

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik egyelőre hetenkint egyszer: vasárnap

OMGE évi tagsági díj:		Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona		Előfizetési árak:	
200 holdig --- 15 pengő		Az egyesületi tanács felügyelete alatt		„Bádog gazdasági előadások” című füzettel együtt	
500 " --- 30 "		A kiadásért felelős:		Belföldre	
1000 " --- 60 "		Mutschenbacher Emil dr.,		OMGE tagoknak:	
2000 " --- 90 "		az OMGE ügyvezető-igazgatója		Negyed évre --- 8 pengő	
3000 " --- 120 "		Felelős szerkesztő: Dörsehug Tibor		Fél évre --- 15 "	
ezen felül --- 150 "		Segédszerkesztő: Vermes András		Egész évre --- 28 "	
Részvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok 90 P		Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: 187-954		Külföldre	
Egyéb tagok részére évi tagdíj --- 10 "		Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut 25. Telefon: 189-932		OMGE tagoknak:	
OMGE postatakarékpénztári csekkiszámla száma: 10,399				Negyed évre --- 12 pengő	
Lappótdíj OMGE-tagoknak:				Fél évre --- 22 "	
Negyed évre 8 pengő, fél évre 15 pengő, egész évre 28 pengő				Egész évre --- 40 "	
				Előfizetőknél:	
				Negyed évre --- 14 pengő	
				Fél évre --- 26 "	
				Egész évre --- 48 "	
				Postatakarékpénztári csekkiszámla száma: 26,576	

Szentistvánnapi gondolatok.

Nem a szentistváni gondolatról kívánunk most írni, amelyről napjainkban annyi szó esik, de amelyet mégis oly kevesen értenek meg, hanem néhány olyan gondolatot és érzést szeretnénk tollhegyre venni, amelyek első magyar szent királyunk emlékünnepeinek előestéjén önkéntelenül feltolulnak a lelkünkben és a bennük való elmélyedésre készítetnek.

Hiszen kilenc évszázadon keresztül a legkülönbözőbb helyzetekben és viszonyok között ültük már meg Szent István ünnepét, csak éppen légvédelmi készültségben nem. Emlékezzünk rá vissza, hogy tavaly milyen szomorú gyászfátyolt borított erre a ragyogó napra daliás kormányzóhelyettesünk hősi halálának az ünneplő sokaság közé robbant jó-híre! De azelőtt is vajmi gyakran talált bennünket ez a nagy nemzeti ünnepünk balsors és szenvedés közepette, hogy a nékülözések esztendeit időnkint az örvendetes fordulatok, a nemzeti felemelkedés és felvirágzás örömnappjai váltsák fel.

Akár jóban, akár rosszban: egyet mindig változatlanul megtalált Szent István király ünnepe a magyarság szívében: azt a törhetetlen és bizakodó hitet, amelyet első szent királyunk oltott nemzete lelkébe, s amely azóta tizedfél évszázad viharain és küzdelmein keresztül fenn tudta tartani a magyart.

Önkéntelenül Serédi Jusztinián hercegprímás esztergomi szentbeszédére kell gondolnunk, amelyet Nagyboldogasszony ünnepén intézett híveihez és az egész nemzethez. Hangzott, hogy bár a szentek tisztelete és segítségül hívása mindenkor időszerű, mégis különös jelentőséget nyer ezekben a sorsdöntő esztendőben, amikor még a hitetlenek is kezdik belátni, hogy az irtó világháborúban pusztuló emberiségen csak a jó Isten, az ő szent anyja, Mária, valamint az Isten dicső szentjei tudnak segíteni, akiknek közbenjárásáért alázatos könyörgéssel folyamodunk. Már Szent István királyunk belátta, amikor 900 évvel ezelőtt Magyarországot a Nagyboldogasszony édesanyja oltalmába ajánlotta, hogy az egyéneknek, valamint az országoknak nem elég egyes emberekbe vetni bizalmukat, hanem Isten és az ő szentjeinek oltalma alá kell magukat helyezniük. Különösen szükségesnek mondotta a hercegprímás, hogy Árpád-házi szentjeink segítségét kérjük a megpróbáltatások napjaiban, mert ők, akik vér szerint is magyarok voltak, bizonyára sohasem tagadnak meg ben-

nünket. Már pedig Magyarország, amely egész történelme folyamán, saját vére hullásának árán, a nyugati kereszténység védelmezője volt, amely Európát mentette meg a végpusztulástól a tatárjárás és törökűldés hősies feltartóztatásával, a nyugati országok részéről, az apostoli szentszéken kívül, soha hálát nem tapasztalt, soha komoly segítséget nem kapott. A török rabság alól való felszabadításunkra irányuló hadjáratot is egy böles és messze távlatokba tekintő nagy pápa, XI. Ince apostoli buzgalma és áldozatkészsége tette lehetővé, míg a többi késői és elégtelen segítségért olyan árat szabtak nemzetünknek, mely majdnem egyértelmű volt függetlenségünk teljes elvesztésével. Ugyanilyen hálátlanságot tapasztaltunk a bennünket soha meg nem értő Európa részéről 1848-ban és 1918-ban — mondotta Serédi Jusztinián hercegprímás.

És ime, a magyar nemzet mégis itt áll és töretlenül hisz a maga Istentől rendelt történelmi hivatásában, valamint abban, hogy a dicsőséges Szent Jób továbbra is kiterjeszti reá szeretetteljes oltalmát, hathatós védelmét és hogy, mint már annyiszor a múltban, most is épségben kivezérel bennünket ebből a rettenetes világégből.

De nemcsak ezt a hitünket szilárdítja meg az Úristen trónja előtt való közbenjárásáért Szent István királyhoz szálló könyörgésünk. A reá való visszaemlékezés reménységet is önt belénk, amelyet a hercegprímás úgy fejezett ki, hogy a múlt világháború és az azt követő békekötések szomorú tapasztalatai után a most ismét egymással szemben álló felek remélhetőleg okulni fognak a győztes és legyőzött nemzetek sorsán és meg fogják érteni azt a felelőmetes felelősséget, amely a háborús küzdelmet lezáró döntésükért Isten és emberek előtt terheli majd őket. Reméljük — folytatta a hercegprímás —, hogy ezuttal nem hoznak ismét olyan döntéseket, amelyek újabb világkonfliktusok magvait hintik el a nemzetek között s talán évszázadokra megnyomortják az egész emberiséget.

Szent István megdicsőülésének kilencszázadik évfordulóján — éppen a közelmúltban, az új világháború kitörése előtt — esodálatos módon megsegítette országunkat egyes erőszakkal elvett darabjainak visszajuttatásával. Most is kérjük és reméljük hathatós közbenjárását a becsületes földi igazságszolgáltatásért, az igazságos békéért és a jó Isten segítségéért és irgalmáért.

A Szent István királyunkra való visszaemlékezés, az ő oltalmához való folyamodás azonban nemcsak a magyar hitet és az igazságos békében való reménységet erősíti meg lelkünkben, hanem a megpróbáltatások nehéz napjaiban szeretetünket is felfokozza, áldozatosabbá, lendületesebbé és még cselekvőképesebbé teszi hazánk és nemzetünk, a magyar föld és magyar testvéreink iránt, mert talán sohasem éreztük annyira sorsszerűnek és megváltozhatatlan valóságnak a költő halhatatlan sorait: Itt éljed, halnod kell!

Senkisémet veheti azonban zokon az ezer gondja között nagy nemzeti ünnepünkre lelkileg is felkészülő magyar gazdától, hogy amikor a jó Isten és az ő szentjei, valamint Magyarország Védőasszonyának kezébe teszi le az ország sorsát és jövődjét, az ég felé szálló pillantása önkéntelenül a felhők járását is kémleli és a hazánkért, nemzetünkért, boldogulásunkért felszálló könyörgéséhez hozzáfűzi alázatos imádságát termékenyítő, áldó esőért is.

Ez is országos közérdeket jelentene, ez is meg erősödésünket és háborús kitartásunkat szolgálja, mert hiszen kapásnövényeink, kivált a kukorica, répa, kései burgonya terméskilátásainak napról-napra szomorú szívvel szemlélhető hanyatlása, a kiszült legelők és az elasztott rétek siralmas látványa, a hetek óta tartó kánikulától szinte elalélt határ fokozódó takarmányozási gondokkal fenyegetnek, ami egyrészt közellátásunkra, másrészt a mezőgazdaságunk legfőbb kincsét jelentő állatállomány fenntartására hozhat szinte pótolhatatlan kárt és veszedelmet. Az elmúlt években a túlföntül sok víz okozott gondot a gazdának és kárt az országnak, most pedig az ellenkező végtel hervasztja a mezőinken eleinte oly biztatón zöldelő reménységünket. A magyar gazda és a magyar földnek minden hűséges munkása becsülettel eleget tesz s a jövőben is kész eleget tenni a termelő munkából reá háruló kötelelenségének. De minden fáradozás, minden szak tudás, minden beruházás és a műszaki haladás minden vívmányának felhasználása sem elegendő a természet erőinek összhangzatos, támogató segítségére nélkül. Ezt várjuk és reméljük, amikor felüdítő, termékenyítő, áldó esőért, bőséges, jó termésért imádkozunk az Eggek Urához. Bizunk benne, hogy „a magyarok tündöklő esillaga” ezuttal sem hagyja el hűséges népét, hanem közbenjárására az ég friss esővel öntözi meg és áldásával árasztja el a jövőben is azt a földet, amelyen és amelyből első szent királyunk a Kárpátmedencében Magyarországot megalkotta és drága, szent örökség gyanánt reánk hagyta.

M. E. dr.

Védje vetését Abavit-tal!

a régi bevált minőségben szállítja a száraz és nedves ABAVIT csávázószert a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Szőlészeti-osztálya
Budapest, VI., Eötvös-u. 25/a
és összes vidéki kirendeltsége.

Mai számunk 18 oldal

E szám ára 1 pengő

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Surányi János dr.

Ne levelezzük a napraforgót!

Írta: Villax Ödön dr.

Magyarország olajnövényei közül a legelőke-
lőbb helyet a napraforgónak kell elfoglalnia. E
növényt, hála a magyar növénytermesztőknek, ma
már nemcsak alföldjeinken, hanem a mérsékelt
hűvösebb, de nem zord fekvésben is sikerrel lehet
termeszteni. Megfelelő talajt és jó növényápolást
feltételezve ugyanis a korai nemes fajták még a
mérsékelt hűvösebb fekvésben is képesek biz-
tosan beérni és 8-10, néha 12 q-ás termést is adni.
Természetesen melegebb fekvésben és jó kulturá-
ban a 12-16 q-ás termések sem tartoznak a ritka-
ságok közé.

A napraforgómag a magyar viszonyok közé oly
nagyfokú beillőségét csak a legutóbbi években is-
mertük meg, akkor, amikor a növényt külterjes
homokvidékeinkről az ország belterjesebb, jobb
talajaira is átvittük. Ekkor tűnt csak ki, hogy mi-
lyen kiváló növény ez a magyar gazda számára,
és hogy a korai nemes fajták — természetesen
idejében történő vetést feltételezve — még az or-
szág mérsékelt hűvösebb vidékein és kissé ked-
vezőtlenebb őszi időjárásakor is biztosan beérnek.
Eppen azért, mert hiszen a napraforgó termesztése
csak az utóbbi évek folyamán terjedt el hazánk-
ban nagyobb mértékben, a termesztés valamennyi
technikai vonatkozásait a magyar gazda még nem
ismeri eléggé, sőt helytel-közvetlen olyan természeti
eljárások is meghonosodtak, amelyek nem szolgál-
ják a sikeres termesztés érdekét. Ilyen eljárás pl.
a napraforgó levelezése.

Általánosan ismeretes, hogy a növényzetnek a
levélzetére a szerves tápláléanyagok képződése
szemszögéből elengedhetetlenül szüksége van. A
gyökér veszi fel a talajból a nedvességet és a
nyers tápláló sókat, a nyers tápláló sók a
gyökérből a levélzetbe jutnak és ott ala-
kúlnak át a levélzet által a levegő szén-
savából felvett szén közbejötté révén a nap-
fényenergia segítségével szerves vegyületekké.
Éspedig elsősorban asszimilációs keményítővé,
majd több bonyolult kémiai folyamatok útján
fehérjékké és növényi zsírokká. Így természetes,
ha a leveleltől megfosztjuk a napraforgót, kisebb
lesz a növény asszimilációs felülete. E miatt a nö-
vényi gyökérzet is kevesebb vizet és kevesebb tá-
pláló sót vesz fel a talajból, mert hiszen a növény-
nek kevesebb vizet kell elpárologtatnia a levélzet-
ten keresztül és így kevesebb tápláló só kerül a
növénybe, kisebb lesz végeredményben a növény
életműködése.

Minél több a levél, annál több vizet és annál
több tápláló sót vesz fel a növény és maga a levél
annál több asszimilátát fejleszt, illetve végered-
ményben annál nagyobb lesz a termés. Igaz, hogy

száraz viszonyok között a sok levélnek néha tú-
lontúl sok vizet kellene elpárologtatnia, többet,
mint amennyi a talajban rendelkezésre áll. Csak
hogy ez ellen védekezni maga a növény is azáltal,
hogy a szárazsághoz mérten alulról felfelé a föl-
s levelelt ledobja. Vagyis egyensúlyi helyzet fog
előállni a talajnedvesség és a növény párologtató
felülete között. Ezt az egyensúlyi helyzetet azon-
ban ne akarjuk mi előállítani, mert ez a mi durva
munkánkkal sohasem sikerülhet olyan módon,
mintha az természetes úton történik. Eppen ezért
semiféle körülmények között és sohasem levelez-
zük a napraforgót, mert ez minden esetben a ter-
més rovására megy. Hagyjuk ezt a munkát a ter-
mészetre és akkor látjuk, hogy jobb talajon és
nem nagy szárazságban a levélzet úgyszólván az
érésig állandóan asszimilál és ezáltal fokozódik és
nagyobb lesz a termés, máskor pedig a szükség-
hez mérten a növény fölös leveleltől úgyis meg-
fosztja magát. Elő fog tehát állni a termésnagysá-
g, a talajnedvesség és tápanyagtartalom között
az egyensúlyi helyzet és levelezés nélkül mindig
akkora termésünk lesz, amekkora az adott visz-
onyok között csak lehet. Levelezéskor pedig ez a
termés mindig csökkenni fog, mert egyfelől az a
ember durva keze a levelezéssel a pontos egyen-
súlyi helyzetet nem tudja előállítani, másfelől az
egyensúlyi helyzet előállításáról maga a termé-
szet fog ebben az esetben is gondoskodni olyan
módon, hogy új levélzetet fog a növény a szükség-
hez mérten fejleszteni, s így a tápláléanyagok
javarésze nem a magtermés képződésére, hanem
új levélzet fejlődésére használódik el. Eppen ezért
hagyjunk fel már egyszer a rossz szokásunkkal és
ne levelezzük a napraforgót!

NÖVÉNYNEMESÍTÉS

ÉS

VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grábner Emil.

Hazai burgonyanemesítésünk irányelvei.*)

Ez a szó, hogy nemesítés, világos kifejezője
annak a műveletnek, amely valamely meglévő
jobb, tökéletesebb igyekszik tenni. A növény-
nemesítők kezdetül fogva szintén arra töreked-
tek, hogy az évezredek óta valamely tájegységben
meghonosított növényt használhatóbbá, vagyis
olyanná tegyék, hogy az az emberiség céljait
az eddiginél jobban szolgálja. Meglévő képessé-
geit igyekeztek tehát kiválasztás vagy keresze-
zés útján fokozni. Tény az, hogy az emberiségnek
a tökéletesítésre irányuló törekvése növényi vo-

*) Mayer Jenő m. kir. gazdasági akadémiai tanár, a
gödöllői M. Kir. Burgonyatermelési Telep vezetőjének
előadása az OMGE tavaszi gazdabétén.

natkozásban is megindult és előreláthatóan nem
egyhamar ér véget.

Kezdetben a főcél csak a termésmennyiség
fokozása volt. Később — az igények növekedésé-
vel — a minőség javítására irányuló törekvés
került előtérbe. Így volt ez, mint a legtöbb kul-
túrnövénynél, a burgonyánál is.

A mindennapi életben mutatkozó differen-
ciálódás azonban a burgonyától is különböző
célra való alkalmasságot követel. Az emberi tá-
plálkozással kapcsolatosan meg kell felelnie az
eltérő ízléseknek. Gazdasági vonatkozásban sok
és olcsó állati tápanyagot kell nyújtania. Mint
ipari nyersanyagoknak pedig, könnyen feldolgoz-
ható, sok keményítőt kell tartalmaznia. De e
használati célok mellett nem kevésbé döntő a
termelési alkalmasság sem. Vagyis a termelésé-
nek gazdaságosnak kell lennie.

Amennyiben pedig saját szükségletünk fede-
zésén felül még feleslegünk is lenne belőle, úgy a
felvevő ország igényeit is ki kell elégítenie. Ma-
gától értetődő, hogy mindezt követelményeknek
egyetlen egy fajta nem felelhet meg. Több fajta
szükséges, hogy a fent vázolt igények kielégít-
hők legyenek. Ezek pedig — a minden vonalon
jelentkező fejlődés folytán — még csak növe-
kedhetnek. Ezért szinte állandó szükséglet mutat-
kozik az eddigieknél nagyobb teljesítőképessé-
gű, újabb burgonya-fajták iránt. De más
okból is szükséges a burgonyafajták időnkénti
felújítása, eszerelése. Közismert tény, hogy a bur-
gonyanövény életképessége (vitalitása) kisebb-
nagyobb mértékben állandóan csökken. Ezek a
körülmények teszik megokoltá a köregetett bur-
gonyafajtáknak a természetéből történő időn-
kénti kiemelését és másokkal való pótlását. E
miatt a burgonyánál — sokkal inkább, mint bár-
mely más növénynél — a nemesítésnek tág tere
nyílik.

A burgonya nemesítése — különösen külföld-
ön — már óriási arányokat öltött. A nemesítők
évről-évre nagy számban hozzák forgalomba
újabb burgonyafajtákat, amelyekből azonban
csak igen kis hányad felel meg, legtöbbje csakha-
mar a feledés homályába merül.

Európában a német burgonyanemesítés áll a
legmagasabb színvonalon. Ha végiglapozzuk a
„Reichsnährstand” jelentését az 1940. és 1941.
évi burgonyafajták bírálatáról, olyanokat is ta-
lálunk köztük, amelyek hektáronként 350, sőt 400
q gumót termettek (Prisca, Aquila) és olyan faj-
tákat, amelyek 70, sőt 78 q keményítőt képesek
hektáronként teremni (Erika, Dianella). Ezek a
csüszteljesítmények, bár nagy elismerést érde-
melnek, mégsem képezhetik a nemesítés főcélját.
Ha ugyanis az ilyen fajták sorsát figyelemmel
kísérjük, kitűnik, hogy hamar kimerülnek és a
termőképességük visszaesik. Ez a jelenség, ame-
lyet a „Leistungssüberspannung” német szó olyan-
találón kifejez, mind a növény-, mind az állatvi-
lágban egyaránt fellelhető és természetszerűen
visszaesséssel jár.

TÁRCA.

Jablonowski József emlékére.

Írta: Kádócsa Gyula dr.

Július 6-án hunyt el 80 éves korában Jablo-
nowski József, az alkalmazott rovartanak nem-
csak hazánkban, de a külföldön is általánosan
tisztelt egyik legnagyobb szaktekintélye. Halála
alkalmából tudományos és gyakorlati téren kiví-
vott érdemeit lapunk, amelynek évtizedeken át
rovatvezetője s egyik legszorgalmasabb munka-
társa volt, röviden már méltatta, mégis nemcsak
méltányosnak, hanem kötelességszerűnek is tar-
tom, hogy erről a kivételes egyéniségű agrár
tudásunkról még külön is részletesebben megem-
lékezzem és rámutassak arra, hogy mit felt a
magyar mezőgazdasági tudomány és gyakorlati
gazdaközönség érdekében. Erre pedig nemcsak
azért tartom magamat a legilletékesebbnek, mert
egykor hivatalfőnöki díszes székében jelenlegi
utóda vagyok, hanem azért is, mert szaktudomá-
nyomban mindenkor ott vallottam és vallom mes-
teremnek és mintaképemnek, s mert két évtize-
den át munkatársam voltam s így közvetlen közel-
ről is tanúja lehettem munkásságának, küzdel-
meinek és sikereinek.

Jablonowski, miként neve is mutatja, lengyel
eredetű családból származott, de maga már
magyarnak született Szepesolasziban 1863 február
16-án. Mindig büszkén vallotta magát a szép
Szepesség fiának: cipszernek, Izzó magyarságát,
hazafias lelkületét is onnan hozta magával. Fel-
sőbb tanulmányait a sárospataki akadémián és a
budapesti egyetemen végezte. Ifjúsága küzdel-
mes volt, fenntartásához és tanulmányaihoz az
anyagait elsősorban nevelősködéssel szerezte

meg. Egyideig a Nemzeti Múzeumban teljesített
szolgálatot, majd 1890-ben a M. Kir. Állami Rovar-
tani Allomásra nevezetett ki asszisztensnek.
Amikor 1896-ban az intézet megszervezőjét és
első főnökét, a hazai filloxéra-kérdés megoldó-
ját s a félfedelesszárnyú rovarok (Hemiptera)
világszerte ismert szaktudósát: Horváth Géza
dr.-t a Nemzeti Múzeum állattárába igazgatóör-
nek hívták meg, az intézet főnöki székében Jablo-
nowski lett utóda, később igazgatói, majd kísér-
letügyi főigazgatói rangban s mint ilyen ment
1928-ban nyugalomba.

Az alatt a 32 év alatt, amelyet a Rovartani
Allomás főnöki székében töltött, intézetét olyan
szaktekintélyi magaslatra emelte, ami párját
ritkítja a kísérletügyi intézetek történetében.
Az intézet nemcsak a magyar mezőgazdaságnak
vált nélkülözhetetlen kutató szervévé, hanem a
gyakorlati rovartani tudomány hazai tudomá-
nyos szakkörökben is elismert intézményévé.
De megbeszélte és mintaképpé vált a külföldi
szakkörök előtt is. Jablonowski és intézetének
névét világszerte ismerték. Külföldi kiküldet-
sei, kongresszusokon tartott előadásai, nemzet-
közi hivatalos szakértekezleteken elhangzott fel-
szólalásai, külföldi szaklapokban megjelent tanul-
mányai nemcsak személyi kapcsolatokat hoztak
létre, hanem szaktekintélyének s a magyar tudomá-
nyos munkásság jóhírének öregbítéséhez is
hozzájárultak.

Különösképpen ismerték és becsülték nevét a
magyar gazda- és kertészközönség körében,
amelyet írásban és szóban állandóan tanított s
az állati kártevők elleni védekezésre buzdított.
Mert bár kutató és bűvárkodó tudós volt is,
hamarosan felismerte a gyakorlati étellel való
szoros együttműködésnek, a tudomány eredmé-
nyeinek az életbe való átültetése szükségességét.

Tudós volt, de nem egyedül magáért a tudomá-
nyért, hanem annak gyakorlati hasznosíthatásá-
ért is. Ezért került még fiatalon szoros kapoco-
latba az OMGE-val, valamint a rokon termes-
tési ágak egyesületeivel, így a Magyar Szőlő-
gazdák Országos Egyesületével s az Országos
Magyar Kertészeti Egyesülettel, amelyeknek nem-
csak szakelőadója és hivatalos közlönyének
állandó szakmunkatársa, hanem hamarosan
választmányi tagja is lett. Es ki tudná elsorolni
még annak a sok vidéki gazdasági és kertészeti
közületnek nevét s alkalmi összejövetelnek
helyét, ahol egy-egy fontosabb kártevőről elő-
adást tartott? Minden alkalmat megragadott,
hogy tanítson.

Jablonowski hivatásából folyó működése a
mező-, kert- és szőlőgazdaságot károsító állatok,
főleg rovarok életmódjának s az ellenük alkalma-
zandó védekezésnek kutatására és megállapítá-
sára terjedt ki. Nincsen a mezőgazdasági és ker-
tészeti növénytermesztésnek olyan számottevőbb
állati kártevője, amelyet ne tanulmányozott
volna, s amelynek szákszerű leküzdése módját
munkatársával meg ne állapította volna. Ezzel
a működésével nemcsak az alkalmazott rovartani
tudományt szolgáltató örökbeeső adatokat,
hanem lehetőséget nyújtott a köztermesztés évi
sok-sok millió, egyébként veszendőbe menő érté-
kének a közzéadás számára való megmentésére
is, ami végeredményben a termeszto közönség és
közzéadás valóságos jövevényé avatta.

Még működése kezdetén fogott a gabonabántó
fonálféreg: a szárazféreg és golyószög néven
ismert kártevők tanulmányozására és kutatásai
eredményét nagy tanulmányban tette közzé (Ga-
bonavetéseink kártékony fonálférgei, Kísérleti
Közlemények, II. 1899.). Csakhamar azonban fon-
tosabb feladat megoldására kényszerült. A mult

A bu-
valamin
vonatra
valót
tegsége
ez egy
irányu.
tegsége
csökken
nagyob
biotipus
elért e
100%-os
burgon
nemet
met ma
erte el
lelo ra
a korn
ket, a
teljes
Saly
a szom
fellépé
gonyaf
kerre.
A l
sag, fo
küzdes
fejtené
kinteti
végén
járásol
az elté
gyelése
tője d
nagyot
tatta.
ellená
amely
évi te
volt a
nyok
ellená
alig v
A
rendel
az erő
leroml
a fagy
nyészi
han f
esegte
kártev
kiteny
Ha
burgon
állapít
hozott
amely
mi ad
az. h
Ella b

század
csapás
sáska.
jén ki
tással
mind
gyors
kalma
kísérle
pet, a
úgyho
problé
más, a
felsze
szárny
pet h
viába
Kül
egész
megál
répa
1906-b
meri.
tásba
„das
Védek
kor s
gabon
vetése
dultal
(Bako
gül t
egyik
októh
korai
védek
katán

A burgonyanemesítés — miután a *menyiségi*, valamint a *minőségi* termelést olyan magas színvonalra emelte, hogy az már alig hagy kívánnivalót — újabb feladat elé került. Ez pedig: a *betegségek elleni küzdelem*. Egy újabb igen tág tere ez, egyrészt, mert az öröklődő tulajdonságok egy irányu, túlzásba vitt fejlesztése a növénynek betegegekkel szemben kifejtett ellenálló képességét csökkentette, másrészt, mert a kórokozók is mind nagyobb számban újabb és újabb válfajokkal és biotípusokkal lépnek fel. Az e téren már eddig elért eredmények egyes betegségekkel szemben 100%-os immunitást nyújtanak. Ilyen például a burgonyaráknak ellenálló fajták kitenyészése. A német burgonyanemesítő gárda a rákveszedelmét már teljesen leküzdötte. Ezt olyan módon érte el, hogy nagyszámú és minden célra megfelelő rákellenálló, új fajtát állított elő. Másrészt a kormány vezetett be olyan szigorú intézkedéseket, amelyek a régi — nem ellenálló — fajták teljes kiküszöböléséhez vezettek.

Súlyos kárt szenvedtünk mind Németország, mind a szomszédos államai a *burgonyavész* gyakori fellépése folytán. Ez ellen különösen a vadburgonyafajtákkal végzett keresztezések vezetnek sikerre.

A leromlást okozó *virus-betegségek* (vonalság, fodrosság, sodródás) és a súlyos *mozaik* leküzdésére a német nemesítők nagy erőfeszítést fejtenek ki. Az eddig elért eredmény minden tekintetben kielégítő. Az elmúlt év augusztusának végén volt alkalom az ezirányban követett eljárásokat megismerni. Különösen tanulságos volt az eltérő termőhelyek lerontó hatásának megfigyelése néhány burgonyafajtánál. A PSG vezetője dramburgi burgonyanemesítő telepén, egy nagyon érdekes összehasonlítás keretében bemutatta, milyen mértékben romlott le az a 3, eltérő ellenállást tanúsító, eredeti nemesítési fajtája, amely a birodalom különböző helyein történt egy évi termelés után oda visszakerült. Szembeszökő volt az a különbség, amelyet a nyugati tartományok termőhelyi adottsága az egyes — kevésbé ellenálló — fajtákra gyakorolt, míg másokra alig volt hatással.

A *Baddatz*-féle wisburi nemesítő üzem is rendelkezik már olyan immunis fajtával, amely az erősen lerontó termőhelyekről visszakerülve, leromlásmentesnek bizonyult. Ugyanez az üzem a fagyállóság növelése céljából olyan hosszú tenyészidejű törzseket tenyésztett ki, amelyek 70%-ban fagyállóak. Nagyon érdekes és sikerrel kecsegtető az a törekvés is, hogy a kolorádó-bogár kártevésének ellenálló burgonyafajtákat kíván kitenyészteni.

Ha a közelmúltban hazánkban termesztett burgonyafajtákon végtekinünk, azt kell megállapítanunk, hogy itt főleg a Németországból behozott fajták honosodtak meg. Mégpedig azok, amelyek származása és termőhelyi viszonyai a mi adottságainkhoz megfelelnek. Nem véletlen az, hogy a *Cimball*-féle Wohltmann, Krüger, Ella burgonyafajták itt olyan jól beváltak s da-

cára annak, hogy hazájukban a forgalomból már régebben kikerültek, nálunk még mindig megállják helyüket. Frömsdorf, ahol *Cimball* burgonyanemesítő üzeme volt, Porosz-sziléziának ama részén van, amelyet a német meteorológia „Troekeninsel” névvel jelöl, ahol tehát a mi éghajlatunkhoz hasonlóan a nyári csapadék kevés és rossz eloszlású. Az a körülmény, hogy *Cimball* sok fajtája közül éppen ez a három vált be olyan jól minálunk, annak tulajdonítható, hogy ezek rendelkeznek azokkal az öröklődő jótulajdonságokkal, amelyek a mi — nem éppen eszményi — burgonyatermelési adottságainkhoz alkalmazkodva mindezt nagy és jóminőségű termést eredményeztek.

A magyar burgonyanemesítők — habár lényegesen több nehézséggel kell megküzdeniök, mint nyugati és északi szomszédainknak — már eddig is nemcsak magyar, de külföldi viszonylatban is szép sikereket értek el.

Hazai burgonyanemesítőink nesztora: *Agnelli* József plébános, aki a nyitrai megyei Csáriban, a 90-es évek elején a „magyar kincs” nevű közismert fajtáját előállította, már arra törekedett, hogy hazai viszonyainknak megfelelő, az eddigieknél jobb fajtát hozzon létre. Ez sikerült is neki, mert ez a burgonya fajtája hamar elterjedt és jó hosszú ideig volt a termelők és fogyasztók kedvelt burgonyája. Amikor 1909-ben kis tót falujában nála jártam, lelkesen mutogatta magoncát, amelyeket a plébánia kertjében nevelt és nagy szeretettel babusgatott. Erről az ideális lelületű katolikus papról, mint a nagy *Mendel* György brünni augustinus szerzetes követőjéről, mindenkor meg kell emlékeznünk, valahányszor a magyar burgonyanemesítésről szó esik. Ő volt az első, aki beigazolta, hogy hazánkban is eredményre vezet a keresztezés útján történt burgonyanemesítés.

A múlt világháború előtti időkben került ki a magyarországi Orsz. M. Kir. Növénytermesztési Intézetből 736. szám alatt egy középkorán érő, hosszú és apróbb gumókat növesztő rózsaszínű, fehérhúsú, igen bőtermő fajta, amelynek vitalitása bámulatraméltó. Ezt a gödöllői telepen, *Zalán* néven, lefrissítés nélkül 1918 óta termesztjük, és ma is még a legegészségesebb fajták sorában áll. Tarlóba történő, nyári ültetésre az összes eddig kipróbált fajták közül ez bizonyult legalkalmasabbnak.

Az újabb nemesítő munka egyik legismertebb és legkedveltebb fajtája, a *Gül-baba* ma már fogalom. Ennél még egészségesebbnek ígérkezik az *Eszenyi*-féle: *Nemes Rózsa*, amely szintén bőtermő és jó étkezési burgonyafajta. Az *Aranyalma*, *Gondülő*, *Szeszönt* és *Margit* hazánk egyes országrészeiben ugyancsak jól beváltak. Nagy érdeklődéssel fordul a termelők figyelmére a *lovászpatonai*, elismert *Öröm* felé, amely mint későnőző ipari fajta, igényesebb ugyan, de egészségesnek bizonyult.

1932-ben magyar burgonyafajtáinkból négyet esereképpen, *Jögewa*-ba, az esztországi állami bur-

gonyanemesítőtelepre küldtünk, ahol ezeket 68 német, 21 angol, 10 USA, 8 holland, 3 ir, 2 orosz, továbbá egy-egy svéd és finn és még néhány ismeretlen származású, összesen 130 fajtával, több éven át összehasonlító termelésbe állították. A négy hazai fajta: *Zalán*, *Gül-baba*, *Gödöllő* és *Aldás* volt. Sajnos, a *Zalán* valamelyik vámvivatalban elfelejtették visszarakni a csomagba, ezért csak 3 fajta érkezett Jögewába. Az összehasonlító termelés eredményét *Jul. Amisepp*, a burgonyaosztály vezetője 1939-ben kiadott vaskos könyvében foglalta össze, amely e téren pártjáritkító alapos munka. Az összefoglalóból kiragadok néhány adatot, amelyek a burgonya fajtáink értékét mutatják.

Érdekes, hogy az esztországi viszonyok között mennyire megrövidül általában a burgonyafajták tenyészideje. Ezt a *Gül-babánál* 71, a *Gödöllőnél* 76 és az *Aldásnál* 79 napon állapították meg. A négy éves átlagos gumótermés hektáronként a *Gödöllőnél* 229 q, a *Gül-babánál* 219 q és az *Aldásnál* 207 q volt. Ezzel a két első fajtánk a 43 korai fajta közül a 8., illetve 18. helyre került. Az *Aldás* a 41 késői között a 30. helyen szerepel. A keményítőhozamot illetően a *Gödöllő* a 30 q-ás átlagnál 5 q-ával többet hozott, a *Gül-baba* és az *Aldás* azonban az átlag alatt maradt. A piacépes gumók számát és súlyát figyelembevéve, a két első fajtánk az átlagon jóval felül vezet, az *Aldás* azonban nem érte el az átlagot.

A burgonyabetegségekkel szemben magyar fajtáink jól megállták a helyüket. A *virus-betegségekkel* szemben a *Gödöllő* teljesen immunisnak bizonyult. A *Gül-baba* is jóval az átlag alatt maradt, s csak az *Aldás* volt az átlagnál valamivel nagyobb mértékben vírusbeteg. A burgonyavész okozta megbetegedés, amely a nyári Rózsánál 18, a *Weltwundernél* 21, az *Erstlingnél* pedig 25%-os volt, a *Gül-babánál* csak valamivel 2, a *Gödöllőnél* 3 és az *Aldásnál* pedig 9% fölül emelkedett. Amíg a *Gül-baba* és az *Aldás* a legkisebb mérvű rozsdafoltosságot sem mutatta, addig ez a *Gödöllő* elég nagy mértékben lépett fel. Gyűrűs betegségtől teljesen mentesek maradtak fajtáink. A bábosodás első két fajtánknál feltűnően nagy volt. Ez tekintetben mindhárom fajtánk jól megállta helyét.

Ezek az itt felsorolt adatok, valamint azok az összehasonlító fajtakísérletek, amelyeket éveken át a M. Kir. Növénytermelési Hivatal, valamint a mosonmagyaróvári Orsz. M. Kir. Növénytermesztési Intézet külföldi és magyar burgonyafajtákkal folytatott, kétségtelen bizonyítéka annak, hogy a hazai burgonyanemesítés már eddig is nagyon értékes munkát végzett.

Burgonyanemesítőink közeljövőbeli feladata az, hogy a burgonyatermesztésünket annyira veszélyeztető leromlásnak üzenjenek hadat. Szóraz és meleg éghajlatunk alatt a vírusbetegségek és újabb a súlyos mozaik a burgonya legnagyobb kártevői. Mivel pedig ezek leküzdése sem vegyi, sem más úton nem lehetséges, minden

század utolsó évtizedében egyre súlyosabbá váló csapásként jelentkezett hazánkban a *marokói sáska*. Irtása eleinte a Ciprus szigetén annakidején kidolgozott rendszer szerint: a gödörbe hajtással történt. Jablonowski a körülményes és nem mindig sikerre vezető eljárás helyett megfelelőbb, gyorsabb és főleg az állattól függetlenített s alkalmas géppel történő eljárást dolgozott ki. Sok kísérletezés után megszerkesztette a sáskairtógépet, amellyel a kártevő teljes sikerrel leküzdhető, úgyhogy Magyarországon a sáskairtas többé nem probléma. A Jablonowski-féle sáskairtó gép nem más, mint egy lófogattal húzott, alkalmas módon felszerelt nagyobb acéltrótké, amely a még száraznyalton sáskát a mezőn agyonzúzza. Ezt a gépet használják ma már egyebek közt Jugoszláviában is.

Különösen sokat foglalkozott — mondhatni egész életén át — a *cukorrépa* állati kártevőivel, megállapítván a védekezés rendszerét. „A cukorrépa állati ellenségei” c. könyvét (megjelent 1906-ban) minden cukorrépa-termesztő gazda ismeri. Ez a könyv később (1909-ben) német fordításban is megjelent s a külföldön mindenütt mint „das klassische Werk Jablonowski's” idézik. Védekezési rendszerét az egész világon követik. Amikor századunk elején a *hesszenilégys* s a többi gabonalegy évről-évre nagy kárt tett gabonaféléseinkben, évekre kiterjedő tanulmányok indultak meg a Rovartani Állomáson. Munkatársai (Bakó, Benzúr, Kadoesa) közreműködésével végül tisztázódott a védekezés kérdése, amelynek egyik leglényegesebb előírása: az őszieknek késői, október közepén végzendő, viszont a tavasziaknak korai vetése. A *kukoricamolj* életmódjának s a védekezésnek megállapítása — Bakó Gábor munkatársával — szintén az ő működése idejére esik.

A kutatások eredményeit a *Bakó*-val közösen írt munka: „A kukoricamolj életmódja és irtása” (megjelent Debrecenben 1926.) foglalja magába. A kukoricamoljrendelet, amely a védekezést országosan kötelezővé tette, e kutatások eredményein alapul. Ezt a magyar védekezési rendszert esakhamar átvette a külföld is, elsősorban Észak-Amerika, ahol „Hungarian method” néven ismert.

Kedvelt rovarcsoportja volt a *tripszek* néven ismert rovaresalád is. Kimutatta, hogy a nekik tulajdonított kalászmegferehdés téves megállapítás. Erre vonatkozó, s a külföldön is megjelent tanulmányai nagy meglepetést keltettek szakkörökben, élénk vitákra adtak alkalmat, de végül mégis a magyar búvárnak lett igaz. Amikor a 30-as években a *gabonapóloskák* még most is élénk emlékeztetünkben élő kártevése sujtotta mezőgazdaságunkat, Jablonowski — már nyugatomban — lelkesen tanulmányozta ezt a kérdést is, amit a „Köztelek”-ben erre vonatkozó közleményei is bizonyítanak.

Az időközönként egyes országrészekben csapásként elszaporodó *mezei pockok* (tévesen: mezei egér) irtásának különféle módjait kísérletileg szintén megállapította és a szakszerű védekezést „A mezei pockok (egerek) ellen való védekezés” c. miniszteri kiadványban (1913.) összefoglalta. A szénkénegel történő irtás azóta vált hazánkban közhatalmává.

A *komló kártevőit* Jablonowski tanulmányozta először hazánkban. Tanulmányai eredményét „Útmutatás a komlót pusztító állatok irtására” c. munkában adta át a köznek (1905-ben).

Kezdtől kedvelt tanulmánya volt a *szőlő* védelme kártevői ellen. Még asszisztens korában megírta a Természettudományi Társulat által

1895-ben kiadott „A szőlő betegségei és ellenségei” c. könyvét. Különösen sokat foglalkozott munkatársával (Bakó és Kadoesa) a *szőlőmoly* és *szőlőilonca* elleni védekezés kérdésével. E tárgyról számos tanulmányt írt és számos előadást tartott a szőlőgazdáknak. A *szőlőmoly* elleni védekezés mai napig is e kutatások alapján folyik. Nagy tanulmányban feldolgozta a *szőlő paizstetveit* is („A szőlő s egyéb gazdasági növények paizstetveit” címmel, Kísérletügyi Közlemények, XIX, 1916.). De a szőlő egyéb állati kártevőit is állandóan vizsgálta, kutatta, amit a Borászati Lapokban megjelent számtalan közleménye bizonyít.

Csak természetes, hogy a *gyümölcsfák* állati kártevőire is kiterjedt a figyelmé. Nagyobb tanulmányokban feldolgozta a *vértetű*, valamint *almamolj* elleni védekezés kérdéseit (Kísérletügyi Közlemények, I. 1898. és IV. 1901.). Az almamolj hazai életmódját, valamint a védekezés módját már 40 évvel ezelőtt olyan pontosan megállapította, hogy az újabbkori vizsgálatok és kísérletek is csak apró, nem lényeges részleteltéréseket tudtak felmutatni. Megírta „A gyümölcsfák s a szőlő kártevő rovarai” c. könyvet, amely 1912-ben harmadik kiadást ért el. A „Pátria” kiadásában 1913-ban megjelent „A gyümölcsfák védelme az élőködők ellen” c. könyve, amely ugyancsak közkeletűségnek örvendett annak idején.

De kiterjedt figyelmé az ember s állatok egészségét veszélyeztető, valamint az ú. n. készletrontó kártevőkre is. A Természettudományi Közönyben nagy tanulmánya jelent meg a *házi poloskáról* (1918), egy másik pedig a *bolhák* szerepéről a betegségek közvetítésében (1927). Utóbbi kérdésről a fővárosi orvosoknak előadást is tartott.

eszközzel arra kell törekedniük, hogy olyan burgonyafajtákat tenyesszenek ki, amellyel ezeknek ellenállanak. S minthogy a német példa szerint ennek megvan a lehetősége, ezt kell főfeladatunknak tekinteniük. Nagyon alapos munkatervet adott erre vonatkozóan Horn Miklós lovászpátonai értékes növénynevelőnk. A növénynevelés feladatai és eredményei, a növényi betegségek elleni küzdelemben című 1939 június 21-én a rédei vándorgyűlésen tartott előadásában.

A növénynevelők fáradságos és költséges munkája azonban csak úgy vezet teljes sikerre, ha az országnak burgonyatermesztésre legalkalmasabb vidékein jól felszerelt és a helyzetet kellően méltányoló, államilag ellenőrzött szaporító-gazdaságok veszik át az értékes, eredeti nevelési anyagot továbbszaporítás végett.

Nagyon fontosnak tartom továbbá, hogy a növénynevelő gárda minél nagyobb számú fiatal és arra érdemes tagja tanulmányi célből a német nagyüzemekhez kiküldessék. Mult évi hivatalos német utam alkalmával tapogatódtam már ilyen irányban. A PSG vezetője Störmer dr. például úgy nyilatkozott, hogy részükre ennek semmi akadályát nem lenne. Ők a tanulni vágyó és dolgozni kész munkaerőket — különösen Magyarországról — bármikor szívesen felveszik, teljes ellátásban részesítik, sőt még egy kis zsebpénzzel is ellátják.

Remélem, hogy az államnak a hazai burgonyanevelőüzemek fenntartása és fejlesztése érdekében szükséges támogatása nem fog elmaradni és a kellően kiképzett burgonyanevelő fiatal gárdának sikerül majd eredményes munkával hazai burgonyatermelésünket megfelelő színvonalra emelni.

LÓTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Thüringer Vilmos.

Örökléstanulmányok a lótenyésztés köréből.

Írta: Hámosi Dezső dr. állatorvos százados.

Fenti címen, a „Köztelek” 1941. évi 39. és 1942. évi 6. számában már ismerttettem néhány örökléstanulmányt. Ezeket most a következő megfigyeléseimmel egészítem ki.

A lovak veleszületett térkalácsficama. A gyakorlati lótenyésztők között általában kevésbé ismert, hogy a térkalács veleszületett részleges ficama (subluxatio patellae) öröklődik. A ficamnak ez az alakja mindig az izületi tokszalagon belül, a szalagok teljes szakadása nélkül, csupán lazaságuk, túnyulásuk miatt jön létre. A térkalács-csont nem hagyja el a helyét teljesen, hanem még részben az izület síkló felületén marad. A ficamodás ezért részleges. A csont elcsúszása történhet fölfelé és oldalt kifelé, vagy befelé. A többször egymásután bekövetkező részleges ficamot habituális, szokványos térkalácsficamnak

nevezük: ilyenkor az időnkint félreceszszott térkalács-csont önmagától a helyére megy vissza, de megterheléskor újból kifélcemodik. Ez esetben a láb egy kis ideig nyugvott helyzetben van, majd pedig a csont néha hallható pattanással a helyére ugrik, a végtag összes izületei gyorsan behajolnak (a ló sántít), a következő lépéskor pedig lábat magasra emeli és rángásszerűen (kaskalépes, esőbörbe-hágás) viszi előre. Ez a pillanatnyi, szokványos térkalácsficam különösen fiatal korban szopós és növendékesikokon jelentkezik és ha tartóssá válik, a lovat háttas- és luxuskocsisználásra alkalmatlanná teszi.

A térkalácscsontnak a hátulsó végtagok alátámasztásában, rögzítésében és a súlytelésben, mozgásközben nagy szerepe van. Részleges térkalácsficam esetében a csont azt a feladatát nem tudja betölteni, a ló sántít, az izületben köros gyulladási folyamatok mennek végbe, eltorzul. Minthogy a veleszületett alakja, hajlamossága öröklődik, tenyésztési nézőpontból súlyos hiba. Hidegvérű, lépésben használt igáslovakon kifejezett korban gyakrabban előfordul, de nem okoz zavart, tulajdonosa sokszor nem is tud róla.

A mezőhegyesi ménesben 5 év alatt, 827 újszülött csikó között csupán ötször (0'06%) fordult elő, közülük négy esetben csak az egyik lábán, egy esetben pedig mindkét hátulsó végtagon. Minden esetben a csikók veleszületett gyengesége, a szervezet nagyfokú lazasága, a végtagok szabálytalan állása is észlelhető volt és a csikók fokozatos megerősödésével 10-12 nap alatt, különösebb kezelés nélkül, megszűnt. A térkalácsficamnak ez az enyhe alakja, nem öröklődő, hanem csupán a veleszületett lazaság, mint hajlam öröklődik át. Intő példának szolgálhat azonban a tenyésztésben. Az anyakancák helyes tartása, munkában való okszerű használata, takarmányozása, a szoros bel- és rokonytenyésztés megszüntetése szükséges ott, ahol a lazaság gyakran jelentkezik már. De az ilyen csikóknak a térkalácsficam a későbbi korban nem szokott kiújulni többé.

A kisbéri ménesben 321 újszülött csikó közül tizenegy esetben, tehát már jóval nagyobb (3'42) százalékban fordult elő; a csikók veleszületett lazasága is sokkal gyakoribb és súlyosabb fokú volt, mint Mezőhegyesen. Itt előfordult atérkalácscsontnak fölfelé történt, gyógyíthatatlan ficama is, amelyet boncolással lehet ellenőrizni. Egyébként az örökletes szokványos térkalácsficamot több esetben észleltük.

194. Szomjas, 1914-ben született angol-arab szürke anyakancának 1937-ig 14 csikója született. Utolsóelőtti négy csikójának mindegyike térkalácsficammal jött a világra: egy mén, amely idősebb korára elnötte e tulajdonságát és országos fedőzömén lett belőle, egy, a ménesben még általam is ismert hároméves mén, egy kétéves mén és egy egyéves kanea. Utóbbiakon semmiféle kezelés nem volt eredményes. A csikók különböző apáktól származtak, kézenfekvő tehát, hogy a kanea öröklítette át e tulajdonságát, ő maga is szokványos, pillanatnyi térkalácsficam miatt

esőbörbehágó volt. Csikói közül kettőnek baloldali, egynek jobboldali, egynek pedig mindkétoldali térkalácscsontja rendellenesen működött. Anyakanea-lányain és legutolsó észlelt csikóján nem volt észrevehető a terheltség, de ez a tulajdonság a dolog természete szerint a későbbi nemzedékekben még jelentkezhet.

56. Blondel 1918-ben született félvér anyakancát utóda közül három öröklötte a szokványos térkalácsficamot. Kozma II. törzsmén után született ménutódat, a jobb térdizület e rendellenessége miatt selejtezték, Nepomuk atv. ménből származó kancalányát azonban besorolták a ménesbe, jöllehet ugyancsak jobb térkalácsficama volt. Maxim III. után származott fia kétéves korára kintette bal patella-ficamát, 56. Blondel anyjának, 45. Adámnak többi leszármazottján az örökletes térkalácsficamra nézve a törzskönyvekben nem találtam semmiféle feljegyzést. 56. Blondel másik anyakanea lánya, 138. Maxim azonban Nepomuktól szült egy kancacsikót jobb térkalácsficammal, ez a csikó még kétéves korában is sánta volt. Az 56. Blondel tehát ugyancsak öröklítette a bajt utódaira. Egyébként nem lehet kizárni a Nepomok atv. törzsménnek ezirányú esetleges terheltségét sem, mert a II. észlelt eset közül négy csikó tőle származott. Az érdekes öröklődő bajnak további tanulmányozása volna még szükséges nagyobb anyagon.

A tapasztalatok és irodalmi feljegyzések azt mutatják, hogy a veleszületett szokványos térkalácsficam recesszív öröklődő baj. Nagyértékű ménesekben a terhelt egyedeknek tenyésztésből való kizárását teszi megkövetelté. Melegvérű lovakon öröklődő alakja rendszerint egész életükben megmarad és rendeltetészerű használatukat erősen korlátozza. Kívánatos lenne az állami ménesek országos tenyésztését gyakorló értékes anyagából az ilyen egyedeket selejtezni, nehogy velük a baj nagyobb mértékben elterjedjen.

A lovak közel- (rövid-) látása. Házilátataink között a ló szemének megbetegedéseit lényeges hibák közé számítjuk, mert élénk vérmérséklete, gyors mozgása és az a körülmény, hogy a látásától függően lovasaok, vagy a kocsin ülőknek élete is veszedelemnek lehet kitéve, a ló szemének jószágát legértékesebb tulajdonságai közé sorolja. Ezáltal a szemnek különböző betegségeiről nem beszélünk, hanem csupán a fénytörési rendellenességek közül gyakorlatilag egyedül jelentős közel-látásról (myopia) emlékezünk meg a legújabb vizsgálatok eredményeként. A ló egyik szemének megvakulása kb. 30%-kal, mindkét szem látóképességének elvesztése pedig 60%-kal eszkénti értékét és a legszebb külemű, tetemény-képességű és származású lovat is csupán az igáslo munkavégzésére teszi alkalmassá. A szem látóképességének esökkenése esetenként más-más elbírálást igényel, mert a lovat a homály nagysága, helyeződése, mozgékonyasága, stb. a használatban különböző mértékben zavarja. Néha nagyobb hiba egy kisterjedelmű, de szembogár síkjának közepén lévő álló, vagy mozgó homály, mintha a ló

Behatóan foglalkozott, s ezt a „Köztelek”-ben megjelent több közleménye is bizonyítja, a baromfipoloska néven ismert ovantaggal. A malom és liszt állati kártevőit is éveken át tanulmányozta, sőt kiadásra szánva tanulmányai eredményét, könyv alakjában is megírta. Sajnos, a könyv kiadása anyagi okok miatt elmaradt. A Természettudományi Társulat részére lefordította L. O. Howard: The House fly c. jeles könyvét, s az 1917-ben „A házi légy életmódja, fertőző betegségeket terjesztő szerepe és irtásának módja” címmel a könyvpiacra meg is jelent. Kadoosa Gyulával közösen megírta a „Patria” kiadásában 1921-ben megjelent „A patkányveszedelem s az ellene való védekezés” c. munkát, mely még ma is keresletnek örvend.

De még oldalakon át folytathatnám a kisebb-nagyobb jelentőségű kártevők és témák felsorolását, amelyeket kutatása körébe vont. Minden érdekelt, ami szaktudományával kapcsolatban volt, s amivel foglalkozott, annak alaposan a végére is járt állandóan élénk kutató szellemével, és győzte bámulatraméltó munkabíráásával. A hazai méhészközönség bizonyára emlékezik még a 20-as években kifejtett közreműködésére az Országos Magyar Méhészeti Egyesületben. Munkatársai egy napon csak arra ébredtünk, hogy a legkomolyabb méhészeti tanulmányokba kezdett. Nem is hagyta abba, vidéken saját méhest állított fel, s azt több éven át gyakorlatilag is kezelte. Minden méhészeti kérdésben teljes elméleti és gyakorlati tudást szerzett, s a méhek betegségeire és állati elősködőre vonatkozó szakközleményei sűrű egymásutánban jelentek meg a Magyar Méh c. szaklapban. Több ízben előadást is tartott a méhészközönségnek. Amikor a kommunizmus idejében téflenségre volt

kárhóztatva, a Rovartani Állomáson intelligens közönség részére neves előadókkal, nagy látogatottságnak örvendő méhészeti tanfolyamot rendezett. Ilyen volt ő, öröklő agilis, mozgékony, tevékeny — és mindig jókedélyű.

Nagy munkabíráásával nemesek sokat tudott dolgozni, de sok eredményt is elérni. Ami negyven éves szolgálata alatt szakírói tolla alól kikerült, az egy kisebb könyvtárra való anyag. Nincsen nevezetesebb hazai és külföldi tudományos és mezőgazdasági vagy rokonirányú szaklap, amelybe ne dolgozott volna. Ime, csak egyedül a „Köztelek”-ben 1891-től 1932-ig megjelent dolgozatainak száma 365. Mennyi a többi lapban megjelent tanulmányainak, kisebb-nagyobb közleményeinek száma, azt egyelőre pontosan nem tudjuk, mert hetek szükségesek ennek megállapítására. De annyi biztos, hogy az 1000-et jóval felülhaladja. Könyveinek száma: 11, önállóan megjelent füzeteinek száma is megközelíti a 100-at.

A munka éltető eleme volt, lelki szükség. Amikor 40 évi fáradhatatlan szolgálat után nyugalmába visszavonult, akkor sem szakadt el szaktudományától, hanem tovább dolgozott, kutatott. Amíg egészsége engedte, gyakran felkereste immár Növényegészségügyi Intézetébe kiszélesített egykori intézetét és könyvtárunkban szorgalmasan jegyzeteket készített. Állandóan figyelemmel kísérte a világszakirodalmat is. Idegen nyelv nem volt akadály az ő nagy nyelvismeretének. Tökéletesen bírta szóiban és írásban: a latin, a német, angol, francia és olasz nyelvet, és eléggé jól értette a szláv nyelveket is.

Erdemét számos kitüntetés méltányolta. A saskairtás megszervezése körül szerzett érdemei elismerésül 1907-ben a kir. tanácsosi címet kapta, nyugalomba lépéskor pedig a II. osztályú Ma-

gyar Erdemkereszt tulajdonosa lett. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek igazgatóválasztmányi, majd tiszteleti tagja, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének ugyancsak választmányi, majd tiszteleti tagja, a Kir. Magyar Természettudományi Társulatnak, amely 1900-ban szakírói tollát a Margó-díjjal kitüntette, két évtizeden át választmányi tagja, a szívéhez nagyon közelfekvő Magyar Rovartani Társaságnak választmányi tagja, több cikluson át elnöke, majd tiszteleti tagja volt, stb. Igen: stb., mert valamennyi kitüntető elismerést, amely hosszú szakmunkájának, a kül- és belföldi szakkörök részéről érte, felsorolni nincs terem, de hiánytalanul összeállítani sem tudom. A kitüntetések a számára csak pillanatnyi örömet okoztak, elfogadta azokat, de sohasem emlegette, még kevésbé hivatkozott azokkal. Ebben a tekintetben a szélsőség szerény volt, olyannyira, hogy még a fényképét sem engedte közzétenni.

És most, a fáradhatatlan szellem és öröklő mozgékony test megnyugodott és pihenni tért az áldott magyar anyaföldre, amelynek éltető növényvilágát diszkrét egész életén át annyit oly sokat dolgozott. Amikor július 8-án a farkasréti temetőben végtisztességére nagy számban összegyűlt tisztelői és barátai jelenlétében koporsóját fokozatosan betemetették a dübörgőve ráhulló sírhantok, mindnyájan fájdalmasan éreztük, hogy egy kivételesen nagy emberrel lettünk szegényebbek. Vigasztalásunkra csak az a tudat szolgál, hogy élete és munkája a kutató szakbúvárok előtt örök példaként fog lebegni, műveiből mint örökbuvgó forrásból időtlen időnkig fognak tudást meríteni és hogy a magyar agrár tudomány és agrár közönség nevével mindig tiszteltetl és hálaival fogja említeni.

arra a homályos idetérjedés volt megállíthatatlan. Ugyan tozása esetén fényes helyet a látásmár tünne utóbbi (hype) látás is ok fogla

A ló u fől n felszár járt, r nagy lovon gyako megje

Ha zett a sze

A a sze 77%-ban

és er Herél kezett mint

lomb látás 3 dic (8%).

diopit pedig

Ha és a zavar megs két s a lov haszn

So szem az eg az eg pedig akadá hiba módja

98%-és pped látása

Mi kon is több korua

A közel-hogy ekkor utóda eredm lovak gyako

*) je gyje

eszközzel arra kell törekedniök, hogy olyan burgonyafajtákat tenyesszenek ki, amellyel ezeknek ellenállanak. S minthogy a német példa szerint ennek megvan a lehetősége, ezt kell főfeladatuknak tekinteniök. Nagyon alapos munkatervet adott erre vonatkozóan Horn Miklós lovászpátonai értékes növénynemesítőnk „A növénynemesítés feladatai és eredményei, a növényi betegségek elleni küzdelemben” című 1939 június 21-én a rédei vándorgyűlésen tartott előadásában.

A növénynemesítőök fáradságos és költséges munkája azonban csak úgy vezet teljes sikerre, ha az országnak burgonyatermesztésre legalkalmasabb vidékein jól felszerelt és a helyzetet kellően méltányoló, államilag ellenőrzött szaporító-gazdaságok veszik át az értékes, eredeti nemesített anyagot továbbszaporítás végett.

Nagyon fontosnak tartom továbbá, hogy a növénynemesítő gárda minél nagyobb számú fiatal és arra érdemes tagja tanulmányi célból a német nagyüzemekhez kiküldessék. Mult évi hivatalos német utam alkalmával tapogatódtam már ilyen irányban. A PSG vezetője Störmer dr. például úgy nyilatkozott, hogy részükre ennek semmi akadályja nem lenne. Ők a tanulni vágyó és dolgozni kész munkásokat — különösen Magyarországról — bármikor szívesen felveszik, teljes ellátásban részesítik, sőt még egy kis zsebpénzzel is ellátják.

Remélem, hogy az államnak a hazai burgonyanemesítőüzemek fenntartása és fejlesztése érdekében szükséges támogatása nem fog elmaradni és a kellően kiképzett burgonyanemesítő fiatal gárdának sikerül majd eredményes munkával hazai burgonyatermelésünket megfelelő színvonalra emelni.

LÓTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Thiringer Vilmos.

Örökléstanulmányok a lótenyésztés köréből.

Írta: Hámosi Dezső dr. állatorvos százados.

Fenti címen, a „Köztelek” 1941. évi 39. és 1942. évi 6. számában már ismerttettem néhány örökléstanai kérdést. Ezeket most a következő megfigyeléseimmel egészítem ki.

A lovak veleszületett térkalácsficama. A gyakorlati lótenyésztők között általában kevésbé ismert, hogy a térkalács veleszületett részleges ficama (subluxatio patellae) öröklődik. A ficamnak ez az alakja mindig az izületi tokszalagon belül, a szalagok teljes szakadása nélkül, csupán lazaságuk, túlnyúlásuk miatt jön létre. A térkalács-csont nem hagyja el a helyét teljesen, hanem még részben az izület síkló felületén marad. A ficamodás ezért részleges. A csont elcsúszása történhet fölfelé és oldalt kifelé, vagy befelé. A többször egymásután bekövetkező részleges ficamot habituális, szokványos térkalácsficamnak

nevezük: ilyenkor az időnkint félreeszűzött térkalács-csont önmagától a helyére megy vissza, de megterheléskor újból kifícamodik. Ez esetben a láb egy kis ideig nyújtott helyzetben van, majd pedig a csont néha hallható pattanással a helyére ugrik, a végtag összes izületei gyorsan behajolnak (a ló sántít), a következő lépéskor pedig lábat magasra emeli és rángásszerűen (kakaslépés, csöbörbe-hágás) viszi előre. Ez a pillanatnyi, szokványos térkalácsficam különösen fiatal korban szepős és növedékeskoron jelentkezik és ha tartóssá válik, a lovat hátsó- és lúscsontjaira alkalmatlanná teszi.

A térkalácscsontnak a hátsó végtagok alátámasztásában, rögzítésében és a súlytolásban, mozgásközben nagy szerepe van. Részleges térkalácsficam esetében a csont azt a feladatát nem tudja betölteni, a ló sántít, az izületben kóros gyulladásos folyamatok mennek végbe, eitorzul. Minthogy a veleszületett alakja, hajlamossága öröklődik, tenyésztési nézőpontból súlyos hiba. Hídegvéru, lépésben használt igáslovakon kifejtett korbán gyakrabban előfordul, de nem okoz zavart, tulajdonosa sokszor nem is tud róla.

A mezőhegyesi ménesben 5 év alatt, 827 újszülött csikó között csupán ötször (0,06%) fordult elő, közülük négy esetben csak az egyik láb, egy esetben pedig mindkét hátsó végtagon. Minden esetben a csikók veleszületett gyengesége, a szervezet nagyfokú lazasága, a végtagok szabálytalan állása is észlelhető volt és a csikók fokozatos megerősödésével 10–12 nap alatt, különösebb kezelés nélkül, megszűnt. A térkalácsficamnak ez az enyhe alakja, nem öröklődő, hanem csupán a veleszületett lazaság, mint hajlam öröklődik át. Intő példaként szolgálhat azonban a tenyésztésben. Az anyakancák helyes tartása, munkában való okos használat, takarmányozása, a szoros bel- és rokonytenyésztés megszüntetése szükséges ott, ahol a lazaság gyakran jelentkezik már. De az ilyen csikókon a térkalácsficam a későbbi korban nem szokott kiújulni többé.

A kisbéri ménesben 321 újszülött csikó közül tizenegy esetben, tehát már jóval nagyobb (3,42) százalékban fordult elő; a csikók veleszületett lazasága is sokkal gyakoribb és súlyosabb fokú volt, mint Mezőhegyesen. Itt előfordult a térkalácscsontnak fölfelé történt, gyógyíthatatlan ficama is, amelyet boncolással lehet ellenőrizni. Egyébként az örökletes szokványos térkalácsficamot több esetben észleltük.

191. Szomjas, 1914-ben született angol-arab szürke anyakancának 1937-ig 14 csikója született. Utolsóelőtti négy csikójának mindegyike térkalácsficammal jött a világra: egy mén, amely idősebb korára elnötte e tulajdonságát és országos fedezőmén lett belőle, egy, a ménesben még általam is ismert hároméves mén, egy két éves mén és egy egy éves kanea. Utóbbiakon semmiféle kezelés nem volt eredményes. A csikók különböző apaktól származtak, kézenfekvő tehát, hogy a kanea öröklítette át e tulajdonságát, ő maga is szokványos, pillanatnyi térkalácsficam miatti

csöbörbehágó volt. Csikói közül kétfőnek baloldali, egynek jobboldali, egynek pedig mindkét oldali térkalácscsontja rendellenesen működött. Anyakanea-lányain és legutolsó észlelt csikóján nem volt észrevehető a terheltség, de ez a tulajdonság a dolog természetét szerint a későbbi nemzedékekben még jelentkezhet.

56. Blondel 1918-ban született félvér anyakanea öt utóda közül három örökölte a szokványos térkalácsficamot. Kozma II. törzsmén után született ménutódát, a jobb térdizület e rendellenessége miatt selejtezték, Nepomuk atv. ménből származó kancalányát azonban besorolták a ménesbe, jöllehet ugyancsak jobb térkalácsficama volt Maxim III. után származott fia két éves korára kinötte bal patella-ficamát. 56. Blondel anyjának, 45. Adámnak többi leszármazottján az örökletes térkalácsficamra nézve a törzskönyvekben nem találtam semmiféle feljegyzést. 56. Blondel másik anyakanea lánya, 138. Maxim azonban Nepomuktól szült egy kancacsikót jobb térkalácsficammal, ez a csikó még két éves korában is sánta volt. Az 56. Blondel tehát ugyancsak örökölte a bajt utódaira. Egyébként nem lehet kizárni a Nepomuk atv. törzsménnek ezirányú esetleges terheltségét sem, mert a II észlelt eset közül négy csikó tőle származott. Az érdekes öröklődő bajnak további tanulmányozása volna még szükséges nagyobb anyagban.

A tapasztalatok és irodalmi feljegyzések azt mutatják, hogy a veleszületett szokványos térkalácsficam recesszív öröklődő baj. Nagyértékű ménesekben a terhelt egyedeknek tenyésztésből való kizárását teszi megkövetelő. Melegvéru lovakon öröklött alakja rendszerint egész életükben megmarad és rendeltetésszerű használatukat erősen korlátozza. Kívánatos lenne az állami ménesek országos tenyésztését gyakorlati értékes anyagából az ilyen egyedeket selejtezni, nehogy velük a baj nagyobb mértékben elterjedjen.

A lovak közel- (rövid-)látása. Háziállataink között a ló szemének megbetegedéseit lényegesen hibák közé számítjuk, mert élénk vérmérséklete, gyors mozgása és az a körülmény, hogy a látásától függően lovasának, vagy a kocsin ülőknek élete is veszedelmek lehet kitéve, a ló szemének jószágát legértékesebb tulajdonságai közé sorolja. Ezúttal a szemnek különböző betegségeiről nem beszélünk, hanem csupán a fénytörési rendellenességek közül gyakorlatilag egyedül jelentős közel-látásról (myopia) emlékezünk meg a legújabb vizsgálatok eredményeként. A ló egyik szemének megvakulása kb. 30%-kal, mindkét szem látóképességének elvesztése pedig 60%-kal eszkenti értékét és a legszebb küllemű, tetemény-képességű és származású lovat is csupán az igás munkavégzésére teszi alkalmassá. A szem látóképességének esökkenése esetenként más-más elbírálást igényel, mert a lovat a homály nagysága, helyeződése, mozgékonyasága, stb. a használatban különböző mértékben zavarja. Néha nagyobb hiba egy kisterjedelmű, de szembogár síkjának közepén lévő álló, vagy mozgó homály, mintha a ló

Behatóan foglalkozott, s ezt a „Köztelek”-ben megjelent több közleménye is bizonyítja, a baromfipoloska néven ismert ostantaggal. A malom és liszt állati kártevőit is éveken át tanulmányozta, sőt kiadásra szánva tanulmányai eredményét, könyv alakjában is megírta. Sajnos, a könyv kiadása anyagi okok miatt elmaradt. A Természettudományi Társulat részére lefordította L. O. Howard: The House fly c. jeles könyvét, s az 1917-ben „A házi légy életmódja, fertőző betegségeket terjesztő szerepe és irtásának módja” címmel a könyvpiacra meg is jelent. Kadosca Gyulával közösen megírta a „Patria” kiadásában 1921-ben megjelent „A patkányveszedelem s az elléle való védekezés” c. munkát, mely még ma is keresletnek örvend.

De még oldalakon át folytathatnám a kisebb-nagyobb jelentőségű kártevők és témák felsorolását, amelyeket kutatása körébe vont. Minden érdekelt, ami szaktudományával kapcsolatban volt, s amivel foglalkozott, annak alaposan a végére is járt állandóan élénk kutató szellemével, és győzte bámulatraméltó munkabíráásával. A hazai méhészközösség bizonyára emlékezik még a 20-as években kifejtett közreműködésére az Országos Magyar Méhészeti Egyesületben. Munkatársai egy napon csak arra ébredtünk, hogy a legkomolyabb méhészeti tanulmányokba kezdett. Nem is hagyta abba, vidéken saját méhesi állított fel, s azt több éven át gyakorlatilag is kezelte. Minden méhészeti kérdésben teljes elméleti és gyakorlati tudást szerzett, s a méhek-betegségeire és állati elősködőire vonatkozó szakközleményei sűrű egymásutánban jelentek meg a Magyar Mész c. szaklapban. Több ízben előadást is tartott a méhészközösségeknek. Amikor a kommunizmus idejében téltenségre volt

kárhóztatva, a Rovartani Allomáson intelligens közönség részére neves előadók, nagy látogatottságnak örvendő méhészeti tanfolyamot rendezett. Ilyen volt ő, örökké agilis, mozgékony, tevékeny — és mindig jókedélyű.

Nagy munkabíráásával nemcsak sokat tudott dolgozni, de sok eredményt is elérni. Ami negyven éves szolgálata alatt szakírói tolla alól kikerült, az egy kisebb könyvtárra való anyag. Nincsen nevezetesebb hazai és külföldi tudományos és mezőgazdasági vagy rokonirányú szaklap, amelybe ne dolgozott volna. Ime, csak egyedül a „Köztelek”-ben 1891-től 1932-ig megjelent dolgozatainak száma 365. Mennyi a többi lapban megjelent tanulmányainak, kisebb-nagyobb közleményeinek száma, azt egyelőre pontosan nem tudjuk, mert hetek szükségességei ennek megállapítására. De annyi biztos, hogy az 1000-et jóval felülhaladja. Könyveinek száma: 11, önállóan megjelent füzetekének száma is megközelíti a 100-at.

A munka éltető eleme volt, lelki szüksége. Amikor 40 évi fáradhatatlan szolgálat után nyugalmába visszavonult, akkor sem szakadt el szaktudományától, hanem tovább dolgozott, kutató. Amíg egészsége engedte, gyakran felkereste immár Növényegészségügyi Intézetébe kiszélesített egykori intézetét és könyvtárunkban szorgalmasan jegyzeteket készített. Állandóan figyelemmel kísérte a világszakirodalmat is. Az idegen nyelv nem volt akadály az ő nagy nyelvismeretének. Tökéletesen bírta szóban és írásban: a latin, a német, angol, francia és olasz nyelvet, és eléggé jól értette a szláv nyelveket is.

Erdemeit számos kitüntetés méltányolta. A saskairás megszervezése körül szerzett érdemei elismerésül 1907-ben a kir. tanácsosi címet kapta, nyugalmába lépésekor pedig a II. osztályú Ma-

gyar Érdemkereszt tulajdonosa lett. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek igazgatóválasztmányi, majd tiszteleti tagja, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének ugyancsak választmányi, majd tiszteleti tagja, a Kir. Magyar Természettudományi Társulatnak, amely 1900-ban szakírói tollát a Margó-díjjal kitüntette, két évtizeden át választmányi tagja, a szívéhez nagyon közel fekvő Magyar Rovartani Társaságnak választmányi tagja, több cikluson át elnöke, majd tiszteleti tagja volt, stb. Igen: stb., mert valamenyit kitüntető elismerést, amely hosszú szakmüködése folyamán a kül- és belföldi szakkörök részéről érte, felsorolni nincs terem, de hiánytalanul összeállítani sem tudom. A kitüntetések a számára csak pillanatnyi örömet okoztak, elfogadta azokat, de sohasem emlegette, még kevésbé hivalkodott azokkal. Ebben a tekintetben a szélsőség szerény volt, olyannyira, hogy még a fényképét sem engedte közzétenni.

És most, a fáradhatatlan szellem és örökké mozgékony test megnyugodott és pihenni tért az áldott magyar anyaföldbe, amelynek éltető növényzüllőttei díszléséért egész életén át annyit, oly sokat dolgozott. Amikor július 8-án a farkasréti temetőben végtisztességére nagy számban összegyűlt tisztelői és barátai jelenlétében koporsóját fokozatosan betemették a dübörögve ráhulló sírhantok, mindnyájan fájdalommal éreztük, hogy egy kivételesen nagy emberrel lettünk szegényebbek. Vigasztalásunkra csak az a tudat szolgál, hogy élete és munkája a kutató szakkörök előtt örök példaként fog lebegni, műveiből mint örökzöld forrásból időtlen időnkig fognak tudást meríteni és hogy a magyar agrár tudomány és agrár közönség nevét mindig tisztelettel és hálaival fogja említeni.

arra a homályos terjedet volna megáll. Ugyan tozás esetén fényes helyet a látás már tünne utóbb (hype látás is ok foglalt. A ló u fől m leszárt ját, n nagyv lovon gyak megje. Ha zett a sze a sze a sze 77%-ban és er Herél kezett mint lembé látás 3 dio (8%) diopt pedig Ha és a zavar megs két s a lov haszn So szeme az eg az eg pedig akadá hiba módja 98%-á ésped látása Mi kon t több kória A közel-hogy ekkor utóda erdm lovak gyako *) E jegyzo 841

arra a szemére teljesen vak volna, mert a mozgó homály pl. lebegése közben a lóban olyan képzetet idéz elő, mintha néhány lépéssel előtte nagyterjedelmű tárgy, vagy mozgó akadály bukkant volna föl. Ilyenkor a ló ijedezik, ágaskodik, megáll, vagy látszólag ok nélkül oldalra kitér. Ugyanígy homály vagy egyéb zavaró elváltozás nélkül, teljesen tiszta fénytörő közegek esetén is, ha a külvilágról a szembe jutott fény sugarak a szemfenék ideghártyája (retina) helyett az előtt, vagy mögött egyesülnek képpé, a látás éppen úgy, mint az emberi szemben is, már nem éles, hanem a tárgyak elmosódottan tűnnek elő. Előbbi esetben közel-látásról (myopia), utóbbi esetben pedig túl- vagy távollátásról (hypermetropia) beszélünk. Lovakon csak a közel-látás fordul gyakran elő és használati zavarokat is okoz, ezért érdemesnek látszott e problémával foglalkozni.*

A baj gyakori előfordulása némely kancacsalád utódain a mezőhegyesi állami ménésben tűnt föl még 1938-ban: itt 41 ménésbeli anyakancán és leszármazottain tanulmányoztam öröklési módját, majd később négy év alatt összesen 500, legnagyobb részben kiscsapatoktól származó katonalovon vizsgáltam a közel-látás előfordulásának gyakoriságát, dioptriákban kifejezett fokát és megjelenésének egyéb vonatkozásait.

Ha a szem távolpontjának cm-ekben kifejezett mennyiségével 100-at elosztunk, megkapjuk a szem közel-látásának fokát dioptriákban.

A vizsgálatok során kitűnt, hogy a közel-látás a szopócsikóknak több, mint a 3/4 részében, 77%-ban fordul elő. Egy-, két-, hároméves korban már csak 52,9%-ban tapasztaltam, négyéves és ennél idősebb lovaknál 42,8%-ban volt meg. Herétek és kancák között a baj egyformán jelentkezett, a pejlovak között gyakrabban fordult elő, mint az egyéb színűeknél. Minden életkort figyelembe véve, a lovak között a 2 dioptriás közel-látás fordul elő leggyakrabban (18,08%), utána a 3 dioptriányi (10,6%), majd a 0,5–1 dioptriányi (8%). Jólal ritkább a 4 dioptriányi (3,8%) és az 5 dioptriányi (3,4%) közel-látás, a 6 és 7 dioptriányi pedig igen ritkán (0,6–0,2%) észlelhető.

Használatban leginkább csak a 3–4 dioptriányi és az ennél nagyobb fokú közel-látás szokott zavart okozni; az ennél kisebb fokú általában megszokják a lovak olyannyira, hogyha pl. mindkét szemben 2 dioptriányi közel-látás észlelhető, a lovat rendszerint mindenféle munkára jól lehet használni.

Sokkal nagyobb baj az, ha a lónak mindkét szeme különböző fénytörőképességű, vagyis ha az egyik szem rendes, a másik közel-látó, vagy ha az egyik szem pl. 1 dioptria közel-látó, a másik pedig 3. Különösen finom mozgásnemeknél (ugrás, akadályhajítás, military), gyors használatban hiba ez a tulajdonság, mert az ilyen ló felszemű módjára viselkedik. Az összes vizsgált lovaknak 9,8%-ában volt meg ez a kellemetlen tulajdonság és pedig a jobb szemnek nagyobb fokú közel-látása volt a gyakoribb.

Mint az embereken, a közel-látás a korral lovakon is fokozatosan súlyosbodik. 10 és 20 év között több a közel-látó, mint az ennél fiatalabb teljes korúak között.

A mezőhegyesi ménés 14 kancacsaládjában a közel-látást több nemzedéken át követve kitűnt, hogy az utódok 73%-a örökölte a bajt, míg ugyanekkor a közel-látással nem terhelt kancacsaládok utódai között 45%-ban fordult elő. Ugyanígy eredményt kaptam teljes korú népies tenyésztésű lovakon. A közel-látás tehát a lovak szemének gyakori elváltozása. A vérmérséklet nagymérték-

*) Részletekben lásd: Hámori Dezső dr.: Örökléstani jegyzetek. Myopia. — Állatorvosi Lapok, 1941. 16. szám.

ben befolyásolja a hiba jelentőségét; ideges lovakon a kisebb fokú közel-látás is súlyosabb, mint a nagyobb fokú, a nyugodt vérmérsékletű egyedeken. Ezenkívül a használat módja számít leginkább: lépésmunkát végző igáslovakon a közel-látásnak csekély jelentősége van. Általában mondhatjuk más szerzők vizsgálataival megegyezően, hogy a közel-látás a lovaknak kb. 5%-ában használati zavart okoz.

A vizsgált kancacsaládok között pl. a 8. Gidrán XLIX. anyakancá összes utódai közel-látással terhelték voltak; az örökletes bajt a család minden egyede azideig már a negyedik nemzedékben hordozta. Más családok utódaiban a fokozódásra való hajlam mutatkozott. A szerkesztett családfák jól kifejezésre juttatták, hogy az örökletes hiba a nem régen élt őstől kiindulva milyen nagy számban és aránylag rövid idő alatt elterjedhet. Kitűnt, hogy a közel-látással való terheltséget nemcsak a kancák örökölik át utódaikra, hanem a ménék is közvetítik. Az aránylag kis létszámú gidrán-ménésben azért volt gyakori e tulajdonság, mert a Gidrán I. törzsmén utódaira igen jól örököltette a bajt. A Nonius VII. törzsménnek a ménésben feltalálható utódai között a közel-látás 68%-ban fordult elő. Katonalovakon és a népies tenyésztésben végzett vizsgálatok azt bizonyították, hogy a baj kb. egyenlő mértékben volt meg arab és lipizzai, nonius és angol félvér fajta lovakon.

Lovakon éppen úgy, mint embereken a nagy százalékban előforduló közel-látást a veleszületett hajlamosságon kívül a csaknem állandó közel-nézés okozza. Mint szabatos munkapróbákkal arról meggyőződtem, az egészséges, ép, fénytörőképességű ló szeme is csak kis fokban alkalmazkodóképes és távolra ritkán néz. A dolgozó ló a koesi előtt, eke elé fogva, vagy nyereg alatt éppen úgy, mint legelés közben, vagy az istállóban, életének legnagyobb részében közelre néz. A hátslovak is munka közben a terepen rendszerint közelre néznek, ezért jó lovas alatt, aki akaratát feltétlenül érvényesíti, különösen már jól belovagolt lovon a 3–4 dioptriás közel-látás nem okoz zavart a használatban. Ezzel szemben a közel-látó ló, amely az előtte lévő tárgynak minőségét nem ismeri föl, az akadályt gyenge lovas alatt nem veszi jól, kocsiba fogva is ágaskodik, kitér, ellenszegül.

Távolbanézést a szabadban lévő, ménési legelő lovakon észlelhetünk leggyakrabban. Az elfutó csikót sokszor figyeli a társa, ilyenkor szeme a végtelenhez alkalmazkodik. Szubjektív közlés híján nem tudjuk ellenőrizni, hogy élesen látja-e a távoli dolgokat?

A szem fénytörési rendellenességeinek öröklésére nézve még embereken nem alakult ki egységes felfogás. Lovakon a végzett vizsgálatok azt látszanak bizonyítani, hogy a közel-látás recesszív módon öröklődik és polymer tulajdonság.

A gidrán-törzsből nagymértékben elterjedt közel-látás arra utal, hogy e lovak ijedőségét, nehéz kezelhetőségét a vérmérsékleti hibákon kívül az öröklött közel-látás is hátrányosan befolyásolja.

Mint hogy az értékes állami tenyészanyagban ez a hiba is fokozott jelentőségű, lótenyésztésünkben tekintettel kellene lenni a közel-látást öröklítő vérvonalak felkutatására és a baj fokozatos kiküszöbölésére.

Gazdaérdekeket szolgál, ha biztosításait a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél adja fel. Gazdák alapították, gazdák vezetik! Kartelen kívül. (Tűz, jég, állat, élet stb. biztosítás.)

TAKARMÁNYOZÁS

ÉS ÁLLATÉLETTAN.

Rovatvezető: Weiser István dr.

A vadgesztenye mint tehéntakarmány.

Írta: Tangl Harald dr. és Szafka Elek dr.

Mint általában minden szűkös, takarmányhiányos időben, úgy a múlt év folyamán is több oldalról felmerült az a kérdés, vajjon nem lehetne-e a vadgesztenyét valamilyen módon háziállataink etetése céljából felhasználni.

E kérdésről a szerzők egyike, Tangl Harald, a „Köztelek” elmúlt évfolyamában közleményt írt, amelyben felsorolta mindazokat az irodalomban fellelhető adatokat, amelyek a vadgesztenyének takarmányként való felhasználását tárgyalják. Ezekből az adatokból az tűnik ki, hogy a vadgesztenyére, mint takarmányra vonatkozó vélemények meglehetősen ellentétesek, mert egyesek szerint jól értékesíthető ez az eledel, mások szerint esersav és szaponintartalma miatt az állatokra ártalmas. Az említett közleményben Tangl még arról is beszámol, hogy ha egy bizonyos, úgynevezett Péntek-féle eljárással eltávolítják a vadgesztenye saponin- és esersavtartalmát, akkor egészen különleges hatású takarmány nyerhető, amelynek keményítőértékén kívül még tejelválasztást serkentő és tejszírt növelő hatása is van. Tekintettel arra, hogy ilyen különleges értékű takarmányt a vadgesztenyéből a közeljövőben, sajnos, nem fognak nagyobb mennyiségben előállítani, felmerül újból a kérdés, hogy vajjon a kezeletlen vadgesztenye felhasználható-e a gazdaságban. Már a jelzett cikk rámutatott arra, hogy az irodalomban található ellentétes véleményeknek az a magyarázatuk, hogy az egyik helyen frissen szedett, másutt viszont tárolt vadgesztenyét használtak fel. Ha ugyanis a vadgesztenyét hosszabb ideig tárolják, akkor aligha kerülhető el megpenészesedés, viszont ha ilyen, gyakran alig észrevehető penészes alakban kerül az állatok elé, akkor a kísérletezők valóban rossz tapasztalatokat szerezhetek vele. Ugyanez olvasható ki Weiser István „Mégegyszer a vadgesztenyeről” szóló cikkéből is, amelyben a szerző beszámol Pfeiffer Ferenc kincsedpusztai gazdaságában szerzett tapasztalatairól. E tapasztalatok szerint a szarvasmarha a vadgesztenyét frissen egészben, vagy már mikor kissé száradni kezd, de még nem penészedni, repavágóval durván felaprítva — bár ez utóbbit már nem olyan szívesen eszi az állat —, jó étvágygal és károsodás nélkül fogyasztja. Mindebből az tűnik ki, hogy összességében öt-hat hétig nem megvetendő takarmánypótlékhoz juthatunk, ami a mostani, takarmányszűk időben mindenesetre jelent némi segítség.

Nem láttuk tisztázottnak azonban azt a kérdést, vajjon a vadgesztenye etetése nincs-e káros hatással a tejtermelésre? Ennek megállapítása végett elhatároztuk, hogy a tehének abrakjába friss vadgesztenyedarát keverünk, s megfigyeljük, vajjon miként hat ez a tejtermelés mennyiségére, valamint a tej zsírtartalmára. Ezekkel a vizsgálatokkal egyidőjűen feleletet kapunk arra a kérdésre is, hogy vajjon a friss vadgesztenyedara kiválthat-e olyan különleges hatást, mint amelyet a Péntek-féle kezelt vadgesztenyedara nyújtásakor sikerült megállapítani.

A kísérleteket Albrecht királyi herceg császári gazdaságában borzderes teheneken végeztük. Miután meggyőződünk arról, hogy kisebb mennyiségű friss vadgesztenyedarának az abrakba való keverése sem az állatok étvágyát, sem

KÁLMÁN JÓZSEF

MŰSZAKI ÉS GÉPKERESKEDŐ
BUDAPEST, V., KÁLMÁN-U. 14.

Telefon: 114-006, 317-189
Sürgőny cím: MEDICAGOGÉP

a tejtermelést nem befolyásolja, néhány tehénnek 2 kg-ig friss vadgesztenyedarát is adunk, de különösebb változást ekkor sem észleltünk. A kísérleti tehének közül kettőt kiválasztva 10 héten keresztül pontosan mértük a termelt tej mennyiségét, ezenkívül naponta kétszer, reggel és este a tejszírszázalékot külön-külön is meghatároztuk.

A kísérleti eredményeket a közölt táblázat tünteti fel, ebben helyszüke miatt az ötnapos eredményeket hasonlítjuk össze. A tehének tejtermelésüknek megfelelően jól el voltak látva emésztendő fehérjével és elegendő keményítőértékű takarmánnyal.

A vadgesztenye etetésének hatása a tejtermelésre.

Kísérleti idő napokban	Vadgesztenyével etetett 412. sz. tehén			Vadgesztenyével etetett 414. sz. tehén			Ellenőrző tehének átlaga		
	A termelt tej mennyisége naponta átlagban liter	A tejszírszázalék átlagban	A termelt tejszír mennyisége naponta átlagban g	A termelt tej mennyisége naponta átlagban liter	A tejszírszázalék átlagban	A termelt tejszír mennyisége naponta átlagban g	A termelt tej mennyisége naponta átlagban liter	A tejszírszázalék átlagban	A termelt tejszír mennyisége naponta átlagban g
1-5	13.0	3.79	493	11.0	3.53	388	10.0	3.48	356
5-10	12.4	3.75	467	11.0	3.51	386	9.4	3.40	329
10-15	12.0	3.70	444	10.8	3.38	366	9.0	3.30	309
15-20	12.0	3.63	435	10.0	3.32	332	9.0	3.40	315
20-25	11.2	3.82	428	9.2	3.33	306	8.2	3.40	279
25-30	11.0	3.90	429	9.4	3.44	323	8.2	3.42	281
30-35	11.0	3.81	419	10.0	3.53	353	8.5	3.42	291
35-40	11.0	3.77	415	9.0	3.51	316	8.0	3.46	277
40-45	10.4	3.62	378	9.0	3.45	310	8.0	3.45	276
45-50	10.0	3.68	368	9.0	3.41	307	8.0	3.45	276
50-55	10.0	3.79	379	9.0	3.30	291	8.0	3.40	272

Mint az eredményből megállapítható, a tizheti etetés ideje alatt a termelt tej mennyisége a szokásos csökkenéstől eltekintve, nem változik. Ugyancsak semmiféle csökkenés nem állapítható meg a tejszír mennyiségére vonatkozóan sem. Az általunk kapott eredmények tehát szintén azt bizonyítják, hogy az irodalomban található adatoknak, amelyek szerint a vadgesztenye a tejtermelést károsan befolyásolja, az a magyarázata, hogy a kutatók hosszabb ideig raktározott, tehát kétségtelenül penészes vadgesztenyedarát adtak kísérleti tehéneknek s több mint valószínű, hogy az állatok szervezetébe kerülő penész hatott csökkentően a tejtermelésre. Ha ellenben gondoskodunk arról, hogy a tehének mindig friss vadgesztenyedarát kapjanak, akkor az sem a tejtermelést, sem a tej zsírtartalmát nem befolyásolja kedvezőtlenül. Tehát a friss vadgesztenyét nemcsak, mint Pfeiffer Ferenc is észlelte, előnyösen etethetjük a marhákkal, hanem károsodás nélkül még a tehéneknek is adhatjuk. Tekintettel arra, hogy a friss vadgesztenye emészthető fehérjeteralma 2.5%, keményítőértéke 32-34 kg között ingadozik, ez a takarmány fehérje szempontjából nem sokat jelent, de keményítőértékével már jelentősen hozzájárulhat az állatok szükségletének kielégítéséhez.

Ezek a kísérleti adatok azonban más igen értékes következtetésekre is alkalmat nyújtanak. Kiderült ugyanis, hogy a friss vadgesztenyében nyilván nincsenek meg azok a vegyületek, amelyek a Péntek-féle eljárással kezelt vadgesztenyészalékot hatásossá teszik. A kapott eredményekre támaszkodva, ezek szerint valószínű, hogy az emlőmirigyek működését serkentő hatóanya-

gok a kezelés közben keletkeznek vagy válnak hatásossá. Folyamatban lévő vizsgálatainkkal most arra törekszünk, hogy megállapítsuk, vajon ezek a hatóanyagok miféle vegyületek és milyen módon keletkeznek.

MEZŐGAZDASÁGI ÜZEM ÉS SZÁMTARTÁS.

Rovatvezető: Ormány János dr.

Süldő a tarlón.

— Hozzászólások. —

Írta: Guruby Dezső.

I.

Vitéz Szunyogh Gáspár nagyon értékes cikkét tanulmányozva, legyen szabad megjegyeznem, hogy erről a kérdéssel én már 1937-ben írtam a „Köztelek”-ben, kijelentve, hogy „tekintet nélkül arra, hogy a sertés vagy a birka kihasználta-e a tarlót, azonnal buktatom”. Tapasztalatom az, hogy a sertés súlygyarapodása sohasem fedezi azt a kárt, amit a tarlóbuktatás elmaradása okoz a gazdaságnak azzal, hogy a talajélet nem bír megindulni és a gyommag nem kel ki, hanem, miután az őszi mélyszántással megfelelő jó takaróról gondoskodtunk számára, megmarad tavaszra. Az őszi mélyszántás sem olyan a töretlen tarló, mint a lebuktatott tarló után. Én a tarlót lehetőleg kézigereblyével, de ha ez nem lehetséges, gondosan beállított lógereblyével

járatom meg, ha kell kétszer is, úgyhogy vajmi kevés, legfeljebb csak letört kalász maradhat el. Arról beszélni sem kell, hogy a búzát ma már minden gazda úgy aratja, hogy magpergés nincsen. Erről is írtam egy pontos mérésekkel alátámasztott cikket „a búza aratásának helyes megválasztásáról” címmel. Tehát ha kalász nincsen, pergés nincsen, mit keressen a süldő a tarlón és miért akadályozza meg a szorgos és gondos munkával jó talajkultúrára emelt gazdaság menetét? Többször mértem a tarlóra járó falkát, de a tarló javára semmitse lehetett írni, mert amit javultak, az a bent etetett fölözött tejnek és borsódarának volt köszönhető.

Még ebben a gazdára nézve oly keserves időben sincs tehát értelme a tarlózásnak, ezért én ma is amint a kúza együtt van, már buktatom is a tarlót. Az idén, tekintettel a nehéz takarmányhelyzetre, a tarlóbuktatásba kivételesen kölest vetettem, ki is kell szépen, hogy a nagy szárazság miatt ml lesz belőle, nagy kérdés. Az idén még egy tekintetben eltértem a szokásos talajműveléstől. Azon a két táblán, ahová jövőre cukorrépa kerül, a tarlót nem buktattam le, mert most trágyázatom. Amint azonban egy jó fogás trágyázás megvan, azt azonnal leszántom, nem mélyen, csak annyira, hogy a trágya takarva legyen. Teljesen érett trágyát hordanak ki, és az alászántás után szögeshenger jár. Így marad a tábla az őszi mélyszántásig.

Tehát én nem hagyom a talajművelés megsokkolt menetét a tarlózással zavartatni, mert tökéletesen igaz, hogy éppen elég kultúrát tesz tönkre a háború, ne fokozzuk ml, gazdák is ezt azzal, hogy a legalább is kétesértékű tarlózás miatt talajgazdálkodásunkat elhanyagoljuk, jól tudva, hogy mlbe kerül a rosszul kezelt talajt újabb olyan állapotba hozni, hogy abban a fontos talajélet megindulhasson.

II.

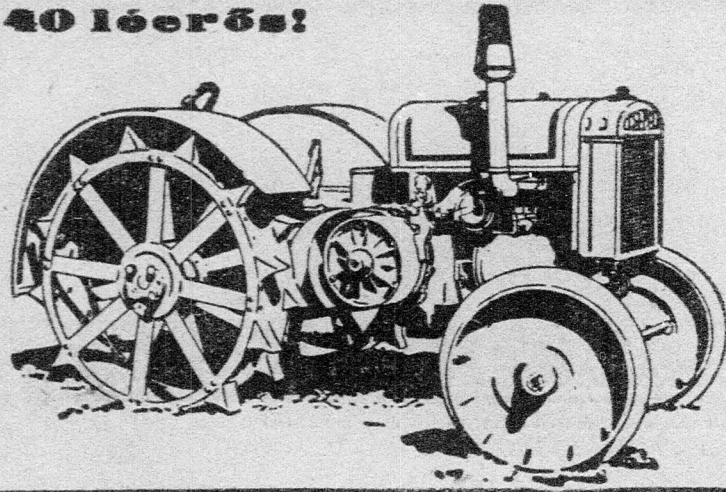
Írta: Mocsáry Béla.

Vitéz Szunyogh Gáspár „Süldő a tarlón” című cikkéhez szerény véleményemet kívánom közölni. Kétségtelen, hogy a sertésből származó közszükeletű cikkek minél nagyobb mennyiségben történő előállítására a helyzeti adottságok szerint minden gazdának közérdekű kötelessége. Azt is tudjuk, hogy az utóbbi évek háborús és főként rossz időjárási viszonyai miatt a sertésenyésztés és hizlalás lehetőségei ugyancsak megfogyatkoztak. Mindemellett minden gazdának, ha csak egy lehetősége van, sertést tenyészteni vagy hizlalni hazafias kötelessége. Bár remélhetően lényegesen több termésünk lesz hizlaló takarmányokból, mint a múlt években, mindemellett nagyon is rá vagyunk és leszünk utalva arra, hogy minden szem eleséget a legjobb módon kihasználjunk.

Vitéz Szunyogh Gáspárnak a tarlóművelésről vallott felfogását készséggel aláírom, elvégre az idején történt helyes tarlóbuktatás ma már ugyancsak közismerten elfogadott szabály, mindemellett túlzásnak tartom azt a kijelentést, amely szerint ha egy-két napig is buktatatlannal hagytuk a tarlót, akkor többé tarlóbuktatás nincs. Ha a tarló aratás után azonnal megfelelően művelhető, akkor van annyi nedvesség a talajfelszín alatt, hogy a kisebb súlyú süldő komolyabb talajrontást nem végzhet s pár nap alatt a sokszor a gazda hibáján kívül ottmaradt elég nagy szemvesztésű tarlólegetéssel a legjobb módon értékesíthetjük. Véleményem szerint a rendes művelésű, normalis termőtalaj pár nap alatt nem szokott teljesen kiszáradni. A gyakorlati életben különösen sokszor előfordul olyan helyzet is, amikor kései aratás és esőtelen időjárás miatt olyan száraz tarlóink vannak, amelyeken bármilyen talajművelés csak felesleges, pazarló erőltetés és talajrontás lenne. Ilyen esetben nemcsak az elhullott szemeket értékesítjük a tarlóbuktatással,

CSEPEL-TRAKTOR

40 lóerős!

Rendkívül csekély üzemeltetés!

Hosszú élettartam!

Legkiválóbb kipróbált nemes anyagokból!

Legminimálisabb alkatrészszükséglet és alacsony beszerzési árak!

Nagy teljesítőképesség minden talajon. Több éves referenciákkal szolgálunk.

Gyártja: WEISS MANFRED Acél-, Fémművei R.T., Csepel

Eladási központ:

„AGRARGLOBUS” Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R.T.

Budapest, V. ker., Szent István-körút 12. sz. á. n — Telefon: 126-681 — Sürgőny cím: Agrobudapest

8469

úgyhogy vajmi
z maradhat el.
át ma már min-
pergés nincsen.
el alátámasztott
megválasztásáról
pergés nincsen,
lért akadályozza
jó talajkultúrára
ör mértém a tar-
mmittet lehetett
etetett fölözött
nhető.

keserves időben
ezért én ma is
atom is a tarlót.
mányhelyzetre, a
vetetem, ki is
ág miatt mi lesz
egy tekintetben
i. Azon a két táb-
jó tarlót nem buk-
n. Amint azonban
t azonnal leszán-
t, hogy a trágya
gyát hordanak ki,
jár. Így marad a

ajművelés megszo-
atni, mert tökéle-
rát tesz tönkre a
is ezt azzal, hogy
miatt talajgazdál-
tudva, hogy mibe
ol olyan állapotba
lajélet megindul-

hanem az újabb hengerezési szabályoknak megfele-
lően még javíthatunk is tarlóinkon a süldők legel-
tésekor az esetleges repedések betömésével és a fel-
talaj némi elporosításával is.

Természetes, hogy a tarlólegeltetési lehetőségek
esetén elsősorban a kapások előveteményei jönnek
számításba, mint később művelhető tarlók, de
a mai közismert, s éppen sertésenyésztésünket
veszélyeztető abrakszűk világban nemhogy „köny-
nyelműség”-nek tartható a tarlólegeltetés, hanem
szerintem még a belterjesebb gazdaságok is köz-
érdekből nyugodtan legeltethetnek akár a búza elő-
vetemények (borsófélék) tarlóján is, pláne ha külön-
legesebb viszonyok miatt e tarlókon a szokottnál
lényegesen több magféle maradt.

Vitéz Szunyogh Gáspár szerint süldői két hónap
alatt, zsákból való etetés mellett, a tarlólegelőn
összesen 10 kg-ot gyarapodtak. Ezzel szemben volt
rá eset, hogy 30 kg-os süldőim, abrakolás nélkül,
kizárólag tarlólegeltetéssel egy hónap alatt 9 kg-ot
szaporítottak és a tarlón — az előzetes megfele-
rendelkezések betartása mellett — a talajművelés
szempontjából kárt soha nem tettek, mert tarló-
hántás előtt a táblákat folytatólagosan pár napig
legeltetve, feltisztítva hagyták el a tarlót.

Végeredményben, nézetem szerint, a helyes
középut talán az lehetne, ha ebben a kérdésben
nem foglalnak egyik irányban sem véglegesen állást,
hanem a mai kényszerült viszonyokhoz igazodva,
az elméleti helyességeket, bár elismerve, úgy állí-
tanám be a már bevált, vagy közben bevált gyakor-
lati megoldásokat, hogy a talajművelés komolyabb
károsodása nélkül minden erőnkkel közelításhozunk
rendelkezésére állhassunk.

Morgópuszta, 1943 augusztus.

MEZŐGAZDASÁGI VEGETAN.

Rovatvezető: Ballenegger Róbert dr.

A fekáliák lignites kezeléséről.*)

Írta: Romlechner László dr. m. kir. kísérletügyi vegyész.

A „Köztelek” idei 14. számának 310. oldalán
rövid beszámoló jelent meg a Királyi Magyar
Természettudományi Társulat mezőgazdasági szak-
osztályának március 18-án tartott 117. szakülé-
séről. A beszámoló többek között előadta, hogy:

„A harmadik előadásban Gross Henrik mérnök a fekáliák lignites
kezeléséről beszélt. Felhívta a figyelmet a fekáliák gazdasági jelen-
tőségére. Értékesítésükre, mint alkalmas módszert, a lignites kezelést
ajánlja. A módszert alkalmasabbnak tartja, mint a tőzegkezelést.
Az előadásban Romlechner László dr. m. kir. s. vegyész szöveget hozza,
résztelen ismertetve e téren Mosonmagyaróváron végzett kísérletei-
nek és vizsgálatainak eredményeit.”

Mivel ebből az értesítésből a tájékozatlan olvasó
könnyen arra a gondolatra juthat, hogy a lignit
csakugyan jobb a fekália kezelésére, mint a tőzeg és
ezt a magyaróvári Növénytermesztési és Növény-
nemesítő Kísérleti Intézetben végzett kísérletek
és vizsgálatok megerősítették volna, a tényállás
megvilágítására és a gazdaközönség helyes tájéko-
ztatására legyen szabad a szakosztályban történt
felszólalásomat a „Köztelek”-ben is előadnom.

A lignit mezőgazdasági célra való felhasználá-
sának kérdése már az 1920-as években vetődött fel
Németországban. Ekkor még a lignitet nitrogén-
trágyának ajánlották. Számítalan kísérletet végez-
tek vele, kötetekre menő cikk jelent meg, eredmény
azonban nem volt. Már-már úgy látszott, hogy a
lignit mezőgazdasági felhasználása feledésbe megy,
de most újból felütötte a fejét, mint állítólag kiváló
anyag a fekáltrágya készítésére. Kérdés már most

*) A mosonmagyaróvári M. Kir. Növénytermesztési és Növény-
nemesítő Kísérleti Intézet közleménye.

az, hogy mit követelünk attól a fekália felállítására
szolgáló anyagtól.

1. Nagy legyen a felszívóképessége;
2. nagy legyen a szagtalanító képessége (ez egyenes arányban van a felszívóképességgel);
3. a talajban humuszvá váljék;
4. A növényzetre káros, mérgező anyagot nem tartalmazzon;
5. beszerzése mezőgazdasági üzemtani szempontból gazdaságos legyen.

Hasonlítsuk össze most a tőzeget és a lignitet,
miképpen felelnek meg ezeknek a követelmények-
nek. A tőzeg súlyának 4—5-szörösét köti meg, míg
a lignit súlyának felét, legjobb esetben $\frac{3}{4}$ részét.
Legyen szabad erre vonatkozóan vizsgálni ered-
ményeimet közölni. 100 g tőzeget kézzel téptem
össze, tehát nem átszítált vagy finoman előkészít-
tett minta volt. Ez a 100 g tőzeg 260-8 g vizet kötött
meg. Ugyanakkor 100 g lignit, amint azt a banya
szállítja, csak 58-1, 5 mm-es szitán átszítált 100 g
lignit 68-1, 2 mm-es szitán átszítált pedig 71-8 g
vizet kötött meg. Mint látjuk, a lignit saját súlyával
egyenlő mennyiséget sem bír felszívni, s mint ilyen,
nem versenyezhet a tőzeggel. A szagtalanítóképes-
ség viszont a nagy felülettel van szoros összefüggés-
ben, márpedig látjuk, hogy a lignit felszívóképessége
kicsiny, így a felületnek is kicsinynek kell lenni,
tehát a szagtalanítóképsége gyenge.

A harmadik követelmény az, hogy a leköti-
anyag a talajban humuszvá váljék. Közismert,
hogy a tőzeget fekáliát is csak tevékeny talajra
szabad vinni, mert a tőzeg csak ilyen talajban válik
humuszvá, míg hideg, kötött talajban rendkívül
nehezen alakul át. Márpedig a lignit eredetre is
öregebb, így szénben gazdagabb. Ezért lényegesen
nehezebben humifikálódik, majdnem azt mondhat-
juk, hogy gyakorlatilag egyáltalában nem. Az a
nitrogén (0,4—0,6%), amelyet tartalmaz, mint
növényi táplálék szóba sem jöhet, amint azt a
kísérletek is igazolták, amikor a lignit még mint
nitrogéntrágya szerepelt.

Negyedszer megkövetelik a felszívóanyagtól,
hogy az a növényzetre ártalmas anyagot ne tar-
talmazzon. A tőzegről tudjuk, hogy az ilyen anya-
got nem tartalmaz, mert hisz magán a tőzege
növényzet fejlődik. A lignitben azonban lehetnek
káros anyagok is. Legyen szabad erre vonatkozóan
a következő kísérletemet közölnöm.

4—4 Neubauer-edényben 25—25 szem kukori-
cát ültettem el és pedig a következőképpen: Az

1. edény csak lignitet,
2. edény $\frac{1}{2}$ lignitet, $\frac{1}{2}$ meszes intézeti vályogot,
3. edény $\frac{1}{2}$ lignitet, $\frac{1}{2}$ meszes intézeti vályogot,
4. edény csak meszes intézeti vályogot tartalmazott.

Az eredmény szerint az

1. edényben 25 szem kukoricából csirázott .... 0 szem,
2. edényben 25 szem kukoricából csirázott .... 10 szem,
3. edényben 25 szem kukoricából csirázott .... 17 szem,
4. edényben 25 szem kukoricából csirázott .... 22 szem.

Ugyanezt a kísérletet megismételtem hasonló
keverési arányban bányahomokkal. Az 1. edény-
ben, amelyben csak lignit volt, 25 szem közül
csirázott 1, a feles arányban kevertben 9 szem,
az $\frac{1}{2}$ lignit és $\frac{1}{2}$ bányahomokkevertben 15 szem,
a tiszta bányahomokban 23 szem csirázott.

Mint látjuk, ahol csak lignit volt, a csirázás nem
indult meg, s minél kevesebb volt a lignit, a csirá-
zás annál eredményesebb volt. Valójában ilyen
nagy mennyiségű lignitet $\frac{1}{2}$, vagy $\frac{1}{3}$ arányban
nem viszünk ki a szántóföldre, azonban mégis
látjuk, hogy a lignit tartalmaz bizonyos ártalmas
anyagokat, amelyek a növényzet fejlődését károsan
befolyásolhatják.

Bár valamennyi megkövetelt jó tulajdonság
megvan a tőzegen, használata még sem terjedt el
és ma sem terjed. Miért? Mert az éremnek van
egy másik oldala is, s ez az árkérdés. A gazdaság is
csak üzlet, amelynek hasznából a tulajdonos él. A jó
gazda minden egyes esetben számítást végez:

ha valami kifizetődik, s neki hasznot hajt, azt meg-
csinálja, ha nem hoz hasznot, vagy ha ráfizet, úgy
nem csinálja. Pl. hiába ajánlunk valamilyen talaj-
művelést, amellyel 2 q búzatöbblet érhető el, ha
ez a különleges művelés többbe kerül, mint a nyert
többlet értéke, nem csinálja meg a gazda, mert
hiszen így ráfizetne. Így van ez a tőzeggel, különös-
képpen a lignittel is. Ugyanis a gazdaságban fel-
gyűlemelő fekália, s az abban rejlő táplálóanyag
nem vész kárba, ezt eddig is kivitték a földre, ezután
is ki fogják vinni. Ezekre a kötőanyagokra tulaj-
donképpen a gazdaság szempontjából nincs is
szükség, s csak azért használjuk, mert az ember
undorodik a fekália bűzétől, s olyan anyagot keres,
amely szagtalanít. Arra pedig, hogy drágán vásá-
roljon olyan anyagot, amely a bűzt köli le és
amellyel csak csekély táplálóanyagot és humifiká-
ló anyagot viszünk a földre (a lignittel még ezt
sem), egy gazdaság sem vállalkozik.

Trágyakezelési útmutatókban és növényter-
mesztési szakkönyvekben mindenütt megtaláljuk,
hogy az istállóban a levezető csatornában tőzeget
helyezzünk el a hig ürülék felfogására. Ez nagyon
jó is, mégis csak egynehány gazda csinálja. Miért?
Mert drága. Olcsóbb, ha a hig ürülék felfogására
kutat épít, ott gyűjti össze azt, s onnan viszi ki
szántóföldjére. De talán világosabban látjuk, hogy
milyen drága a lekötianyag, ha egy üzemtani szá-
mítást végzünk, az 1937-es árakat véve alapul,
amikor még az árak nem ingadoztak.

	Lignit	Tőzeg
1 q lignit ab banya — 40 P. 150 q	60— P	180— P
1 q tőzeg ab kitermelőhely 120 P. 150 q ..	100— ..	100— ..
100 km-re vasúton szállítva	100— ..	100— ..
A vasútállomástól 5 km távolságban lévő gaz- daságba fuvarozva, ha 13 q-át rakhatunk fel egy szekérre, akkor 11,5 fordulóra van szükség, 12 pengős fuvart számítva egy forduló 480 P-be kerül	összesen	5520 .., 5520 ..

Az összehúzásra, mert olyan darabosan a lig-
nitet, mint azt a banya szállítja, kiszórni
nem lehet, szükséges 4 napszam á 5— P 20— ..
235-20 P 335-20 P

Bár látszólag a tőzeg többbe kerül a gazdaság-
nak, mint a lignit, de ha figyelembe vesszük, hogy
a tőzeg súlyának ötszörösét, hatszorosát bírja
lekötni, míg a lignit súlyának $\frac{1}{4}$ -ét, ebben az
esetben

1 q fekália megkötésére szükséges 20 kg tőzeg, ez kerül .. —45 P-be
1 q fekália megkötésére szükséges 143 kg lignit, ez kerül 217 P-be.

Mint látjuk, jobban jár a gazdaság ár szem-
pontjából is, ha lignit helyett tőzeget használ, de
jobban jár akkor is, ha a rendszerint bőséges meny-
nyiségben rendelkezésre álló tőreket, polyvát vagy
felszeckázott szalmát használja e célra, amely
anyagok egyrészt gyorsabban humifikálódnak, más-
részt felszívóképességük is nagyobb mint a lignité,
mert súlyuknak átlag kb. kétszeres mennyiségét
bírák lekötni.

Mindezeket figyelembe véve látjuk, hogy a
tőzeg, bár e célra tökéletesen megfelelne, még sem
terjed el. Hogyan ajánlhatjuk akkor a lignitet,
amely semmi körülmények között sem felel meg a
követelményeknek?

A gyárak által előállított fekáltrágyát a gaz-
ságok szintén nem bírák vásárolni, egyrészt annak
nagy ára miatt, másrészt mert a szállított feká-
ltrágyával a gazdának kb. 60—70% víz szállítását
is meg kell fizetnie. Ilyen fekáliát egyedül a gyümöl-
csösök, szőlőgazdaságok, virágkertészetek vásárol-
nak, amelyek nagyobb haszonnal dolgoznak, s a
szükséges istállótrágya hiányában rászorulnak a
szerves trágyára. Ha a gyárak trágya előállítására
felszívóanyagot használnak, úgy ezek sem fognak
lignitet vásárolni, mivel a tőzeg ugyanakkora meny-
nyiségével 10-szer többet bírnak felszívni, mint
lignittel.

R

40 lóerős!

erzési árak!
al szolgálunk.

.T., Csepel

8469

elmi R.-T

Agrobus Budapest

Arzopác és Porzol

porcsávázószer és

Bigriol

n e d v e s p á c

szükségletét már most rendelje meg, mert a
megrendeléseket a beérkezés sorrendjében szállítjuk le

„Agro”

Növényvédelmi és Mezőgazdasági r.-t.
Budapest, IV., Fehérhajó-utca 2. szám

Levélcím: Budapest 4/34

Törvények és rendeletek.

Rovatvezető: Mutschbacher Emil dr.

I. Adók és illetékek.

Hibaigazítás.

A pénzügyminiszter folyó évi 2000. számú rendelete 5. §-ának (2) bekezdésében foglalt táblázatot a hivatalos lap hibásan közölte. Az utólagosan észrevett sajtóhibákat a hivatalos lap folyó hó 17-i számában közölt 2158. számú pénzügyminiszteri rendelet igazította ki a szóban lévő táblázatban eredetileg közölt egyes téves számadatok helyesbítésével, illetve a hiányzó pótlásával. A 2000. P. M. számú rendelet az 1943. évi külön földadóról, az 1944. évtől a földadó kulcsának, az erdőművelési ágban használt földek kataszteri tiszta jövedelmének felemeléséről, a vizitársulatokat és érdekeltégeket illető adóvisszatérítésekéről és a földadó után kivett állami pótdadó leszállításáról szóló folyó évi 3520. M. E. számú kormányrendelet végrehajtási utasítása, amelyet lapunk folyó évi 30. számában ismertettünk, de a hibás számadatokat tartalmazó táblázat nélkül.

Rendelet az új számlailletékekről.

A pénzügyminiszter folyó hó 18-án 2154. szám alatt rendeletet adott ki a számlalístákkal kapcsolatos egyes kérdések szabályozásáról, amely szerint a kereskedők vagy más iparúzóknak saját üzletük tárgyairól vagy az azoktól várható követelések felől üzletfele részére kiállított olyan irat első példányá, számla, árjegyzék, kiutalt, könyvkirovat, elszámolási jegy után, tekintet nélkül arra, hogy azt a kiállító aláírta-e vagy sem és hogy az abban kitüntetett követelés kiegyenlítését elismeri-e vagy nem, a következő illetékeket tartoznak fizetni:

Ha az iratban feltüntetett érték főösszege az 50 P-t meg nem haladja 5 fillért, 50 P-nél több, de 100 P-nél kevesebb összeg után 10 fillért, 100–200 P-ig 20 fillért, 200–500 P-ig 50 fillért, 500–1000 P-ig 1 P-t, 1000 P-nél nagyobb összeg után minden megkezdett ezer pengőre egy pengő illeték esik.

A 2 pengőt meg nem haladó illetéket számla-illetékbélyeggel úgy kell leróni, hogy a kiállító a bélyeg az iratra felragasztani és a számla egyik tételével vagy keletével átírni vagy a keletet is feltüntető cégbélyegzővel felülbélyegezni köteles. A 2 P-t meghaladó illetéket lyukasztással kettéválasztott számla-illetékbélyeggel kell leróni. A bélyeg felső részén az iratnak arra a példányára kell felragasztani, amely a kiállító-nál marad, alsó részén pedig az üzletfél részére szóló első példányra ragasztandó fel. A kiállító a bélyeg felső részével ellátott példányt 3 évig köteles megőrizni. A 100 P-t meghaladó illetéket a kiállító leróhatja lyukasztott számla-illetékbélyeggel, de közvetlen fizetéssel is.

A számla-illetékbélyeg forgalomba boesátásáig a számlailletéket okirati illetékbélyeggel úgy kell leróni, hogy a lyukasztott bélyeg helyett a megfelelő okirat-bélyeg az értéket jelző szám közepén felső és alsó részre ketté kell vágni.

II. Arszabályozás.

Új burgonyaárak.

A Belföldi Burgonyakereskedelmi Egyesülés a m. kir. közellátási miniszter 30.100. számú rendelete alapján folyó évi augusztus 9-étől kezdve Gűlbaba burgonyáért q-kint 26—, Ella és sárga burgonyáért q-kint 22— pengőt fizet, feladóállomás, vagonba vagy hajóba rakva. Az átvételt a M. Kir. Növénytermelési Hivatal szokványai szerint eszközlik. A fent megállapított árból vasúti szállításonál feladóállomás és Budapest-nagyvásártelep távolságának megfelelően 250 km-nél közelebb fekvő állomásokon a 15/te, 250 km-nél messzebb fekvő állomásokon a 16/te koesiosztály fuvardíja, a hajófuvarozásnál pedig a tényleges szállítási költség vonatkozik.

Díjtételek emelése a dunai hajózásban.

A dunai hajózási vállalatok üzemközfűsségének Bécsben tartott értekezletén elhatározták a díjszabási tétel 20 százalékos emelését. Nem emelik a folyékony

üzemanyag, a bauxit, továbbá a feketetengeri kikötők-ből az ércek díjtételét. A dohány, szárított gyümölcs és gyümölcsz díjtételei 10 százalékkal emelkednek. Az új díjszabás szeptember elsején lép hatályba.

A tengelyfuvardíj levonása a gabona termelői állomási árból.

A Gabonaforgalmi Központ 10. számú körlevelében értesítette valamennyi gabona vásárlására jogosított kereskedőt a közellátásiügyi miniszternek 38.200. számú rendelete alapján, hogy azok a bizományosok, akiknek valamely vasúti állomáson raktárunk van, a vasúti raktárakban 15 tonnánál kisebb tételekben átvett gabona után a Gabonaforgalmi Központ területileg illetékes kirendeltsége által jóváhagyott „Tájékoztató”-ban feltüntetett és közösen egyetemesen megállapított tengelyfuvardíjat kötelesek a termelői állomási árból levonni és azt teljes összegében a Gabonaforgalmi Központ-hoz befizetni.

Milyen áron kell a gabonahaszonbérletet leróni?

Mint annakidején megírtuk, az OMGE arra kérte a kormányt, hogy az új gabonaárakat megállapító rendeletbe vegyen be olyan intézkedést, amely szabályozza a haszonbérletfizetéseknél és egyéb terményben kikötött szolgáltatásoknál azok fizetendő, illetve igényelhető pénzegyenértékét. A rendeleti szabályozás azonban elmarad és helyett az OMGE folyó hó 13-án 5086/eln. 2. szám alatt leiratot kapott a földművelésügyi minisztertől, mely a következőképpen szól:

„Hozzá intézett beadványára értesitem a t. Egyesületet, hogy az igazságügyminiszterrel egyetértésben az új gabonaárak megállapítása folytán felmerülő haszonbérletfizetési kérdésben az alábbi álláspont alakult ki:

Azoknál a haszonbérleti szerződéseknél, amelyek értelmében a haszonbérlet évnegyedeként előre kell fizetni, tekintet nélkül arra, hogy a szerződés tőzsdéi közpárról, vagy más egyéb árról rendelkezik-e, a július hó 1. napján érvényes hatósági árat köteles a haszonbérlet megfizetni. Azoknál a haszonbérleti szerződéseknél viszont, amelyek értelmében a haszonbérlet évnegyedeként utólag kell fizetni, a július hó 1. napja előtt érvényben volt hatósági árat köteles csak a haszonbérlet megfizetni.”

A hivatalos részről adott magyarázat tehát teljesen azonos a részünkről e kérdés első felvetődése alkalmával kifejtett állásponttal.

A közraktári díjak újabb megállapítása.

A hivatalos lap folyó hó 13-án közölte a közellátásiügyi miniszternek 32.000. számú rendeletét, mely újonnan állapítja meg, hogy ezentúl a közraktárak és nyilvános tárházak szolgáltatásaiért legfeljebb milyen díjakat számíthatnak. A rendelet 9. ábrosztályba sorozza a beraktározható árucikkeket, amelyek közül az első négy ábrosztályba tartoznak a különféle mezőgazdasági termények és megállapítja az ezek tárolásáért ábrosztályok szerint hetenként és megkezdett bruttó métermázsánként számítható fekébreket. Ugyanakkor szabályozza a rendelet a felszámítható rakodási és kezelési, valamint egyéb díjakat.

A budapesti és budapest-környéki műjégárak megállapítása.

A közellátási miniszter 40.619. számú rendeletével újonnan szabályozta folyó hó 13-tól kezdve Budapestre és a környező megyei városok és községek területére kiterjedő hatállyal a műjég gyári és kereskedői árát. A műjég nagybani 25 kg-nál nagyobb mennyiségben történő eladásnál métermázsánként a fogyasztóknak felszámítható gyári ára 320 P, 25 kg-nál kisebb mennyiségű műjég eladása esetén a gyártelepen átvéve métermázsánként 350 P, az utóán a forrasztóknak kimérve vagy a vevők fizethelyiségében átadva métermázsánként 540 P. A műjégkereskedő üzlethelyiségében kicsinyben eladott műjég legmagasabb eladási ára kg-kint 6 fillér, a fogyasztó lakásába szállítva kg-kint 8 fillér.

Felirat lehet külön engedély alapján kérni vetőmageladásnál.

Az augusztus 7-én megjelent 43.300. K. M. számú rendelet megállapította az öszel vetésre kerülő gazdasági magvak kereskedői árát. A rendeletben megállapított árakat kizárólag magkereskedők számíthatják fel a

megállapított feltételek mellett. A termelők vetőmagvainak árára továbbra is a közellátásiügyi miniszternek a Budapesti Közlöny 1942. évi szeptember 24-i számában megjelent közleménye vonatkozik. Eszerint a termelő még akkor sem számíthat fel az előírtól magasabb árat, ha a forgalomba hozott termény vetési célokat szolgál. A közellátási miniszter azonban indokolt esetben egyes termények vetőmagjára felirat engedélyez. A vetőmagfelár engedélyezését esetenként kell kérni a m. kir. közellátásiügyi minisztertől (VI., Nagymező-u. 1.). A kérelemhez csatolni kell bármely vetőmagvizsgáló intézet bizonyítványát, mely igazolja, hogy a vetőmag minősége megfelel a rendelkezéseknek.

A vetőmagkereskedelmi árakkal egyidejűleg megállapította a miniszter azokat a felárakat is, amelyeknek felszámítására esetenként engedélyt ad a termelőknek. Ezek szerint az egyes magvakhoz métermázsánként a következő összeg számítható fel: pannonbűkköny, nyári repce, káposztarepce és muhar után 13 pengő, köles után 12 pengő, őszi borsó után 14 pengő, szűszűsbűkköny 20 pengő, biborhere 23 pengő, tarlórépa 27 pengő, angolperje 30 pengő, lóhere (erdélyi is) 94 pengő és végül lucernamag után 160 pengő.

Hangsúlyoznunk kell, hogy a termelők a felsorolt vetőmagfelárakat a rendeletben megállapított termelői árakhoz csak akkor számíthatják hozzá, ha erre a minisztertől írásban külön engedélyt kaptak. Kivételt képeznek az állami fémzárral ellátott vetőmagvak, melyeket külön engedély nélkül is forgalomba lehet hozni. A felárát — engedélyezés esetén — a termelő csak másik termelő, vagy vetőmagkereskedő részére történő eladásnál számíthatja fel. Semmiesetre sem lehet alkalmazni a felárát — akárcsak a vevő, vagy az eladó — a Budapesti Áru- és Értéktőzsdén kötött ügyleteknél, valamint nem vehető figyelembe a felár az árnak bármilyen célra történő feldolgozásánál sem. Azoknál a vetőmagvaknál, melyek az állami vetőmagvizsgáló állomás útmutatójában előírt határértékeknek megfelelnek és állami ölmzárral vannak ellátva, a felsorolt vetőmagfeláron túlmenően a rendeletileg megállapított termelői árakhoz még métermázsánként öt pengő ártöbblet számítható.

A felszámítható gabonakereskedői haszon és ártöbblet.

A gabona vásárlására jogosított kereskedő az őrlés vagy hántolás végett a malmok részére átadott gabona után, vagonba rakva, helyi szállításmál a malom raktárába szállítva 150 pengővel magasabb árakat számíthat a termelői árnál. Az engedélyezett 150 pengő ártöbbletből legalább 70 fillér illeti meg a helyi kereskedőt. Ezenfelül a kereskedő az árhoz 1943. szeptember 1-től kezdődőleg 100 kilónként s felhasonként költségterítés címén 0,25 P/q összeget jogosult felszámítani minden hónap 1. és 16. napján, a folyó évi július 31-i 115.700. K. M. számú rendelet értelmében, amelyet lapunk folyó hó 8-i számának 696. oldalán ismertettünk.

Ha a Gabonaforgalmi Központ takarmányozási célra utal ki gabonát, a kereskedő, ha a takarmányárpát és zabot termelőktől vásárolt készletéből és ugyanazon községben fekvő kereskedői raktárból vagy közraktárból, valamint akkor is, ha más községből bérmentesítve szállított készletből szolgáltatva ki, 4 pengővel magasabb árát számíthat a megállapított termelői állomási árnál, bármely leadóállomáson. A leadóállomási ár a feladó és az érkezősi állomás felmerülő összes mellékilletményeket (mérlegdíj, különdíj) magában foglalja.

Ezenfelül a takarmányárna és zab átadási árához 1943. szeptember 1-től kezdődőleg költségterítés fejében felhasonként minden 1. és 16. napján 0,25 P/q összeget számíthat hozzá.

Új ipareikk-felárak.

A közellátásiügyi miniszter 33.064. számú rendeletével folyó hó 17-től kezdve újonnan szabályozta a hutaólm, keményólm, hutaórhorgany, finomhorgany, antimón, valamint a hutaólmából, hutaórhorganyból és finomhorganyból előállított fél- és készgyártmányok legmagasabb eladási árát és a nevezett fémek árára a kereskedelmi forgalomban felszámítható legmagasabb bruttó haszonkulcsot és a felszámítható ötvözési felárakat.

Egyidejűleg adta ki a közellátásiügyi miniszter 47.100. számú rendeletét, amely nvers parkettléc (friz), a parketta, falléc és széklec legmagasabb termelői el-

A nyári időszakban a baromfiak között gyakoriak a fertőző megbetegedések (kolera, pestis, tifusz, stb). Az állatok ellenállása fokozható a

BIODIT

D-vitamin takarmánypótszer adagolásával, ami a tojáshozamra, a tollasodásra és a súlygyarapodásra is előnyös hatással van. A Biodit etetése nagyon olcsó, mert a baromfiak lágyeleségéhez naponta mindössze 1/2 dkg. adagolandó fejenként.

Beszerezhető

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNÉL

Budapest, V., Alkotmány-utca 29. és vidéki kirendeltségeinél.

8038

Kérjen részletes ismertetőt!

adási árához folyó hó 17-től kezdve hozzászámítható felárakat szabja meg 60-100%-ban.
Végül a 47.200. számú közellátásügyi miniszteri rendelet a lomboszerfából készült fűrészarukra a múlt évi július 12-i 81.700. K. M. számú rendeletben egyes fűrészarukok és nagykereskedők eladására vonatkozóan megadott árakhoz augusztus 17-től köbméterenként hozzászámítható felárakat állapítja meg.

A nem bőrtalpú lábbelik ára.

A folyó hó 19-én hatálybalépett 46.015. számú közellátásügyi miniszteri rendelet értelmében a nem bőrtalpú lábbelikre a múlt évi 81.400. K. M. számú rendelet alapján folyó hó 1. előtt egyénileg megállapított termelői árakhoz a folyó évi július 1-e után gyártott és folyó hó 20-ig a kereskedőknek még le nem szállított nem bőrtalpú lábbelik után 20 százalék felár számítandó. A kereskedő ellenben az így a felárral növelt termelői árhoz csak az eredetileg egyénileg megállapított fogyasztói árban foglalt kereskedői hasznot számíthatja fel.

A kötegett puhafa és aprított gyújtófa legmagasabb ára.

A közellátásügyi miniszter 44.500. számú rendeletével augusztus 15-től kezdve újonnan szabályozta a fűrészüzemeknél nyert hulladékanyagból termelt kötegett puhafák és kötegett puhafa legmagasabb árát, még pedig Budapest leadóállomásra vonatkozóan métermásánként 7-- P-ben, illetőleg a kötegett puhafát legfeljebb 15 kg súlyú kötegekben kötegenként 130 P-ben. Az úgynevezett aprított gyújtófa legmagasabb eladási árát pedig az ország egész területére vonatkozóan a gyújtófa nagysága szerint a következőképpen szabta meg: A kis, legfeljebb 70 dkg súlyú kötegek fogyasztói ára 24 fillér, a nagyobb 140 dkg súlyú kötegek ára 44 fillér, a legfeljebb 350 dkg súlyú kötegek kötegenkénti ára 120 P és a nagy, legfeljebb 700 dkg súlyú gyújtófakötegek kötegenkénti fogyasztói ára 240 P. A házhozszállítást a kereskedelmi szokásoknak megfelelően kell teljesíteni.

A kaptafa és sámfafa legmagasabb ára.

A közellátásügyi miniszter a hivatalos lap folyó hó 15-i számában tette közzé 46.500. számú rendeletét, amelynek I. és II. számú mellékletei tüntetik fel a belföldi előállított üzemekben gyertyán-, bükk- és hársfából készített kaptafák és sámfák legmagasabb termelői árát, amely árak budapesti leadóállomásra, egészéges, gözölt és jól kiszáritott fából készített árukra vonatkoznak. A megszábitott legmagasabb termelői és nagykereskedői árak nagyság és minőség szerint páronként 3'90-6'10 P között váltakoznak, a spirálrúgos sámfafa páronkénti legmagasabb termelői ára 240 P, a mérték után készített eszmasámfafa legmagasabb ára pedig páronként 21-- P.

IV. Hitelügy.

Rendelet az elköltözött cseh-morva telepesekekkel szemben fennálló követelések bejelentéséről.

A hivatalos lap folyó hó 17-én közölte a pénzügyminiszter 2001. számú rendeletét a 4040. M. E. számú kormányrendelet mellékletét képező cseh-morva felsorolt elköltözött cseh-morva telepesekekkel szemben fennálló követelések bejelentéséről. Eszerint mindazok a magyar hitelezők, akiknek az említett cseh-morva telepesekekkel szemben a visszaesetelés előtti időből származó követelésük van, kötelesek a követelésüket 1943 szeptember 30-ig az erre szolgáló nyomtatványokon bejelenteni. A bejelentést — amennyiben pénzügyintézetek jelzáloggal biztosított követeléséről van szó — a Pénzügyintézet Központjához, amennyiben egyéb követelésről van szó, a pénzügyminisztériumhoz kell megtenni. A bejelentési nyomtatványok az állami nyomdától díjmentesen szerezhetők be.

V. Honvédelem.

A kisegítő karhatalmi alakulatok felállítása.

A belügyminiszter folyó hó 18-án 173.500. szám alatti rendeletet adott ki, amelynek értelmében e hó 21-én hatályba lép a közbiztonság fokozottabb védelmére kiadott 3810. M. E. számú kormányrendelet, amely a kisegítő karhatalmi alakulatokról intézkedik.

A kisegítő karhatalmi alakulatok célja a helyi rendőri őrsemélyzet megerősítése, feladata ehhez képest a közrend és közbiztonság megővésében való segédkezés. A belügyminiszter elrendeli, hogy a kisegítő karhatalmi alakulatokat haladéktalanul fel kell állítani. Az ezzel kapcsolatos intézkedéseket a m. kir. rendőrség budapesti és vidéki főkapitánya teszi meg.

A belügyminiszteri rendelet főbb rendelkezései a következők:

A kisegítő karhatalmi alakulatok célja a helyi rendőri őrsemélyzet megerősítése; feladata ehhez képest a közrend és közbiztonság megővésében való segédkezés. A kisegítő karhatalom tagjai szolgálatuk tartama alatt a m. kir. rendőrség őrsemélyzeteivel egy tekintet alá esnek.

A rendelet intézkedik, hogy a budapesti és vidéki főkapitányok haladéktalanul megtegyék a karhatalmi alakulatok felállításával kapcsolatos intézkedéseket. Csak az az önként jelentkező személyt lehet felvenni a karhatalmi alakulatokba, aki magyar állampolgár, feddhetetlen előéletű, nemzedékiség szempontjából kifogástalan és karhatalmi szolgálatra szellemileg és testileg alkalmas. A jelentkezés belépési nyilatkozatokkal történik és a felvétel-kérdésében a rendőrnagyság vezetője határoz. A karhatalmi alakulatba felvett személy a rendőri őrsemélyzet számára előírt esküt teszi le. Elméleti és gyakorlati kiképzésben részesülnek a kisegítő rendőri karhatalom tagjai és az oktatást úgy kell megszervezni, hogy a kisegítő karhatalom tagjai élet-hivatásuk gyakorlásában lehetőleg ne akadályozzák.

A kisegítő karhatalmi alakulatok tagjai szolgálatra csak állandó lakóhelyükön vehetők igénybe és esetenként behívójeggyel hívják be őket karhatalmi szolgálat teljesítésére. A szolgálatot saját polgári ruhájukban látják el az alakulat tagjai. Areképes igazolványt kapnak és szolgálatban posztóbul vagy hasonló színű anyagból készült buzavirágzású karszalagot viselnek, amely a rendőrnagyság körpecsétjével van ellátva és „Rendőri karhatalom” szavak vannak fekete betűkkel nyomtatva.

A rendőrnagyság vezetője a kisegítő karhatalmi alakulat tagjait a kötelekből bármikor indoklás nélkül elbocsáthatja, de megszűnik annak a tagsága is, akit honvédelmi vagy haduzsámi szolgálatra vesznek igénybe, vagy pedig lakóhelyét véglegesen megváltoztatja. A rendelet külön intézkedik a tégelymi eljárásokról is.

VI. Közellátás, anyaggazdálkodás.

A textilárak kiszolgáltatásának korlátozásáról szóló rendelet értelmezése.

A közellátási miniszter 1943 május 10-én kibocsátotta a textilárak kiszolgáltatásának korlátozásáról kelt rendeletét. Ennek a rendeletnek az értelmezéséről a közellátási miniszter az álláspontját a 31.717/1943. K. M. számú, következőkben ismertette az érdekeltekkel. Abban az esetben, ha a vevő egyszerre nem egy teljes felsőruhát, hanem annak csak egy részét vásárolja, pl. egy blúz, úgy a vásárlási könyvbe ezt a vásárlást is természetesen be kell írni, hogy a kiszolgáltatott áru a további vásárlások során beszámítható legyen (pl. aki már vett egy női blúzt és legközelebb egy szoknyát vesz, egy tekintet alá esik azzal, aki egyszerre vesz meg egy teljes női ruhadat). A korlátozó rendelet első szakaszában felsorolt cikkek elkészítésére alkalmas anyagot a rendeletben megszabott korlátozásokat meghaladó mennyiségben azon a címen sem szabad kiszolgáltatni, hogy abból a vevő nem a rendeletben meghatározott ruhát vagy cikket kíván előállítani. Pl. nem szabad ing készítésére alkalmas vásznat kiszolgáltatni azon a címen, hogy a vevő agyneműt vagy függönyt kíván készíteni.

A rendeletben megszabott korlátokat mennyasszonyi kelengye kiszolgáltatása címen sem szabad túllépni.

Az a nő, aki ez évben már két rend gyapjúipari jellegű felsőruhát vásárolt, már csak egy rend egyéb felsőruha vásárlására jogosult.

A fejnélküli harisnyaszár, halóing, pizsama, házikabát, strandruha, gyerekjátékokabát, a selyem- és műselyemanyagokból készült beletelen színes női kabát (az úgynevezett kulikabát és komplé) nem tartozik a hivatkozott korlátozó rendelet hatálya alá. A felsorolt cikkek tehát — a vásárlási könyvbe való beírás mellett — mindenki korlátozás nélkül megveheti.

Mikor kell a terményeket beszoiglatni.

A beszoiglatási kötelességbe való beszámítás végett a gazdálkodó terményeit a következő határidőkön belül köteles valamelyik vásárlásra jogosított kereskedőnek megvételre felajánlani: A eszplés befejezésétől számított 15 napon belül: búza, rozs, kétszeres, (Kenyer-gabona helyett beszoiglatható takarmányárpa, a zabtermés 15%-a és a beszoiglatási kötelesség teljesítésére szánt többi zab.) — Október 1-ig: nyers kenderkörötermés 70%-a. — Október 15-ig: Viktóriaborsó, expressz-borsó, esieseriborsó, szegesz-borsó, zöldborsó fajták vetőmagjai, egyéb borsó, az őszi borsó és homoki borsó kivételével. — Október 31-ig: takarmányárpa, sörárpa, köles, hajdina. — November 15-ig: babfélék, lencse, kopaszárpa, mák, fekete és fehér mustármag, fűszer- és édeskömény, koriander, — November 30-ig: reepe, lenmag, kendermag, rostkendermag, napraforgómag, ricinusmag, szójabab, olajzönnag, gomborkamag, dohány-mag. — December 31-ig: lucernamag, komló-lucernamag, lóheremag, fehérheremag, bíborheremag, svédheremag,

eperheremag, baltacimnag, nyúlzapukamag, somkórómag, szeradellamag, szarvaskerepim, esibeheremag, muharmag, szudáni fűmag, takarmányrépamag, őszi borsó, homoki borsó, szösös-, tavaszi és pannonbüköny, cukorcirok, majoranamag. — 1944 január 31-ig: dughagyma. — Február 15-ig: edes és keserű csillagfűrt, seprócirok, — Március 31-ig: olaszperje, francia-perje, angolperje, soványperje, ligeti perje, réti eszeskesz, juhészeskesz, vöröseskesz, árvarozsnok, merev-rozsnok, tarajos búzafű, sudár búzafű, réti komocsin, esomósebir, tarajos cincor, tarackos tippan, córnatippan, réti eszépázsit, sziki mézperje, aranyzab, vöröshagyma, fokhagyma. — Április 1-ig: nyers kenderkörötermés 30 százalék. — Április 15-ig: tökmag, napraforgómag, tök-magolaj.

Rendelet a külföldi gépjárműalkatrészekről.

A Budapesti Közlöny folyó hó 18-án közölte az iparügyi miniszter 43.700. számú rendeletét a külföldön előállított gépjárműalkatrészek forgalmának és felhasználásának szabályozásáról. A rendelet szerint a gépjármű javításával és szerelésével foglalkozó iparos olyan külföldi gépjárműalkatrész készletéből, amely a hatályban lévő jogszabályok szerint bejelentési kötelezettség alá esik, személygépkocsi vagy motorkerékpár javításához egy-egy alkalommal összesen legfeljebb ötven pengő értékű, egyéb gépjármű javításához pedig legfeljebb száz pengő értékűt használhat fel előzetes engedély nélkül. Ilyen iparos, továbbá gépjárműalkatrész forgalombahozatalával foglalkozó kereskedő az említett gépjárműalkatrész készletéből legfeljebb húsz pengő értékűt szolgáltathat ki a közúti forgalomban részvételre jogosult bármely gépjármű üzemben-tartója részére külön engedély nélkül.

Milyen élelmiszerek hozhatók magánúton vidékre Budapestre?

Többoldali érdeklődésre közzétett vezető helyen a következőkben állapították meg, hogy vidékről milyen élelmiszereket lehet Budapestre felhozni a ma érvényes közellátási szabályok szerint:

Lisztet csak azok hozhatnak fel Budapestre, akik gabonát termeltek vagy pedig természetbeni járandóság fejében kaptak gabonát és vámörlesztési jogosultsággal rendelkeznek. A vámörlesztésből származó lisztet a malomból vagy a cseretelepről a malom által kiállított szállítóárca kíséretében minden külön engedély nélkül vagy szállítási igazolvány nélkül fel lehet szállítani a budapesti háztartásba. Másfelől a vámörlesztésben örölteett liszt szállításához a feladási hely szerint illetékes községi előjáróság által kiállított szállítási igazolvány szükséges.

Zsirt Budapestre hozni csak a feladási hely előjárósága és az élelmiszerjegyközpont termény- és szállítási osztálya által kiállított két szállítási igazolvánnyal szabad. Ha a szállítás postán történik, elegendő a feladási hely előjárósága által kiállított szállítási igazolvány egymagában is.

Sertésbőr, szalonna, baromfi-szardék, ételzsír és olvasztott vaj szállítása ugyanígy történhetik, mint a zsiré, postára való feladásához a feladási hely előjárósága által kiadott szállítási igazolvány egymagában elegendő.

Tojást közpoggyászban szabadon lehet Budapestre hozni, de legfeljebb 2 kg-ot. Ugyanekkor 2 kg tojás küldhető postán is minden külön engedély vagy szállítási igazolvány nélkül. Ennél nagyobb mennyiségű tojást csak a Baromfi- és Tojásforgalmi Központ által szervezett és szárazbélvezetővel ellátott fuvarlevéllel vagy valamelyik jogosított tojáskereskedő által kiadott szállítási igazolvánnyal lehet Budapestre szállítani.

Burgonyát csak a Burgonyaforgalmi Központ által kiadott szállítási igazolvánnyal, vagy a Belföldi Burgonyakereskedelmi Egyesülés sorszámozott és szárazbélvezetővel ellátott fuvarlevéllel lehet szállítani.

A rendelet csak a termelőknek és azoknak teszi lehetővé a burgonya Budapestre való szállítását, akik munkabér fejében vagy természetbeni járandóság címen kapnak burgonyát. Magánháztartásoknak tehát nem nyílik lehetőség arra, hogy Budapestre burgonyát hozassanak vagy szállítsanak.

Babból, borsóból, lencséből 10 kg-ig terjedő mennyiséget lehet szabadon szállítani vagy postán feladni. A 10 kg-nál nagyobb mennyiségekhez már a Hűvelyesforgalmi Központ szállítási igazolványa kell.

Hagymából is 10 kg-nál nem nagyobb mennyiséget szabad akár közpoggyászban, akár postán felszállítani. Ennél nagyobb mennyiségű hagyma szállításához a Mezőgazdasági Termelők Egyesült Szövetkezete által kiállított szállítási igazolvány szükséges. A makói hagyomány, valamint Bácskertes község zárt terület, ahonnan bármilyen mennyiségű hagymát csak szállítási igazolvánnyal szabad kibozni.

Húsból 5 kg-ot lehet elhozni szabadon, az ennél nagyobb mennyiség szállításához a feladási hely előjáró-

J. R. GEIGY A. G. BASEL (Svájc)

Gesarol

Légyirtószer

emberre és háziállatra ártalmatlan, arzénmentes, szintetikus úton előállított szerves vegyület, a rovarokra gyomor- és bőrméregként hat. Különleges csomagolás.

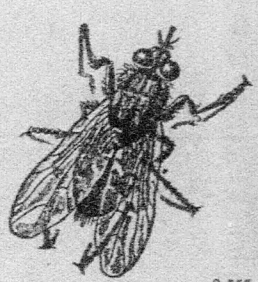
Istállólegyek, házi legyek és szuronyoslegyek kipusztítására.

A Gesarol N. 1%-os oldatával az istálló falait, mennyezetét és faalkatrészeit (gyümölcspermetezővel) alapsan bepermetezzük.

A permetezés hatása 5-6 hétig tart!

Légmentes istállóban kevesebb a betegség!
Több tejhozam és nagyobb hizási eredmények!

Lerakat: **FISCHER S. ÉS FIA, Budapest, IV.,**
Ferenc József-rakpart 25, Telefon: 184-643, 381-693

8 555

sága által kiállított szállítási igazolvány szükséges. Ilyen igazolványt azonban csak az kaphat, aki igazolja, hogy a hús saját vágásából származik. Postán húst csak szállítási igazolvánnyal lehet feladni, a Budapestre címzett, húst tartalmazó csomag súlya legfeljebb 10 kg lehet és a posta naponta csak egy ilyen csomagot kézbesít a címzettnek.

A baromfi közül 2 tyúkot vagy 4 csirkét vagy 1 pulykát lehet kézipoggyásban felhozni, vagy postán feladni, külön engedély vagy szállítási igazolvány nélkül.

VII. Munkügyi rendelkezések.

A magyar-szlovák társadalombiztosítási egyezményt kiegészítő megállapodások közzététele.

A hivatalos lap folyó hó 17-i számának mellékletében közölte a belügyminiszter 268.900. számú rendeletét, amely a folyó évi 3580. M. E. számú rendelettel életbe léptetett magyar-szlovák egyezményt egyes társadalombiztosítási kérdések rendezése tárgyában kiegészítő, Budapestben folyó évi június 16-17. napjain kötött megállapodások szövegét teszi közzé. A megállapodások tizenkét cikkből állnak és részletesen meg szabják az Országos Társadalombiztosító Intézet és a pozsonyi takarékpénztár, illetve takarékbank által egymásnak folyó évi június 30-i értékkel kölcsönösen megtérítendő követeléseket.

VIII. Termelés, tenyésztés.

Minőségi vetőmag igénylése.

Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter a termelés egységessége és minőségi színvonalának emelése érdekében már az elmúlt években is intézkedett minőségi vetőmagkiosztás iránt. Ezt az akciót a földművelésügyi miniszter rendeletére a mezőgazdaság-fejlesztési törvény alapján most fokozott mértékben folytatják.

A minőségi vetőmagoké keretében mintegy 300 vagón eredeti nemesített és 1697 vagón utántermesztett búza — 50 vagón eredeti nemesített és 300 vagón utántermesztett rozs — és 30 vagón eredeti nemesített és 90 vagón utántermesztett őszi árpavetőmag kerül kiosztásra.

Eredeti nemesített vetőmagot birtoknagyságra való tekintet nélkül azok a gazdák igényelhetnek, akik a M. Kir. Növénytermelési Hivatallal a továbbszaporításra nézve szerződést kötnek. Az igénylést közvetlenül a M. Kir. Növénytermelési Hivatálnál (Budapest, IV. Horthy István körút 2.) kell bejelenteni. Az utántermesztett vetőmagot igénylő 100 kat. holdon felüli gazdaságok közvetlenül ugyanazok a hivatalnál, a 100 kat. holdon aluli gazdaságok pedig az illetékes vármegyei gazdasági felügyelőknél jelenthetik be igénylésüket.

Az akció keretében kiosztásra kerülő eredeti nemesített és utántermesztett vetőmagvaknál, a kormányhatóságilag megállapított felár felét, valamint a vasúti szállítási, kiosztási, stb. költségeket az államkincstár viseli.

A nagy érdeklődésre való tekintettel a gazdáknak saját érdekük, hogy az igénylést a legsürgősebben jelentésk be. Ezzel kapcsolatban a földművelésügyi minisztérium nyomatékosan felhívja a gazdák figyelmét arra, hogy az igénylések nem az illetékes szervnél történő közvetlen bejelentése sok felesleges munkát és idővesztést jelent a végeredményben a vetőmag rendelkezésre bocsátását késlelteti.

Az új olajos- és rostonóvény-termelési szerződések jóváhagyása.

A földművelésügyi miniszter folyó hó 17-i 291.448. számú rendeletével elrendelte, hogy a napraforgó, olajfenyő, ricinus, repec, rostlen és rostkender termeltetésével foglalkozó vállalatok kötelesek bemutatni a földművelésügyi miniszternél annak a szerződésnek a tervezetét, amelyben ipari növényekre a gazdákkal termelési szerződéseket kívánnak kötni. A szerződéseket csak a földművelésügyi miniszter által jóváhagyott szerződés-mintáknak megfelelően szabad megkötöni. Minden olyan kikötés, amelyet a földművelésügyi miniszter nem hagyott jóvá, a gazdával szemben érvénytelen.

Hatezer tenyészokasüldőt osztanak ki kedvezményes áron.

Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter népies irányú mangalicatermesztésállományunk minőségi színvonalának és termelőképeségének emelése céljából mintegy 6000 törzskönyvelt származású 6-12 hónapos, 40-60 kg súlyú tenyészokasüldőket kedvezményes áron való kiosztását rendelte el. Az akciót a vármegyei gazdasági felügyelőségek, illetőleg az erdélyi kirendeltség útján, a Mangalicatermesztők Országos Egyesületének közreműködésével bonyolítják le. A földművelésügyi kormányzat az akciót elsősorban a kisebb gazdák sertés-tenyésztését kívánja támogatni. Az akcióban az állattenyésztő községek és az 50 kataszteri holdnál kisebb

szántóföldi művelés alatt álló területtel rendelkező hivatalos kisgazdák részesülhetnek. Az akció hatásának fokozása céljából közösenként 15 darabnál kevesebbet nem lehet kiosztani. Az 50 kataszteri holdon aluli kisgazdák egy-egy darabot igényelhetnek.

Azoknak, akik az akcióban részesültek, közösenként együttesen kiállított írásbeli nyilatkozattal kötelezést kell vállalniuk arra, hogy a kapott okasüldőt legalább két évig tenyésztésre fogják használni. Ezen időn belül a kapott okasüldőt csak a vármegyei gazdasági felügyelőség engedélyével szabad levágni. Az akciós süldők vételárából 30 százalékgig terjedhető állami kedvezményt engedélyeznek. Az igénylők, igénylésük komolyságának bizonyítékaként, a vételár 70 százalékának megfelelő előleget a vármegyei gazdasági felügyelőséghez kell befizetni. A süldőket 80 százalékos vasúti fuvarkedvezményrel szállítják. Az akciót legkésőbb december 15-ig befejezik.

IX. Terménybeszolgáltatás.

A hízott sertések beszolgáltatási kötelezettsége.

A közellátásügyi miniszter körrendeletben hívta fel a közellátási hatóságok figyelmét arra, hogy 1944 február 28-a után hízott sertést csak abban az esetben lehet a beszolgáltatási köteleesség teljesítésébe beszámítani, ha tulajdonosuk azokat a fenti időpont előtt az Állatforgalmi Központ, hadiüzemek vagy közületek részére bérhizalási szerződés útján lekötötte. Soványseréseit a gazda vagy maga hízalhatja fel, vagy köteles a központnak vételre felajánlani, vagy vásárlási engedéllyel rendelkező más gazdának átadhatja el. Bizományi értékesítés esetén a sertésvételi jegyeket az országos kereskedő állítja ki a Budapestben mérlegelt súly alapján, tehát a gazdaság helye szerint illetékes marhalevelkező a sertések marhalevelét vételi jegy bemutatása nélkül köteles az országos kereskedőnek megküldeni. Saját háztartási szükségletének fedezésére sovány sertést bárki vásárolhat, ez azonban nem számít be az eladó beszolgáltatási kötelezettségébe. A saját háztartási célra való hízalásra továbbra is a folyó évi 302.400. sz. K. M. rendelet irányadó, amely szerint a vásárolt sertés bejelentendő a közegyi előjárásúknál és csak legalább 60 napi hízalás után kérhető rá vágási engedély.

X. Vegyes rendelkezések.

A kedvezményes hírlapdíjszabás kiterjesztése.

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 232.400. számú rendeletével augusztus 16-tól kezdve a postadíjszabásban a napilapokra vonatkozóan megállapított kedvezményes hírlapszállítási díjszabás érvényességét valamennyi politikai tartalmú időszakos lapra kiterjesztette.

A kölcsönös vasúti átmenet és csatlakozás szabályozása Magyarországon és a Szlovák Köztársaság között.

A Budapesti Közlöny folyó hó 15-i száma melléklet gyanánt közölte a 4190. M. E. számú kormányrendeletet, mellyel a magyar kormány kihirdette a Magyar Királyság és a Szlovák Köztársaság között a kölcsönös vasúti átmenet és csatlakozás tárgyában 1942 október 3-án Pozsonyban aláírt magyar-szlovák egyezményt, amely folyó évi július 9-én lépett hatályba. Az egyezmény a két ország területét összekötő vasúti vonalakat szabályozza a személy-, poggyász-, gyors- és teher-, valamint expresszárak és postai vasúti forgalom lebonyolítását. Megállapítja az egyezmény a kölcsönös vasúti forgalomra kijelölt határátmeneteket, a határáthalomások részére megnyitott vonalakat és az átmeneti (passzázs) forgalomra kijelölt vonalakat, továbbá felsorolja a határállomásokat és az üzemeltetőállomásokat, szabályozza a határátmeneti szolgálatot a határállomásokon és a két határállomás közötti vonalszakaszokon, felsorolja a határáthalomások engedélyezett könnyítéseit és előírt korlátozásokat, valamint az átmeneti passzázs forgalmat, felsorolja az idegen területeken átirányított katonai szállítmányokra és egyenruhás polgári egységek utazására vonatkozó rendelkezéseket, végül pedig a felmerülő esetleges vitás kérdésekben közzétendő eljárás.

Rendelet az ipari törvényekben szabályozott biztosítékokról.

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter az ipari közigazgatás egyes kérdéseinek szabályozásáról szóló felhatalmazás alapján a pénzügyi, a földművelésügyi és az ipariügyi miniszterrel egyetértve rendeli, hogy az ipari törvényekben szabályozott biztosítékok, ha a biztosíték készpénz, a postatakarékpénztárnál vezetett 159.125. számú „K. K. M. Központi igazgatás, letéti számla, Budapest” elnevezésű postatakarékpénztári számlára kell befizetni, ha pedig a biztosíték értékpapír, Budapest székesfőváros területén a postatakarékpénztárnál, vidéken pedig az illetékes m. kir. adóhivatalnál kell a kereskedelem- és közlekedésügyi tárcá feltekintet elhelyezni. Ezzel ellentétes rendelkezések hatályukat veszítik.

A jövőben a gazdasági előjárók is megjelennek a legeltetési társulatok ülésein.

Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a legeltetési társulatok választmányi üléseire és közgyűléseire, továbbá legelőbirtokosságok birtokossági tanácsüléseire és közgyűléseire kötelesek meghívni a gazdasági előjárót. A gazdasági előjáró az üléseken köteles megjelenni, ott felszólalhat, de szavazati joga nincs. Az ülés napjától számított 15 napon belül a gazdasági előjáró az ülés lefolyásáról részletes jelentést köteles tenni a járási gazdasági felügyelőnek, abból a célból, hogy a társulatok vagy birtokosságok esetleges szerelmes határozatait ellen szükséges esetén fellebbezéssel élhessen.

A könyv-, papír- és írószerkereskedések hétköznapi zárórájának átmeneti meghosszabbítása.

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter elrendelte folyó hó 15-i 117.100. számú rendeletével, hogy a könyv-, írószer- és papírkereskedések mindazokban a városokban és községekben, amelyekben ezeknek az üzleteknek hétköznapi zárórája este 7 óránál korábbi időpontban van megállapítva, 1943. évi szeptember hó 1-től szeptember hó 15-ig bezárólag — a közbeeső vasárnapok kivételével — este hét óráig tarthatók nyitva. Ugyanerre az időre a könyvkereskedések kivételével a 490/1942. M. E. számú rendelet 1. §-ában foglalt korlátozások hatálya alól.

A meteorológiai intézet felhívása.

A meteorológiai intézet augusztus 16-tól 21-ig a magasabb légrétegek tanulmányozására legkörkutatató műszereket bocsátott fel. A vesszőfonatú kosárban elhelyezett műszert körülbelül két méter átmérőjű gumilöggővel viszi fel a magasba. A löggőmb elpukkanása után a műszerkosár ejtőernyő segítségével ér földet. Az intézet kér a megtalálót, hogy azonnal sürgönyözzön „Meteor, Budapest” címre. A kosarat, az ejtőernyőt és a ballonalkatrészeket gondosan őrizze meg addig, amíg a visszazállításra utasítást nem kap. A kosár oldalára erősített levelet bontsa fel, abban megtalálja a szükséges felvilágosításokat. Az állami tulajdonú képező műszerkosár felbontása szigorúan tilos és megfelelő büntetést von maga után, mivel a felbontás által a műszerek feljegyzései tönkremehetnek. Aki a műszert sértetlenül beszolgáltatja, 25 pengő jutalomban részesül és költségeit az intézet megtéríti.

A biztosító magánvállalatok évi zárószámadásának és üzleti jelentésének szabályozása.

A hivatalos lap augusztus 18-i számában jelent meg a 3800. M. E. számú kormányrendelet, amely kimondotta, hogy az ország területén működő valamennyi magánbiztosító vállalat évenként egyöntetűen köteles elkészíteni az egyes üzleti évek zárószámadását, vagyis nyereség- és veszteségkimutatását, valamint az üzleti év végén mutatkozó vagyoni állapotukat feltüntető mérleget.

A biztosító magánvállalatok eddig zárószámadásait az 1933. évi 5620. M. E. számú kormányrendeletben előírt minta szerint voltak kötelesek elkészíteni. Ebben az előírásban az úgynevezett netto elv érvényesül, hogy t. i. a közvetlen és közvetett biztosítási állomány kiadásából és bevételeiből a viszontbiztosításba adott rész kiadásai és bevételei levonásba kerültek és a vállalat mérlegszerű forgalmát az állomány elszámolási tételének a viszontbiztosított rész levonása után megmaradó netto összegei alkotják. Márpedig kétségtelen, hogy a biztosítók elvállalása és az egyes kockázatoknak viszontbiztosításba adás útján való megosztása a biztosító vállalatnak jogilag és gazdaságilag két különböző tevékenysége. A biztosító vállalatnak jogai és kötelezettségei fennállanak a biztosítóval szemben függetlenül attól, miképpen alakulnak a biztosító vállalat jogai és kötelezettségei a viszontbiztosítóval szemben. Ezért az ebből a két különböző tevékenységből származó tételeket nem indokolt összevonni, hanem elhelyezni helyesebb az úgynevezett bruttó módszer alkalmazása, amelyet Svájcban, Olaszországban és Németországban már éveket ezelőtt bevezettek. E módszer szerint a vállalat zárószámadását a biztosítási állomány elszámolási tételének tényleg felmerült bruttó összegei alkotják, míg a viszontbiztosítási ügylet tételeit külön és önállóan számolják el. Ezenkívül szükségesnek mutatkozik a zárószámadások bevétel és kiadási tételeinek közvetlen és közvetett, vagyis viszontbiztosításba vett állomány szerint való további szétbontása is, mert a közvetlen és közvetett üzlet megszerzésével és fenntartásával járó költségek, ugyancsak a két üzlet kárányai annyira különbözőek, hogy a két-féle üzletből származó bevételek és kiadások összevonása elhomályosítja az üzleti eredmény eredetét és szinte lehetetlenné teszi a biztosítási üzlet fejlődésének megismerését. Ezenkívül a zárószámadás mintának megváltoztatásával együtt szükségesnek mutatkozott egyes más, a zárószámadással kapcsolatos kérdések ren-

dezése is
lépett 38

A ren-
nyereség-
güket kö-
tüntetett
és a tehe-
kult gya-
legalább
amellyel
sen intéz-
tözsden
noknak,
nek érté-
szövetkez-
és díjat
sekből e-
nek a fi-
általános
tására,
folyamk-
nézve. E-
és szerze-
jában te-
kimutató
élési cso-
egyéb v-
A bi-
nyilván-
a záró-
adatai e-

Intézk-
magyar-
ben elő-
belföldi
kötelese-
Ennélfog-
hatják e-
kimutató
letve ter-
A rer-
elismert-
lezi őt a
biztosítá-
jövőhagy-
jessége
bályozta
amifőn-
szarván-
szert e-
nek időp-
gesen sz-
1943. évi-
nél kell

Szentiván-
Jablonowski
Ne levelez-
Hazai burz-
Üröklistán-
A vadász-
Elek dr.
Sződő a ta-
A fekállák
Törvények
Láng Józse-
Vegyes kö-
Május 10-
A gabona-
Állatplaci
Tőzsde, ke-

Láng
Magyar
kitüntel-
vetkezel-
auguszt-
pensen
vesztésé-
érienti az
a magy-
szakteki-
val. Kis-
szeretet-
kimagas-
gondjain-
ség egy-
fejleszté-

MAGYAR MEZŐGAZDÁK ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA, BUDAPESTEN

V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM

TELEFON: 111—310, 112—914

Sürgőny cím: MEGALER, BUDAPEST

Foglalkozik:

Mindenemű tenyész- és haszonállat vételével és eladásával, beállítási anyag szállításával és beszerzésével, hízalási hitelek nyújtásával.

Gazdátársadalmi intézmény.

Mindenemű állatkivitelt legelőnyösebben lebonyolítunk. Meghívásra a szakértőnket a helyszínre küldjük.

ÁLLATSZÁLLÍTMÁNYOK CÍMZENDŐK:

BUDAPESTRE: szarvasmarha, borjú és juhoknál:

Budapest - Ferencváros - Marhavásártér

Sertéscknél: 8038

Budapest - Ferencváros - Sertővászártér

megjelennek a
ein.

miniszter el-
választmányi
előbírtokosságok
reikre kötelesek
sági előjáró az
hat, de szavazati
5 napon belül a
születés jelentést
nek, abból a cél-
esetleges sérel-
feltebbézzéssel

ek hétköznapi
zabbítása.

miniszter elren-
teleivel, hogy a
mindazokban a
ben ezeknek az
óránál korábbi
szeptember hó
közbeeső vásár-
arthatók nyitva
ek kivételnek a
foglalt korláto-

hívása.

16-tól 21-ig a
ara legközelebbi
atú kosárban el-
átmértől gumi-
omb elpukánása
égével ér földet.
onnal sürgönyöz-
rat, az eljőernyöt
ízze meg addig,
m kap. A kosár
bban megtalálja
állami tulajdomban
an tilos és meg-
a felbontás által
nek. Aki a mű-
ngő jutalomban
ériti.

évi záró-
k szabályozása.

ában jelent meg
mely kimondotta,
amennyi magán-
köteles elkészít-
sát, vagyis nyere-
és üzleti év vé-
feltüntető mérle-

zárószámadási
mányrendeletbea
készíteni. Ebben
érvényesül, hogy
állomány kiadá-
tásba adott rész-
lek és a vállalat
számolási tétel-
tán megmaradó
segielen, hogy a
sokkzatoknak vi-
gostása a bizto-
g két különböző
jogni és kötele-
szemben függet-
biztosító vállalat
osítóval szemben,
ységből származó
nem elhelyett be-
ser alkalmazása.
Nemetsországban
hódósz szerint a
a biztosítási álló-
felmerült bruttó
sítási ügylet táte-
Ezenkívül szükse-
k bevételi és ki-
t, vagyis viszony-
aló további szét-
zett üzlet megszer-
gek, úgyisntén a
zások, hogy a két-
kiadások összevo-
mény eredetét és
üzem fejlődésének
adás mintáinak
snek mutatkozott
atos kérdések ren-

dezése is, amiről ugyancsak a folyó hó 18-án életbe-
lépött 3890. M. E. számú kormányrendelet intézkedik.

A rendelet értelmében a biztosító magánvállalatok nyereség- és veszteségkimutatásukat, valamint mérlegüket kötelesek a rendelet A)–D) mellékleteiben feltüntetett minta szerint összeállítani. A vagyonárnyak és a teherfelvelek értékelésére a rendelet a kialakult gyakorlatnak megfelelően kimondja, hogy azokat legalább azzal az értékkel kell a mérlegbe felvenni, amellyel a számadási év végén fejeződtek. Részletelesen intézkedik a rendelet a Budapesti Áru- és Érték-tőzsdén jegyzett értékpapiroknak, továbbá az ingatlanoknak, a követeléseknek, a külföldi fizetési eszközöknek értékelésére, a részvénytársasági alaptőke, illetve szövetkezeti üzletrésztöke kimutatására, a díjtartalékok és díjtartékok elszámolására, a biztosítási szerződésekben eredő követelések még ki nem egyenlített részének a függő kártartalékba való felvételére, a vállalat általános tartalékalapjainak alapszabályszerű kimutatására, és a könyvszerű árfolyamnyereségből eredő árfolyamkülönbségek a tartalékalapba való átvételére nézve. Kimondja továbbá a rendelet, hogy a szervezési és szerzési költségeket, valamint az orvosi díjakat általában teljes összegükben kell a nyereség- és veszteségkimutatásba beállítani. Az életbiztosítási ágon a fül-
elési csoport vagyonát és üzleti eredményét a vállalat egyéb vagyonától elkülönítve kell kimutatni.

A biztosító magánvállalatok üzleti könyveiket és nyilvántartásait úgy kötelesek vezetni, hogy azokból a zárószámadás, valamint a statisztikai kimutatások adatai ellenőrizhetők legyenek.

Intézkedik továbbá a rendelet a külföldi vállalatok magyarországi fiókjainak könyviteléről is, amennyiben előírja, hogy külföldi biztosító magánvállalatok belső fiókjai könyveiket és nyilvántartásait úgy kötelesek vezetni, mintha önálló vállalatok volnának. Ennek fogva üzleti eredményeiket évközben nem számolhatják el a központtal, hanem csak az üzleti év végén kimutatott eredményt írhatják a központ javára, illetve terhére.

A rendelet ezenkívül kiterjeszti a mérleget aláíró elismert matematikai szakértő felelősségét, mert kötelezi őt annak aláírásával való igazolására, hogy az életbiztosítási díjtartalékok és a díjtartételeket nemcsak a jóváhagyott kiszámítási elvek, hanem az állomány teljessége szempontjából is helyesen találta. Végül szabályozta a rendelet a zárószámadások közzétételét is, amiféle kimondta, hogy a bel- és külföldi biztosító magánvállalatok zárószámadásait az előírt minta szerint elkészítve tartoznak nyilvánosságra hozni, aminek időpontját és módját a rendelet ugyancsak egységesen szabályozza azzal, hogy az új rendelkezéseket az 1943. évi zárószámadások elkészítésénél és közzétételénél kell először alkalmazni.

TARTALOM:

Szentistvánnapi gondolatok. (M. E. dr.)
Jablonszki József emlékére. Tárca. (Kodocsa Gyula dr.)
Ne levelezzük a napraforgót! (Villox Ödön dr.)
Hazai burgonyanemesítésünk irányelvei. (Mayer Jenő)
Örökélettanulmányok a lótenyésztés köréből. (Hármay Dezső dr.)
A vadgesztenye mint tehénakarmány. (Tangl Harald dr. és Szafjka Elek dr.)
Süldő a tartón. (Gurubj Dezső, Mocsáry Béla.)
A fekáliák lignites kezelése. (Romlechner László dr.)
Törvények és rendeletek.
Láng József †
Vegyes közlemények.
Május időjárása. (Kutin István.)
A gabona- és terményplacc helyzete.
Állatpiaci szemle.
Tőzsde, kereskedelem.

Láng József †

Láng József m. kir. gazdasági főtanácsos, a Magyar Érdemrend Középkeresztjének és számos kitüntetésnek tulajdonosa, a Gazdák Biztosító Szövetkezetének ny. vezérigazgatója, 67 éves korában augusztus 14-én hosszas szenvedés után Budapesten elhunyt. A magyar gazdasági életet nagy veszteség érte halálával, amely különösen közelről érinti az agrár köröket, mert személyében egyesült a magyar mezőgazdasági biztosításügy első jeles szaktekintélye a lelkes szövetkezeti és agrár férfit. Kiváló képességein, nagy tudásán, lelkes ügy-szereteten kívül ez alapozta meg pályafutásának kimagasló sikerét és ez tette lehetővé, hogy a gondjaira bízott intézményt a magyar gazdaközön-ség egyik legjelentősebb altruista vállalkozásává fejlessze. Az elhunyt mindenkor szoros együtt-

működésben állott a gazdatársadalom tényezőivel, elsősorban az OMGE-vel, amelynek célkitűzéseit nemcsak az egyesület belső életében munkálkodott tevékenyen mint az igazgatóválasztmány régi és szorgalmas tagja, hanem működése minden vonalán igyekezett érvényre juttatni az agrár törekvéseket.

Láng József 1876-ban született, középiskolai tanulmányait Versecen végezte az állami főreáliskolában. Bécsben a kereskedelmi akadémián folytatta tanulmányait, utána elvégezte az ottani műegyetem két éves biztosítás-technikai szaktanfolyamát és megszerezte a biztosítástechnikai szakértői állami képesítést. Pályáját a Duna Biztosító Társaságnál kezdte, majd állami szolgálatba lépve, az osztrák belügyminisztérium biztosítás-felügyeleti osztályának tisztviselője lett.

A Gazdák Biztosító Szövetkezte igazgatóságának meghívására, 1904-ben a szövetkezet szolgálatába lépett, mint a szövetkezet életbiztosítási osztályának igazgatója. Kiváló képességeivel csakhamar kitűnt és miután a mezőgazdasági biztosítás terén is hamarosan szaktekintéllyé vált, 1914-ben ügyvezető-igazgatói minőségben átvette az egész szövetkezet vezetését. 1916-ban nevezték ki vezérigazgatóvá és beválasztották a szövetkezet igazgatóságába.

A szövetkezetnek az első világháború és az azt követő gazdasági összeomlás nehézségein való átvételése, a pénzelértéktelenedés után a szövetkezet biztosítási állományának és egész szervezetének újjáépítése és mai nagyságára való fejlesztése Láng József vezérigazgatói működéséhez fűződik. Amikor az OMGE-vel együttműködve sikerült az összes agrár érdekeltségek és a földművelésügyi kormányzat támogatásával a szövetkezetet újra megalapozni, 1928-ban az egyesülettel kötött megállapodással még szorosabbá fűzte a szövetkezet kapcsolatait a gazdaközönsséggel. Ugyancsak sikerrel vezette át a szövetkezetet az 1930-as évek gazdasági válságain, amelyek elmúltával a további biztos fejlődés útján látva szövetkezetét, 1941-ben, mint vezérigazgató nyugalmába ment, de mint igazgató-sági tag továbbra is részt vett a szövetkezet irányításában. Vezérigazgatói működéséhez fűződik a szövetkezetnek a magyarországi biztosító vállalatok sorában az elsők közé emelése, a szövetkezet működésének a legszélesebb társadalmi és foglalkozási rétegekre, valamint valamennyi biztosítási üzletágra való kiterjesztése. A szövetkezet alkalmazottainak atyai jóakarója volt, számos jóléti intézmény és intézkedés fűződik nevéhez.

Láng József a magyar biztosítási élet egyik vezető szaktekintélye volt. Az állami biztosítási szaktanácsnak megalakulásától tagja, a Biztosító Intézetek Országos Szövetségének alelnöke volt. Ugyancsak kiemelkedő szerepe volt a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége életében is.

A magyar agrár mozgalmakban és a szövetkezeti életben betöltött szerepén kívül a közgazdasági élet egyéb területein is eredményesen tevékenykedett. Hosszabb-rövidebb időn át igazgatósági, illetve választmányi tagja volt a különböző mezőgazdasági és szövetkezeti érdekképviseleteknek, az országos jellegű agrártársadalmi egyesületeknek, a szövetkezeti központoknak és több vállalatnak. Vezetőszerepet töltött be a Magyar Távirati Iroda és a Magyar Rádió Vállalatok, valamint ezek érdekeltségeinek megalapításában és naggyáfejlesztésében.

Bár saját személyének és munkásságának elő-
terbe helyezését mindenkor és minden vonatkozásban kerülte, a legmagasabb helyről ismételtlen érte kifüvető figyelem. Az első világháború alatt megkapta a II. osztályú polgári hadi érdemkeresztet, majd a hazai mezőgazdaság fejlesztése körüli érdemei elismerésül 1920-ban — az elsők között — neveztették ki m. kir. gazdasági főtanácsossá, 1941-ben pedig a magyar érdemrend középkeresztjével tüntették ki.

Láng József temetése, nagy részvét mellett, augusztus 17-én volt a Farkasréti temetőben. Temetésén megjelentek az agrár élet kiválóságai, az elhunyt barátai és tisztelői nagy számban. Az OMGE-t Somssich László gróf m. kir. titkos tanácsos, elnök, Mutschenbacher Emil dr. ügyvezető igazgató és Fabricius Endre h. igazgató képviselték

a gyászszertartáson. A Gazdák Biztosító Szövetkezte és a Szövetkezetek Szövetsége nevében Vay László báró, a Magyar Távirati Iroda, a Magyar Rádió és a Hangya szövetkezeti tábor nevében Wünschér Frigyes dr. mondott búcsúbeszédet.

VEGYESEK.

Címadohányozás. A kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére vitéz Oláh Gyula egerfarmosi földbirtokosnak a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismerésül a m. kir. gazdasági főtanácsosi címet adományozta. Vitéz Oláh Gyula kiváló tagja a gazdatársadalomnak. A gyakorlatban korszerű gazdálkodásával mutat példát és szerzett elismerést és tekintélyt a gazdaközönység körében; mint kiváló állattenyésztő szép sikerrel szerepel az OMGE országos mezőgazdasági kiállításain is. Érdekképviseleti téren vállalt tisztségeivel ugyancsak az állattenyésztésünk fejlesztése érdekében fejt ki lelkes munkásságot, mint egyesületünk állattenyésztési szakosztályának sok év óta érdemes alelnöke, a Tiszajobbparti Állattenyésztő Egyesületek Szövetségének ügyvezető elnöke és a Borsodvármegyei Állattenyésztő Egyesület elnöke. Munkásságának legfelsőbb helyen történt elismerése a gazdaközönység körében osztatlan örömet keltett.

A Növényegészségügyi Tanács új tagja. A m. kir. földművelésügyi miniszter a Magyar Mezőgazdák Szövetkezte képviselőjében három évi időtartamra Malskési Istvánt, a szövetkezet titkárát nevezte ki a Növényegészségügyi Tanács tagjává a Kullmann László ügyvezető-igazgató lemondása folytán megüresedett helyre.

Halálozás. Pöhl Alfréd ny. uradalmi intéző 65 éves korában augusztus 10-én elhunyt. Az elhunytat augusztus 12-én helyezték örök nyugalomra Nagykárolyban.

A kedvezményes őszi minőségi gabonavetőmagkiosztás során — amint azt a „Törvények és rendeletek” című rovatunkban közöljük — a földművelésügyi miniszter ismét nagyobb mennyiségű vetőmagot osztat ki a természetegységesítése és a minőség fokozása érdekében. Az akció során *búzából* a következő fajták vetőmagja került kiosztásra: az ország egész területén Bánkúti 1201 és 1205, valamint Székács 1055, az Északi Dombosvidéken, a szikefalajokon, továbbá a szegény, sovány búzatalajokon Fleischmann 481, az Északi Dombosvidék és a Dunántúl nyugati részén Hatvani 5612, a Kisalföldön, a megfelelő talajokon Diószegi 2 és 1784, Erdélyben, beleértve Bihar és Szatmár vármegyéket is, a tenti féleségek mellett az Odvasi 241 származású fajta is. *Rozsból* a Dunántúli és Kisalföldön Lovászpatonai, az Északi Dombosvidéken Hatvani és Fleischmann, a Duna-Tiszaközén Fleischmann és az ország keleti részén Pelkusi fajta kerül kiosztásra. *Őszi árpából* a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara területének, a Kisalföld dunaparti részének, továbbá Vas és Sopron vármegyék kivételével az ország egész területén Hatvani, Mezőhegyesi és Székács fajta kerül kiosztásra. Az eredeti nemesített vetőmag kiosztása esetén a teljes alapárát, tehát a jobb minőségre megállapított ártöbbletet is, valamint a nemesítő felár felét, 8 pengőt az átvevő gazda köteles fizetni. Az utántermesztett vetőmagot a gazdák ugyancsak az alapárért kapják és a szaporítói felárból 4 pengőt kell fizetniük. A szállítás az akció terhére történik. Az eredeti nemesített vetőmagot elsősorban vetőmagszaporítás céljából a nagyobb, minden tekintetben megbízható gazdaságoknak, az utántermesztett vetőmagot pedig kistermelőknek, vagy olyan gazdaságok részére juttatják, melyek vetőmagszaporításra nem vállalkoznak. A minőségi vetőmagakció során kiosztott vetőmag pont-értékével a vetőmaghoz jutott gazdát megterhelik, tehát beszolgáltatási kötelezettsége a juttatott vetőmag pont-értékének megfelelően növekszik.

Kedvezményes árú tenyésztőkecskésűldöket osztanak ki. A földművelésügyi miniszter a népies irányú mangalicasertésállományunk minőségi színvonalának és termelőképességének fejlesztése céljából mintegy 6000 törzskönyvelt származású, 6–12

PESTEN

IMZENDÖK:

és juhoknál:

pharászárter

8038

tőzsdeárter

SALGÓTARJÁNI KÖSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT
Telefonszám: 125-284 Budapest, V., Arany János-utca 2^a. Távirati cím: Salgóköszén

S Z Á L L Í T:
gőzekeosztáshoz: esépléshez:
dorogi és baglyasaljai dorogi, baglyasaljai, salgótarjáni, mizserfai, kisterenyei és bárnai

DARABOS ÉS KOCSKASZENET
DOROGI ÉS SALGÓ BRIKETTET

8329

kilogrammot nyom. Megtörtént már a kormányrendelet alapján az őrlés illetően is. Augusztus 16. óta a malmoknak tilos a hivatalos lisztjelleg-mintától eltérő árut előállítani. Az Országos Lisztkezelési Intézet megállapította a legszűkebb, valamint a legvilágosabb színhatárt és a gyártás most már az ország valamennyi őrlőüzemében az előírt minőségi kereteknek megfelelően megy végre. Rendszerben a Dunántúlon, a Nyírségben és az Alföldön volt a közelmúltban számottevő. Kétszeresen igen elenyésző ezideig a termelői kínálat.

A termény- és maggyacsa a tulajdonképpeni értékesítés ideje most kezdődik. Szászországban a jogosított kereskedelem képviselői országos viszonylatban is jelentékeny mennyiséget vettek át eddig a megállapított hatósági egységáron, csak tavaszi búkkönyben esapant meg némileg a termelői kínálat az elmúlt napokban. A kék és sárga virágú csillagfűt csöplése a Nyírségben megkezdődött, sőt már az első szállítások is folyamatban vannak. A beérés ideje alatti nagy szárazság folytán az csillagfűt minősége — a keserű éppen úgy mint az édes — kitűnően sikerült. A lucerna- és löheremag termesztésének egyelőre ugyancsak kedvezőtlen alakulnak. Mult évről ólomzáról lucernamag már alig található az országban, ezzel szemben tavalyi félérbéres löheréből számottevő tétel áll még rendelkezésre.

A különleges termények piacán a vajbár értékesítése voltaképpen már befejeződött. A nagy szárazság miatt az idén a második termés betakarítására, illetőleg értékesítésére nem is került sor, jóllehet tavaly igen élénk forgalom volt második termésű vajbárban. Most már csak szörvényosan ajánlanak fel egy-egy tétel vajbábót, amelyért a vevők 55 pengő körüli feladóalómási egységárat térítenek. Rendkívül megszáradt az uborka iránzata. A nagykorúsi piacra egyre kevesebb árú érkezik és az élénk kereslet folytán jelentős áremelkedés következett be. Az ecetbe való áru két héttel ezelőtt 50 pengő volt, míg most augusztus második felében 135-145 pengővel vásárolták. Sárgarépában és petrezselyemben hasonló a helyzet, a kész-árú felajánlás igen szűk keretek között mozogott. Szilárd volt az iránzat továbbra is hullott almában, amelyből 5000 méterezéses tételt is eladtak. A konzervgyárak minden felajánlott mennyiséget megvásárolnak, a jó árú ára 47 pengő körül van. Az erdélyi és kárpát-aljai származású árú értékesítése csak a közeljövőben indul meg.

Az európai gabonapiac helyzetéről kedvező jelentések érkeznek. A kontinens déli felkészei helyein már mindenütt betakarították a búzát, rozst és árpat és a termés mennyiségre és minőségre egyaránt megfelel a várakozásnak. Azok az északi államok is kedvező termés várnak, amelyekben a betakarítás még folyamatban van. Németország, Olaszország, Franciaország, Románia, Bulgária, Szlovákia, Horvátország és Szerbia legnagyobb részt már kész termésadatokkal számolhat. A mennyiség mindenütt megnyugtató, amellett, hogy a minőség csaknem mindenütt jobb a szokványtól.

A külöldi terménybeszedék árfolyamai. Chicagóban a búza szeptemberre 143, decemberre 145, a rozs szeptemberre 98, decemberre 100, a kukorica szeptemberre 107, decemberre 101 és a zab szeptemberre 69, decemberre 68 cent bushelenként. A winnipeg gabonahatárúdos piacán a búzát októberre 110, decemberre 108, a rozst októberre 92, decemberre 91, az árpat októberre és decemberre 64 és a zabot októberre, valamint decemberre 51 centtel kötötték.

Állatpiaci szemle.

A budapesti vágómarhavásárja megfelelő mennyiségű vágómarha érkezik. A sertés piacra a felhajtás továbbra is lanyha.

A szárazság a még betakarítatlan takarmány termését erősen csökkenti, ezenkívül igen leromlott a rétek és legelők állapota is, úgyhogy az állattalomány takarmányozása már most is sok helyen gondot okoz. A tartós szárazság a kukorica termesztését is lerontotta és így az elmúlt évek kedvezőtlen takarmánytermése következtében megkisebbedett süldőállomány vizsgálása alighanem nehézségekbe fog ütközni. Ez az oka annak, hogy a gazdák közül sokan kérik kenyérgabonafeladók a zsírponctokba való beszámítását.

A vágómarhák igénybevételével kapcsolatban a közellátásiügyi miniszter úgy intézkedett, hogy a jövőben a 800 kg-os vagy ennél nehezebb vágómarhákat a törvényhatóság területére kivetett kontingens javára két darabnak számítják be.

A földművelési kormány a sertés-pestis elleni védekezéshez szükséges szérumermelés biztosítása érdekében lehetővé tette, hogy az oltóanyag-termelő intézetek magasabb árakat fizethessenek a lekötött süldőért. Ezenkívül biztosítják a gazdaságoknak a jövő szérumermelésére és vállalják azt is, hogy a szérumermelés céljaira nevelt süldeket amennyiben pestis lépne fel, beoltják és ennek ellenére átvesszik, a felmerült kárt pedig megértítik. A közellátási minisztérium támogatása lehetővé teszi, hogy a szérumermelés céljaira eladott süldektől súlygyarapodó és zsírponctokba beszámítottak. Az állatforgalmi központ felhatalmazást kapott a közellátási miniszterrel, hogy a szérumermelő intézetek bevásárlói areképes igazolvánnyal lássa el, hogy működésüket megkezdhessék. A szérumermelés kereskedői csak a részükre kijelölt körzetekben vásárolnak.

Termény- és takarmányfélék.

Gabonafélék. (A Budapesti Áru- és Értéktársaság hivatalos árfolyása.) 1943 augusztus 19. A gabonafélék a június 23-án megjelent 37,000/1943. K. M. számú rendelettel (l. „Köztelek” f. évi 26. sz.) megállapított termelői árai az ország bármely feladóállomásán, 100 kg-kint, pengőben, vasúti kocsihoz vagy uszályba vagy a malom, illetve hántoló üzem raktárába az eladó költségén legalább 15 tonnás tételeiben berakott árú vonatkozhatnak. Búza: 78 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 40-; rozs (kétszeres): 71 kg/hl-súlyú, szokvány-

minőségű 37-; árpa: takarmányára 65 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 36-; sörpára, legalább 65 kg/hl-súlyú 40-, kopaszára 50-; zab: 41 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 40-; köles (fehér, vörös, szürke vagy japán), rostált, őrözökmentes 40-; hajdina: legalább 60 kg/hl-súlyú, hántolatlan, szokványzerű 40-; az 1942. évi termésű kukorica ára 97,000/1942. K. M. számú rendelettel megállapított termelői ára: szemes, legfeljebb 15% víztartalommal 23-50.

Különböző termények és vetőmagvak. (A Budapesti Áru- és Értéktársaság hivatalos árfolyása.) 1943 augusztus 19. Az 1943. évi termésű különböző mezőgazdasági terményeknek a július 1-én megjelent 40,000/1943. K. M. számú rendelettel (l. „Köztelek” f. évi 27. sz.) megállapított legmagasabb termelői árai az ország bármely feladóállomásán, 100 kg-kint, pengőben a következők: Repcemag: káposzta- vagy repárépa, szokványzerű 88-, vadrepcemag, legfeljebb 5% idegenkeverékkel 60-; lenmag, olajgyártásra, szokványzerű 100-; napraforgómag: fehér, szürke, csíkos, szokványzerű, enyhén dohos 70-; tökmag: szokványzerű, enyhén dohos 90-; szójabab: szokványzerű 80-; kendermag: szokványzerű 150-; rostkendervetölg: 96% tisztaságú és 85% csiraképes 200-; gomborkamag: 96%-t is tartalmazó 70-; mák: kék, legfeljebb 2% idegen anyaggal 200-; mustár: legfeljebb 2% idegen anyaggal, fehér és fekete 100-; kömény: és édes kömény: legfeljebb 2% idegen anyaggal 300-; koriander: legfeljebb 2% idegen anyaggal 100-; bors: legfeljebb 2% idegen anyaggal, hántolatlan, elősziszikmentes, Viktória 65-; expressz 60-; lenzse: elősziszikmentes, legfeljebb 5% idegen anyaggal és léhaszettel, kisszerű 90-, közepeszerű 100-, nagy-szerű 120-, erdélyi lenzse, természeténél elősziszikmentes, bármely háromszék- és udvarhelymegyei feladóállomáson 120-; bab: legfeljebb 2% idegen anyaggal, fehér, szokvány és gyöngy 80-, fehér, hosszú és lapos, gömbölyű és hosszú fűrű, továbbá egyszerű szemes 85-; tarka, vegyes és egyéb 77-; búkköny: 96% tisztaságú, szősz 160-, pannon 70-, tavaszi 72-; csillagfű: 96% tisztaságú, édes 45-, keserű 36-; tavaszi és őszi takarmánybors: 94% tisztaságú 75-; szégesbors: 95% tisztaságú 50-; lóbab: 95% tisztaságú 64-; löheremag: nyers, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% arankatartalmú 300-, erdélyi, nyers, előbbi százalékos 310-, lucernamag: nyers arankas, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% löhere és 1% arankatartalommal 580-; baltacimim: hámozatlan, 90% tisztaságú, legfeljebb 2% vérümagtartalommal 140-; tiborheremag: 95% tisztaságú 200-; fehéheremag: 94% tisztaságú, legfeljebb 2% svédheremag tartalommal 450-; kömlőslucernamag: 95% tisztaságú 300-; korcs (svéd) heremag, 94% tisztaságú 400-; nyúlzokpumag: 90% tisztaságú, 260-; somkórómag: fehér, 94% tisztaságú 240-; szarvaskerepmag: 94% tisztaságú 320-; muharim: 95% tisztaságú 50-; szudáni fűmag: 95% tisztaságú és 80% csiraképes 80-; csibéheremag: 96% tisztaságú és 90% csiraképes, őris 70-, aprószemű 60-; cirokmag: 95% tisztaságú, seprőcirok 38-, cukorcirok 50-.

Maggyacsa. (A Magyar Mezőgazdák Szövetsége magostájiának hivatalos árfolyása.) 1943 augusztus 19. A maggyacsa tőzsdei forgalmában kötések csak egész szörvényosan jelentkeztek. Némiképpen szászországiakban és borsófélékben van.

A burgonya ára. A Belső Bürgonyakereskedelmi Egyesület augusztus 9-től kezdve további intézkedésként a termelőknek budapesti paritásban az 1943. évi termésű nyári rózsa és Gúlbába mosatlan újburgonyáért q-kint 26-; Ella és sárga mosatlan újburgonyáért q-kint 22- pengő fizet feladóállomáson, vagonba vagy hajóba rakva. Az átvételt a Magyar Kőr. Növénytermelési Hivataloskönyvével szerint eszközölik. A fent megállapított áról vasúti szállításkor feladóállomás és Budapest-Nagyvásártételep távolságának megfelelően 250 km-nél közelebb fekvő állomásokon a 15/te, 250 km-nél messzebb fekvő állomásokon a 16/c kocsiutasok a fájófuvarozásnál pedig a tényleges szállítási költség vonható le.

Szállastakarmány- és szalmaárak. A július elsején megjelent 40,000/1943. K. M. számú rendelet (l. „Köztelek” f. évi 27. sz.) szerint a laza szállastakarmányok és szalmafélék termelői ára az ország bármely feladóállomásán vasúti kocsihoz kiszállítva q-kint a következő: a lucernaszalma 16-, a löhereszalma 14-, a baltacimiszalma 14-, a zabosbúkkönyyszalma 14-, a muhariszalma 12-, a rétiszéna 13-, félédes rétiszéna 10-50, savanyú, vagy ázott rétiszéna 6-50, a takarmányszalma 6-, a rozsalmaszalma 5-30, egyéb egészes szalma 5-, a zsuppszalma 11- P. Az 5 km-nél nagyobb tengelyfuar terítést és a nyílt piac árát a rendelet részletesen szabályozza.

Állatok és állati termékek.

Vágómarha- és borjúárak. A július 2-án megjelent 36,700/1943 K. M. sz. rendelet (l. „Köztelek” f. évi 28. sz.) szerint a vágómarha- és vágóborjú legmagasabb termelői ára, etetés-itatás után 8%, 5 km-nél nagyobb távolságról hajtás és nem etetés után 4%, vásári eladásnál pedig 6% súlyengedmény levonása után elősúlykg-kint a következő: I. o. ökrök és növendékmarha 2-20, II. o. ökrök és növendék 2-, III. o. ökrök, növendék 1-80, csontozni való ökrök és növendék 1-50, bika, I. o. 2-15, II. o. 1-95, III. o. 1-75, csontozni való 1-45; tehén, I. o. 2-10, II. o. 1-90, III. o. 1-70, csontozni való 1-40; I. és II. o. bivalyokörök és növendék 1-75, III. o. 1-65, csontozni való 1-40; I. és II. o. bivalybika 1-70, III. o. 1-60, csontozni való 1-35; I. és II. o. bivalytehén 1-65, III. o. 1-55, csontozni való 1-30; vágóborjú I. o. 2-40; II. o. 2-10 P. Az osztályozást a rendelet pontosan megszabja.

Vágójuh- és bárányárak. A július 2-án megjelent 36,700/1943 K. M. sz. rendelet (l. „Köztelek” f. évi 28. sz.) szerint a vágójuh és vágóbarány legmagasabb termelői ára (a vágómarháknál fentebb részletezett súlyengedmény levonása után) a következő: vágójuh 1-50, vágóbarány 1-60 P. elősúlykg-kint. A 30 mm-nél magasabb gyapjújáról vágóállatot kg-kint 10 fillérel nagyobb áron lehet forgalomba hozni.

Budapesti lóvásár. (Budapest székesfővárosi állatvásárok és közvágóhidak igazgatóságának jelentése.) 1943 augusztus 19. Árak: csikó 1025-2700-, könnnyű kocsi 1000-3600-, igás kocsi, nehéz 1000-5500-, igás kocsi, könnyű 750-1000-, számár 430-800-, alarendelt minőségű ló 350-700-, vágóló 150-750- P. darabonként.

Sertésárak. A július 2-án megjelent 39,200/1943. K. M. sz. rendelet (l. „Köztelek” f. évi 28. sz.) szerint a beállítású fiatal, egészséges, ivartalanított, orbánc ellen oltott, szimultánóztól elősertésésként számítható legmagasabb termelői árak, helyt gazdaság a következők: 20-25 kg-os 4-30, 25-30 kg-os 4-, 30-35 kg-os 3-82, 35-40 kg-os 3-70, 40-45 kg-os 3-60, 45-50 kg-os 3-37, 50-55 kg-os 3-18, 55-60 kg-os 3-03, 60-65 kg-os 2-90, 65-70 kg-os 2-79, 70-75 kg-os 2-70, 75-80 kg-os 2-66, 80-85 kg-os 2-63, 85 kg-nál nehezebb 2-60 P. kg-kint. A 20 kg-nál könnyebb soványsertés darabonként 86- P. alatt szabad meggyezés tárgya. A hízósertésért, 12 órai koplalás után, helyt gazdaság a következő legmagasabb termelői árak számí-

hatók: 150 kg-nál nehezebb, Ia 2-90, 145-150 kg-os Ia 2-85, 130-145 kg-os Ia 2-80, 115-130 kg-os Ia 2-76, 100-115 kg-os Ia 2-71, 100 kg-os és nehezebb, középminőségű szedett 2-66, 80 kg-os és nehezebb sonkasülde 2-71. A tenyésztésre és szérumermelésre eladott és a fentiekben fel nem sorolt sertések árú vonatkozású a rendelet külön intézkedik.

Tenyészmárhák és jármosőrök. (A Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő R-T. vásári jelentése.) 1943 augusztus 19. A belső jármosőrök és beállítású való tinó (tarka), 580-680 kg-os, a belső jármosőrök és beállítású való tinó, 480-680 kg-os és Ia fehér jármosőrök 2-40-2-80, 1 1/2 éves üsző 2-60-3- és fiatal, hasas és frissfejs tehén 2-80-3-20 P. kg-kint.

Baromfiárak. A július 2-án megjelent 39,000/1943. K. M. sz. rendelet (l. „Köztelek” f. évi 28. sz.) az előbaromfi legmagasabb termelői ára az ország egész területén a következő: Liba 4-80, kacsa 4-70, csirke 4-70, tyúk 3-60, pulyka 4-20, gyöngyös 4-40 P. kg-kint.

Tojás. A július 1-én megjelent 38,100/1943. K. M. sz. rendelet szerint a friss tyúktojás legmagasabb termelői ára az ország egész területén 4-20 P. kg-kint.

Tej és tejtermékek. A július 1-én megjelent 38,800/1943. K. M. sz. rendelet (l. „Köztelek” f. évi 27. sz.) a legalább 3-5% zsírtartalmú teljes tej fogyasztói ára litérenként a thj. városokban 52, m. városokban 50, községekben 45, viszonteladói és piaci ára pedig 50, 48, illetve 43 fillérenél nagyobb nem lehet. Termelői fogyasztói árak csak akkor számíthat, ha házhoz szállít, egyébként csak a viszonteladói árak. Budapest és környékén a pasztörözött, vagy gümökörmentes tehenészet tejének fogyasztói árának kannában 70, viszonteladói ára pedig 67 fillér, a közvetlenül felszállított tej pedig 68, illetve 65 fillér litérenként. A 16% zsírtartalmú tejjől fogyasztói ára ott, ahol a tej fogyasztói ára 46 fillér, vagy alacsonyabb, litérenként 1-90, ahol a tej 48, vagy alacsonyabb, ott 2-, ahol a tej 50, vagy alacsonyabb, ott 2-10, ahol a tej 52, vagy alacsonyabb, ott 2-20, végül 54 fillérenél magasabb tejár esetén 2-30 P-nél több nem lehet, Budapest és környékén 4-20, viszonteladói ára pedig a fentieknél 20 fillérel alacsonyabb. A vaj legmagasabb ára: pasztörözött teavaj tömbben vagy hordóban nagykereskedőkkel szemben 9-30, kiskereskedőkkel szemben 9-40, fogyasztói ára pedig 1-10, pasztörözetlen, centrifugált 8-90, 9-, illetve 9-70 P. kg-kint. Az elsőrendű jungsomolya legmagasabb termelői ára 4-20 P. kg-kint. A fentiekől eltérő árakat és az egyéb tejtermékek árát a rendelet részletesen szabályozza.

Különbölk.

Zöldség és gyümölcs. (Budapest székesfővárosi vásárgazdagságának jelentése.) A nagyvásártételek és a vásárcsarnokokban 1943 augusztus 9-től 14 ig jegyzett árak q-kint, aranypengőben. Zöldszék: Sárgarépa zöldjével (100 csomó) 25-80-; zeller, zöldjével (100 csomó) 40-100-; karalábé 30-80-, (100 darab) 8-50-; karközi, levellél 200-400-, tisztított, Ia 300-600-, vöröshagyma, makói, Ia 31-91, Ia 27-23, zöldjével (100 csomó) 12-24-, fokhagyma, Ia 86-32, középminőségű 76-60, Ia 60-04; cékla, Ia 40-50-, (100 csomó) 30-50-; fejeskáposzta 60-85-, kelkáposzta 80-130-, vöröskáposzta 50-90-, fejjessaláta (100 fejt), Ia 20-35-, torma, nemesített, Ia 180-280-, Ia 80-100-, erős 40-80-; burgonya, Gúlbába és nyári rózsa 33-25-31-15-, Ella és sárga 29-05-26-95-, champagne gomba, Ia 800-1300-, Ia 800-1000-; fekete rétek, Ia 40-70-; uborka, kovászolni való 45-120-, nagy, salátának való 40-100-, ecetbe savanyítani való 50-160-; zöldpárika, újdonság (100 darab), tölteni való 40-200-, tölteni való zöld 30-180-, apró, hegyes 30-160-, kecskeszarvú 40-160-; tök, főzni való 20-40-, paradicsom, érett, Ia 30-70-, Ia 26-40-, almaparadicsom 34-80-; zöldbab, vajbáb, hüvelyes 40-120-, kifejtteni való hüvelyes bab 60-160-, kifejtett nyersbab 280-340-, zöldborsó, hüvelyes, Ia 120-250-, zöldborsó (100 csó) 16-35-; sóska, szabadföldi, 40-120-, paraj, tisztított 70-100-. A forgalom közepes, az árak ingadoznak. Gyümölcs: Alma 60-250-, arányalma 40-90-, rétesalma 60-130-, körte 50-240-, ribizli 90-130-, kajszibarack 80-220-, őszibarack 50-450-; szilva, magvávaló, kék 70-120-, nemi magvávaló, vörös 30-80-, ringló, nemes, Ia 100-300-, Ia 45-200-, közönséges 45-110-; sárgadinnye, ananász 50-130-, togó 25-90-, turkescsán 25-80-; görögdinnye, újdonság 50-180-; szőlő, újdonság 200-320-. A forgalom közepes, az árak ingadoznak.

Borpiac. (A Magyar Szőlőgazdák Országos Borértékesítő Szövetségének jelentése.) 1943 augusztus 18. A borpiac az ideiglenes nagy termésre való tekintettel helyenkint az ellanybulás tapasztalható. A termékek ugyan változatlanul a magasabb árakat tartják, de a kereskedelem a vásárlástól tartózkodik. Az Alföldön kistermelőknél az árak 21 fillér körül mozognak, nagyobb tételekben is lehet azonban ilyen árakon vásárolni. A minőségi borvidékek közül nagyobb kínálat a termelői részről Egerben mutatkozik.

Szesz. Az egyedűruságnál a forgalom az összes szeszféleségekben e héten is a megállapított keretek és árak között mozogott.

Gyümölcsipálka. A gyümölcsipálkapiacra nagyfokú az üzlettelenség. Kínálat nagyobb tételekre nincsen, vételt, tartott árakon, csak egész kis tételekben jött létre.

Országos állatvásárok. (1943 augusztus 23-tól 30-ig.) Nem egyszer megtörténik, hogy valamelyik vásárt különféle okok miatt nem tartják meg. Ajánlatos ezért az illető község előjárásához fizetett választás kérdést intézni, hogy tartanak-e vásárt és állatfelhajtás lesz-e? Augusztus 23-án: Beszterce, Döbrököz, Emőd, Gyöngyös, Hajdúbószörmény, Halászi, Jánosháza, Jászjákóhalma, Kadarkút, Korond, Kozmás, Lovászatona, Munkács, Nagybánya, Nagysalló, Ökörmező, Párkány, Tornalja, Ungvár, Vámospércs, Zalaszabalyás (riszállat-felhajtás nélkül). Augusztus 24-én: Babcsa, Fülök, Görcsöny, Harka, Kápolnokmonostor, Körmend, Nagyberezná, Sümege, Szil, Verebély. Augusztus 25-én: Bak, Beregszász (két nap), Csesztereg, Kunhegyes, Letenye, Nagyborosnyó, Rum, Szabadhidvég, Tiszabercel, Toponár, Vásárosbéc, Veszprémarvány. Augusztus 26-án: Bény, Bodrogkeresztúr, Kapuvár, Madár, Torna, Udvard, Újfehértó. Augusztus 27-én: Aszód, Komádi, Zala. Augusztus 28-án: Csanád-palota, Csököl, Királyháza, Perkáta, Rimaszombat, Szekszárd, Zala-ösvő. Augusztus 29-én: Kiszűszállás, Majs, Tiszaöldvár (két nap). Augusztus 30-án: Bást, Bonyhád, Decs, Fülöpöszállás, Hárca, Hatvan, Homoródszentimre, Irta, Istváni, Kapuvár, Kőrömc, Kolozsvár (két nap), Kőveskál, Mór, Nagykovács, Poroszló, Sátorfalujárhely, Szécsény, Szenc, Szentmártonkúta, Uszók (marhavásár), Vác, Vári.

* Csillag alatti árak augusztus 11-től érvényesek.

kilogrammot nyom. Megtörtént már a kormányrende-
kezés az érlést illetően is. Augusztus 16. óta a malmok-
nak tilos a hivatalos lisztjelleg-mintától eltérő árut
előállítani. Az Országos Lisztkísérleti Intézet meg-
állapította a legelőtebb, valamint a legvilágosabb
színhatárt és a gyártás most már az ország vala-
mennyi érlőüzemében az előírt minőségi keretnek
megfelelően megy végbe. Rozsban a felajánlás, illetve
beszolgáltatás főként a Dunántúlon, a Nyírségben és az
Alföldön volt a közelmúltban számottevő. Kétszeres-
ben igen elenyésző ezideig a termelői kínálat.

A termény- és magpiacra a tulajdonképpeni értéke-
sítés ideje most kezdődik. Szászokbúkkönyből a joga-
sított kereskedelem képviselői országos viszonylatban
is jelentékeny mennyiséget vettek át eddig a megállá-
pított hatóságok egységén, csak tavaszi búkkönyben
esapant még némileg a termelői kínálat az elmúlt
napokban. A kék és sárga virágú csillagfűrt cséplése
a Nyírségben megkezdődött, sőt már az első szállí-
tások is folyamatban vannak. A beérés ideje alatti
nagy szárazság folytán a csillagfűrt minősége — a
keserű éppen úgy mint az édes — kitünően sikerült.
A lucerna- és löheremag terméskilátásai egyelőre
agyanekes kedvezően alakulnak. Mult évről ólomzárólt
lucernamag már alig található az országban, ezzel
szemben tavalyi fehérbéréas löheréből számottevő
tétel áll még rendelkezésre.

A különleges termények piacán a vajból értékesítés
váltaképpen már befejeződött. A nagy szárazság miatt
az jden a második termék betakarítására, illetőleg érté-
kesítésére nem is került sor, jóllehet tavaly igen élénk
forgalom volt második termésvajban. Most már
csak szorványosan ajánlanak fel egy-egy tétel vaj-
bát, amelyért a vevők 55 pengő körüli feladóálló-
mási egységért tértenek. Rendkívül megszűnt a
uborka iránzata. A nagykorosi piacra egyre kevesebb
áru érkezik és az élénk kereslet folytán jelentős
áremelkedés következett be. Az ceetbe való áru két
héttel ezelőt 50 pengő volt, míg most augusztus
második felében 135-145 pengővel vásárolták. Sárga-
répában és petrezselyemben hasonló a helyzet, a kész-
áru felajánlás igen szűk keretek között mozog.
Szilárd volt az irányzat továbbra is hüllött almában,
amelyből 5000 métermázsás tételt is eladtak. A konzerv-
gyárak minden felajánlott mennyiséget megvásárolnak,
a jó áru ára 47 pengő körül van. Az erdélyi és kárpát-
aljai származású áru értékesítése csak a közeljövőben
indul meg.

Az európai gabonapiac helyzetéről kedvező jelentősé-
gek érkezők. A kontinens déli fekvésű helyein már
mindentü betakarították a búzát, rozst és árpát és a
termés mennyiségre és minőségre egyaránt megfelel
a várakozásnak. Azok az ószaki államok is kedvező ter-
mést várnak, amelyekben a betakarítás még folyamata-
ban van. Németország, Olaszország, Franciaország, Ro-
mánia, Bulgária, Szlovákia, Horvátország és Szerbia
legmagyobbrészt már kész terméssalakkal számolhat.
A mennyiség mindenütt megnövekedt, amellé, hogy a
minőség csaknem mindenütt jobb a szokványnál.

A külföldi terményföldszék árfolyamai. Chicagóban a
búza szeptemberre 143, decemberre 145, a rozs szeptem-
berre 98, decemberre 100, a kukorica szeptemberre 107,
decemberre 101 és a zab szeptemberre 69, decemberre 68
cent bushelenként. A winnipegai gabonahatárudósi piacon
a búzát októberre 110, decemberre 108, a rozst októberre
92, decemberre 91, az árpát októberre és decemberre 64
és a zabot októberre, valamint decemberre 51 centtel
kötötték.

Állatpiaci szemle.

A budapesti vágomarhavására megfelelő mennyi-
ségű vágomarha érkezik. A sertéspiacra a felhajítás to-
vábbra is lanyha.

A szárazság a meg betakarítatlan takarmány ter-
mését erősen csökkentette, ezenkívül igen leromlott a
rétek és legelők állapota is, úgyhogy az állatállomány
takarmányozása már most is sok helyen gondot okoz.
A tartós szárazság a kukorica terméskilátását is lero-
nította és így az elmúlt évek kedvezőtlen takarmányter-
més következtében megkisebbedett sziladóállomány hi-
zálása alighanem nehézségekbe fog ütközni. Ez az oka
annak, hogy a gazdák közül sokan kérik kenyérgabona-
feleslegüknek a zsírpontra való beszámítását.

A vágomarhák igénybevételével kapcsolatban a köz-
éllátásügyi miniszter úgy intézkedett, hogy a jövőben
a 800 kg-os vagy ennél nehezebb vágomarhát a tör-
vényhatóság területére kivetett kontingens javára két
darabnak számítják be.

A földművelési kormány a sertés-pestis elleni vé-
dekezéshez szükséges szérumtermelés biztosítása érde-
kben lehetővé tette, hogy az oltóanyag-termelő intézetek
magasabb árakat fizethessenek a lekötött szilókért.
Ezenkívül biztosítják a gazdaságoknak a jövő szérum-
szükségletét és vállalkozt az is, hogy a szérumtermelés
céljaira nevelt szilókat amennyiben pestis lépne fel,
beoltják és ennek ellenére átveszik, a felmerült kárt
pedig megtérítik. A közellátási minisztérium támoga-
tása lehetővé teszi, hogy a szérumtermelés céljaira el-
adott szilók súlya nagyrésztben a zsírpontra beszá-
míttassék. Az állatforgalmi központ felhatalmazást
kapott a közellátási minisztértől, hogy a szérumtermelő
intézetek bevásárolt árcképes igazolvánnyal lássa el,
hogy működésüket megkezdhessek. A szérum-sertés
kereskedők csak a részükre kijelölt körzetekben vásá-
rolnak.

Termény- és takarmányfélék.

Gabonafélék. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos ér-
jegyzése.) 1943 augusztus 19. A gabonaféléknek a június 23-án
megjelent 37,000/1943. K. M. számú rendelettel (I. „Köztelek” f.
évi 26. sz.) megállapított termelői ára az ország bármely feladóálló-
másián, 100 kg-kint, pengőben, vasúti kocsiába vagy tisztalyba vagy a
malom, illetve hántoló üzem raktárába az eladó költségen legalább
15 tonnáss tételen berakott árura vonatkoznak. Búza: 78 kg/hl-súlyú,
szokványminőségű 40—; rozs (kétszeres): 71 kg/hl-súlyú, szokvány-
minőségű 37—; árpa: takarmányárpa 65 kg/hl-súlyú, szokvány-
minőségű 36—; sörárpa, legalább 65 kh/hl-súlyú 40—, kopaszárpa
50—; zab: 41 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 40—; köles (fehér,
vörös, sziurke vagy japán), rostált, úszkmentes 40—; hajdina:
legalább 60 kg/hl súlyú, hántolatlan, szokványszerű 40—; az
1942. évi termésvai kukoricának a 97,100/1942. K. M. számú rende-
lettel megállapított termelői ára: szemes, legfeljebb 15% víztarta-
lammal 23-50.

Különléle termények és vetőmagvak. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsde
hivatalos érjegyzése.) 1943 augusztus 19. Az 1943. évi termésvai külön-
féle mezőgazdaságterményeknek a július 1-én megjelent 40,000/1943.
K. M. számú rendelettel (I. „Köztelek” f. évi 27. sz.) megállapított
legmagasabb termelői ára az ország bármely feladóállomásián,
100 kg-kint, pengőben a következők: Repcénag: káposzta- vagy répa-
repcce, szokványszerű 88—, vadrepcemag, legfeljebb 5% idegenkeve-
rekkel 60—; lenmag, olajgyártásra, szokványszerű 100—; napra-
forgómag: fehér, sziurke, csíkos, szokványszerű, enyhén dohos 70—;
tökmag: szokványszerű, enyhén dohos 90—; szójabab: szokvány-
szerű 80—; kendermag: szokványszerű 150—; rostkendervetőmag:
96% tisztaságú és 85% csiraképes 200—; gomborkamag: 96%-t isasz-
ságtú 70—; mák: kék, legfeljebb 2% idegenanyaggal 200—; mustár-
mag: legfeljebb 2% idegenanyaggal, fehér és fekete 100—; kömény-
mag: édes köménymag: legfeljebb 2% idegenanyaggal 300—; kori-
ándermag: legfeljebb 2% idegenanyaggal 100—; borsó: legfel-
jebb 2% idegenanyaggal, hántolatlan, élőszisikmentes, Viktória
65—, expressz 60—; lense: élőszisikmentes, legfeljebb 5% idegen-
nyaggal és léhaszemmel, kisszemű 90—, közpésemű 100—, nagy-
szemű 120—, erdélyi lense, terméskéntél élőszisikmentes, bármely
háromszék- és udvarhelymegyefeladóállomásián 120—; bab: leg-
feljebb 2% idegenanyaggal, fehér, szokvány és gyöngy 80—, fehér,
hosszú és lapos, gömbölyű és hosszú fűr, továbbá egyszínű színes
85—, tarka, vegyes és egyéb 77—; búkköny: 96% tisztaságú, szá-
zos 160—, pannon 70—, tavaszi 72—; csillagfűrt: 96% tisztaságú,
édes 45—, keserű 36—; tavaszi és ősz takarmányborsó: 94% tisztá-
ságú 75—; szegeszörse: 95% tisztaságú 50—; lóbab: 95% tisztaságú
64—; löheremag: nyers, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% arankar-
talmú 300—, erdélyi, nyers, előbbi százalékos 310—; lucernamag-
nyers arankas, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% löhere és 1% arankar-
tartalommal 580—; baltacimmac: hámozatlan, 90% tisztaságú,
legfeljebb 2% vérűmagnatartalommal 140—; bíborheremag: 95%
tisztaságú 200—; fehérheremag: 94% tisztaságú, legfeljebb 2%
svédheremag tartalommal 450—; kömlőlucernamag: 95% tisztaságú
300—; korcs (svéd) heremag, 94% tisztaságú 400—; nyúlzapuskamag:
90% tisztaságú, 260—; somkőrmag: fehér, 94% tisztaságú 240—
szarvaskepcemag: 94% tisztaságú 320—; muharmag: 95% tisztaságú
50—; szudáni fűmag: 95% tisztaságú és 80% csiraképes 80—;
cibehurmag: 96% tisztaságú és 90% csiraképes, óriás 70—, apró-
szemű 60—; círommag. 95% tisztaságú, seprőcírok 38—, cukor-
círok 50—.

Magpiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte magostájiának heti-
jelentése.) 1943 augusztus 19. A magpiac tőzsdéi forgalmában kőtések
csak egész szorványosan jelentkezték. Némi linat szászokbúkkönyben
és borsófelében van.

A burgonya ára. A Belföldi Burgonyakereskedelmi Egyesülés
augusztus 9-től kezdve további intézkedés a termelőknek budapesti
paritásában az 1943. évi termésvai nyári rozsa és Gülbaba mosatlan
újburgonyáért, q-kint 26—, Ella és sárga mosatlan újburgonyáért
q-kint 22— pengőt fizet feladóállomásián, vagonba vagy hajóba
rakva. Az átvételt a Magyar Kir. Növénytermelési Hivataliszkóványai
szerint eszközlik. A fent megállapított áról vasúti szállítóknaál
feladóállomási és Budapest-Nagyvásártélel távolságának megfelelően
250 km-nél közelebb fekvő állomásiokon a 1/2c, 250 km-nél messzebb
fekvő állomásiokon a 1/6c kocsiosztály fuvardíja, a hajófuvarozásnaál
pedig a tényleges szállítási költség vonható le.

Szállastakarmány és szalmaárak. A július elején megjelent
40,000/1943. K. M. számú rendelet (I. „Köztelek” f. évi 27. sz.) szerint
a laza szállastakarmányok és szalmafélek termelői ára az ország
bármely feladóállomásián vasúti kocsihoz kiszállítva q-kint a követ-
kező: la lucernaszéna 16—, la löhereszéna 14—, la baltacimzéna
14—, la zabosbúkkönyszéna 14—, la muharszéna 12—, la rétiszéna
13—, féltédes rétiszéna 10-50, savanyú, vagy ázott rétiszéna 6-50,
la takarmányzalma 6—, la rozsalmoszalma 5-30, egyéb egészséges
szalmák 5—, la zsuppszalma 11— P. Az 5 km-nél nagyobb tengely-
fuvar terítés és a nyílt pta: i árat a rendelet részletesen szabályozza.

Állatok és állati termékek.

Vágomarha- és borjúárak. A július 2-án megjelent 36,700/1943
K. M. sz. rendelet (I. „Köztelek” f. évi 28. sz.) szerint a vágomarha és
vágborjú legmagasabb termelői ára, etetés-ítatás után 8%, 5 km-nél
nagyobb távolságról hajítás és nem etetés után 4%, vásári eladásnál
pedig 6% súlyegedmény levonása után elsőülkg-kint a következő:
I. o. ökor és növendékmarha 2-20, II. o. ökor és növendék 2—, III. o.
ökor, növendék 1-80, csoportnyi való ökor és növendék 1-50, bika, I.
o. 2-15, II. o. 1-15, III. o. 1-75, csoportnyi való 1-45; tehén, I. o. 2-10,
II. o. 1-90, III. o. 1-70, csoportnyi való 1-40; I. és II. o. bivalyökor és
növendék 1-75, III. o. 1-65, csoportnyi való 1-40; I. és II. o.
bivalybika 1-70, III. o. 1-60, csoportnyi való 1-35; I. és II. o. bivaly-
tehén 1-65, III. o. 1-55, csoportnyi való 1-30; vágborjú I. o. 2-40,
II. o. 2-10 P. Az osztályozást a rendelet pontosan megszabja.

Vágójuh- és bárányárak. A július 2-án megjelent 36,700/1943
K. M. sz. rendelet (I. „Köztelek” f. évi 28. sz.) szerint a vágójuh és
vágóbárány legmagasabb termelői ára (a vágomarháknál fentebb,
részletezett súlyegedmény levonása után) a következő: vágójuh
1-50, vágóbárány 1-60 P elsőülkg-kint. A 30 mm-nél magasabb
gyapjáról vágóállatot kg-kint 10 fillérrel nagyobb áron lehet forga-
lomba hozni.

Budapesti lóvásár. (Budapest székesfővárosi állatvásárok és köz-
vágóhidak igazgatóságának jelentése.) 1943 augusztus 19. Árak: csikó
1025—2700—, kőnnnyú kocsi 1000—3600—, igás kocsi 1000—
nehéz 1000—5500—, igás kocsi, kőnnnyú 750—1000—, szá-
már 430—800—, alarendelt minőségű ló 350—700—, vágóló
150—750— P darabonkint.

Sertésárak. A július 2-án megjelent 39,200/1943. K. M. sz. rendelet
(I. „Köztelek” f. évi 28. sz.) szerint a beállítani való fiatal, egészséges,
ívtartalantított, orbanc ellen oltott, szimultanozott élősertésekért
számítható legmagasabb termelői árak, helyt gazdaság a követ-
kezők: 20—25 kg-os 4-30, 25—30 kg-os 4—, 30—35 kg-os 3-82, 35—
40 kg-os 3-70, 40—45 kg-os 3-60, 45—50 kg-os 3-37, 50—55 kg-os
3-18, 55—60 kg-os 3-03, 60—65 kg-os 2-90, 65—70 kg-os 2-79, 70—
75 kg-os 2-70, 75—80 kg-os 2-66, 80—85 kg-os 2-63, 85 kg-nál nehezebb
2-60 P kg-kint. A 20 kg-nál könnyebb soványsertés darabonkint 86—P
alatt szabad megegyezés tárgya. A hizottsertéskért, 12 órai koplalás
után, helyt gazdaság a következő legmagasabb termelői árak számí-
tók: 150 kg-nál nehezebb, la 2-90, 145—150 kg-os la 2-85, 130—
145 kg-os la 2-80, 115—130 kg-os la 2-76, 100—115 kg-os la 2-71,
100 kg-os és nehezebb, középminőségű szedett 2-66, 80 kg-os és nehe-
zebb sonkasüldő 2-71. A tenyésztésre és szérumtermelésre eladott és a
fentiekben fel nem sorolt sertések árara vonatkozóan a rendelet
külön intézkedik.

Tenyészmárhák és jármosökörök. (A Magyar Mezőgazdák Állat-
értékésítő R-T. vásári jelentése.) 1943 augusztus 19. la belföldi jármos-
ökör és beállítani való tinó (tarka), 580—680 kg-os, la belföldi jármos-
ökör és beállítani való tinó, 480—680 kg-os és la fehér jármosökör
2-40—2-80, 1½ éves üsző 2-60—3— és fiatal, hasas és frissfejűs
tehen 2-80—3-20 P kg-kint.

Baromliárak. A július 2-án megjelent 39,000/1943. K. M. sz. ren-
delet szerint (I. „Köztelek” f. évi 28. sz.) az előbaromfi legmagasabb
termelői ára az ország egész területén a következő: Liba 4-80, kacsa
4-70, csirke 4-70, tyúk 3-60, pulyka 4-20, gyöngyös 4-40 P kg-kint.
Tojás. A július 1-én megjelent 38,100/1943. K. M. sz. rendelet
szerint a friss tyúktojás legmagasabb termelői ára az ország egész
területén 4-20 P kg-kint.

Tej és tejtermékek. A július 1-én megjelent 38,800/1943. K. M. sz.
rendelet szerint (I. „Köztelek” folyó évi 27. sz.) a legalább 3-5% zsír-
tartalmú teljes tej fogyasztói ára literenkint a thj. városokban 52,
m. városokban 50, községekben 45, viszonteladói és piaci ára pedig
50, 48, illetve 43 fillérenél nagyobb nem lehet. Termelői fogyasztói
árat csak akkor számíthat, ha hához szállít, egyébként csak a viszont-
eladói árat. Budapest és környékén a pasztörözött, vagy gümö-
kórmentes tehenészet tejének fogyasztói ára: pasztörözött, víz-
szeladói ára pedig 67 fillér, a közvetlenül felszállított tej pedig 68,
illetve 65 fillér literenkint. A 16% zsírartalmú tejfő fogyasztói ára
ott, ahol a tej 48, vagy alacsonyabb, ott 2—, ahol a tej 50, vagy
alacsonyabb, ott 2-10, ahol a tej 52, vagy alacsonyabb, ott 2-20, végül
54 fillérenél magasabb tejár esetén 2-30 P-nél több nem lehet. Buda-
psten és környékén 2-80, viszonteladói ára pedig a fentieknel 20
fillérel alacsonyabb. A vaj legmagasabb ára: pasztörözött tejav
tömbben vagy hordóban nagykereskedőkkel szemben 9-30, kiskere-
kedőkkel szemben 9-40, fogyasztói ára pedig 1-10, pasztörözetlen,
centrifugált 8-90, 9—, illetve 9-70 P kg-kint. Az életrendű juhgomolyta
legmagasabb termelői ára 4-20 P kg-kint. A fentiekől eltérő árakat
és az egyéb tejtermékek árát a rendelet részletesen szabályozza.

Különlélek.

Zöldség és gyümölcs. (Budapest székesfővárosi vásárgazdaságának
jelentése.) A nagyvásártélel és a vásárcsarnokokban 1943 augusztus
9-től 14 lg jegeztet árak q-kint, aranypengőben. Zöldség: Sárgarépa
zöldjével (100 csomó) 25—80—; petrezselyem, zöldjével (100
csomó) 25—80—; zeller, zöldjével (100 csomó) 40—100—;
karalábé 30—80—, (100 darab) 8—50—; karfiol, levell
200—400—, tisztított, la 300—600—; vörshagyma, makói,
la 31-91, la 27-23, zöldjével (100 csomó) 12—24—; fokhagyma, la
86-32, középminőségű 76-60, la 69-04; cékla, la 40—50—,
(100 csomó) 30—50—; fejeskáposzta 60—85—; kelkáposzta
80—130—; vöröskáposzta 50—90—; fejlessalata (100 fej),
la 20—35—; torma, nemesített, la 180—280—, la 80—
100—, etős 40—80—; burgonya, Gülbaba és nyári rozsa 33-25—
31-15*, Ella és sárga 29-05—26-95*, champignon gomba, la 800—
1300—, la 800—1000—; feketeterék, la 40—70—; uborka,
kovászolai való 45—120—, nagy, salátának való 40—100—,
ceetbe savanyítani való 50—160—; zölöpárika, újdonság (100
darab), tölténi való fehér 40—200—, tölténi való zöld 30—
180—, apró, hegyes 30—160—, kecskeszarvú 40—160—;
tök, főzni való 20—40—, paradicsom, érett, la 30—70—,
la 26—40—, almaparadicsom 34—80—; zölöbab, vajbáb,
hüvelyes 40—120—, kifejténi való hüvelyes bab 60—160—,
kifejtett nyersbab 280—340—; zöldborsó, hüvelyes, la 120—
250—; zölgukorica (100 csé) 16—35—; sóska, szabadföldi,
40—120—; paraj, tisztított 70—100—. A forgalom közepes,
az árak ingadoznak. Gyümölcs: Alma 60—250—, arnyalma
40—90—, rétesalma 60—130—; körte 50—240—; ribizli
90—130—; kajszibarack 80—220—; őszibarack 50—450—;
szilva, magvavaló, kék 70—120—, nem magvavaló, vörös 30—
80—; ringló, nemes, la 100—300—, la 45—200—, közön-
séges 45—110—; sárgadinnye, ananász 50—130—, togó
25—90—, turkeztán 25—80—; görögdinnye, újdonság 50—
180—; szőlő, újdonság 200—320—. A forgalom közepes, az árak
ingadoznak.

Borpiac. (A Magyar Szőlőgazdák Országos Borértékésítő Szövetke-
tének jelentése.) 1943 augusztus 18. A borpiacra az idei várható nagy
termésre való tekintettel helyenkint az ellanybulás tapasztalható.
A termelők ugyan változatlanul a magasabb árakat tartják, de a keres-
kedelem a vásárlástól tartózkodik. Az Alföldön kistermelőknek az
áru 21 fillér körül mozognak, nagyobb tételekben is lehet azonban
ilyen árakon vásárolni. A minőségi borvidékek közül nagyobb kínálat
a termelők részéről Egerben mutatkozik.

Szesz. Az egyedürszűzsnál a forgalom az összes szeszfeleségben
e héten is a megállapított keretek és árak közté mozogott.

Gyümölcspiac. A gyümölcspiacokapicaon nagyfokú az üzlet-
telenség. Kínálat nagyobb tételekre nincsen, vétel, tartott árakon,
csak egész kis tételekben jött létre.

Országos állatvásárok. (1943 augusztus 23-tól 30-ig.) Nem egyszer
megtörténik, hogy valamelyik vásárt különféle okok miatt nem
tartják meg. Ajánlatos ezért az illető község előjárásához fizetett
válaszok kérdést intézni, hogy tartanák-e vásárt és állatfelhajítás
lesz-e? Augusztus 23-án: Beszterce, Döbrököz, Emőd, Gyöngyös,
Hajdúszoboszló, Halászi, Jánosbáza, Jászkajhalm, Kadarkút,
Korond, Kozmás, Lovászapona, Munkács, Nagybánya, Nagyszal-
ók, Ökörmező, Párkány, Tornalja, Ungvár, Vámospércs, Zalantebalás
(kissállat-felhajtás nélkül). Augusztus 24-én: Babócsa, Fülel,
Gürcsöny, Harka, Kápolnokmonostor, Kőrmend, Nagyberezna,
Sümege, Szil, Verebely. Augusztus 25-én: Bak, Beresztasz (két nap),
Csesztreg, Kunhegyes, Letenye, Nagyborosnyó, Rum, Szabadhidvég,
Tiszabercel. Toponár, Vásárosbéc, Veszprémvásáros. Augusztus 26-án:
Bény, Bodrogkeresztur, Kapuvár, Madár, Torna, Údvard, Újfehértó.
Augusztus 27-én: Aszód, Komádi, Zala. Augusztus 28-án: Csanad-
palota, Csököly, Királyháza, Perkáta, Rimaszombat, Szekszárd, Zala-
lövb. Augusztus 29-én: Kísűszállás, Majs, Tiszaföldvár (két nap).
Augusztus 30-án: Báté, Bonyhád, Decs, Fülöpsházás, Háromta,
Hatvan, Homoródszentmárton, Irsa, Istvánvá, Kapuvár, Kiszvárd,
Kolozsvár (két nap), Köveskál, Mór, Nagykőrös, Poroszló, Sátoralja-
újhely, Szécsény, Szenc, Szentmártonkáta, Uszód (marhavásár),
Vác, Várli.

* Csillag alatti árak augusztus 11-től érvényesek.

SCHULLER JENŐ ÉS IMRE

magtermelő, Budapest, V., Széchenyi-rakpart 7.
TELEFON: 327-571

1 Takarmánytermesztő Egyesülés tagjai részére szaporító szervezéssel is foglalkozunk. A gazdák (szaporítók) igen előnyösen szerződhetnek takarmánymagvak termelésére. Biztosítani tudunk a hivatalosan megállapított áraknál mindenkor 10%-kal magasabb beváltási árat. A vetőmagot hitelképes gazdaságoknak váltó ellenében 12-18 hónapra kamatmentesen szerezzük meg. A vetőmag díjmentesen lesz küldve a gazdaság vasútállomására és annak vételára csak az első termésből kerül levonásba. Természetesen a szaporítógazdaság kötelezi magát, hogy a termést — a kapott vetőmagból — minden évben a termeltető Cégnek adja át, illetőleg adja el a fenti 10%-kal magasabb áron.

Általában a takarmánynövények magjait jöminőségű, jól megmunkált talajba vessük, mert azok termelése így eredményes lesz. Alant felsoroljuk azokat a takarmánymagvakat, melyeket termeltetünk. Az átvételi árban a 10%-os magasabb beváltási ár belefoglaltatik. Ha a termés jobb minőségű lesz, úgy külön felár lesz fizetve.

Lucerna: Vetési ideje március, legjobb tisztán termelni, de lehet védőnövénnyel is. Augusztus hó végén, szeptember elején is vethető; kat. holdankint 15 kg mag. Terméseredmény kat. holdankint 3-4 q. **Beváltási ára** jelenleg (90% tisztaságú, legfeljebb 1% löheremaggal és legfeljebb 1% arankával) 550 P/q. **Búzapont** 100 kg-kint 1800. **Legkisebb szerződési terület** 5 kat. hold.

Lóhere: Vetési ideje szeptember vagy kora tavasszal, védőnövénnyel. 13 kg kat. holdankint, Terméseredmény kat. holdankint 1-1 1/2 q. **Beváltási ára** (90% tisztaságú, legfeljebb 1% arankát tartalmazó magnál) 330 P/q. **Búzapont** 100 kg-kint 1000. **Legkisebb szerződési terület** 5 kat. hold.

Bíborhere: Vetési ideje augusztus hóban kat. holdankint 20-22 kg mag. Terméseredmény 7-8 q kat. holdankint. **Beváltási ára** jelenleg (95% tisztaságú) 220 P/q. **Búzapont** 100 kg-kint 450. **Legkisebb szerződési terület** 3 kat. hold.

Fehérhere: Vetése tavasszal védőnövénnyel történik. Vetőmagszükséglet kat. holdankint 7 kg. Terméseredmény kat. holdankint 4-5 q. **Beváltási ára** jelenleg (94% tisztaságú és legfeljebb 2% svédheremaggal tartalmazó magnál) 495 P/q. **Búzapont** 100 kilogrammonkint 1200.

Baltacim: Vetési ideje március-áprilisban kat. holdankint 70-80 kg hámozott vagy 90-100 kg hámozatlan mag. Terméseredmény 3-7 q kat. holdankint. **Beváltási ára** jelenleg (90% tisztaságú, legfeljebb 2% vérfűmagot tartalmazó baltacimmagnál) 154 P/q. **Búzapont** 100 kg-kint 350. **Legkisebb szerződési terület** 5 kat. hold.

Szöszösbükköny: Szeptember hónapban vetik védőnövénnyel, rozssal vagy búzával. Vetőmagszükséglet kat. holdankint 10-15-20 kg a védőnövénnyel magjával összekeverve. Amennyi szöszösbükkönymagot adunk a búza vagy rozshoz, annyival kevesebbet vetünk azokból a szokásosnál. Homokos talajon, rozssal keverve igen jól termelhető. Terméseredmény kat. holdankint 2-4 q. **Beváltási ára** jelenleg (96% tisztaságú) 176 P/q. **Búzapont** 100 kg-kint 350. **Legkisebb szerződési terület** 3 kat. hold.

Tavaszbükköny: Márciusban vetik, kat. holdankint 60-80 kg keveréket (zab), amelynek 75%-a tavaszbükköny, 25%-a védőnövénnyel. Sok helyen gabonátavólságban is vetik. Terméseredmény 6-10 q kat. holdankint tavaszbükkönyből. **Beváltási ára** jelenleg (96% tisztaságú) 7920 P/q. **Búzapont** 100 kg-kint 180. **Legkisebb szerződési terület** 5 kat. hold.

Termeltetünk még szerződéses alapon:

Scudáni fűmagot. Vetési ideje, amikor a tengeri, őszszel, felszántott földben. Szárazságot nagyon jól bírja. 12 cm sortávolságban (80% csiraképeségű) 30-40 kg magot kell vetni. Eleinte lassan fejlődik, később megindul a fejlődése. Vetéstől 105-120 nap alatt érik. Keresztbe, bábokba rakják a mag utánérlelése céljából. Szükre állított dobbal csépelik. Terméseredmény kat. holdankint 7-8 q. **Beváltási ára:** hivatalos áron (jelenleg 80 P/q). **Búzapont** 100 kilogrammonkint 200. **Legkisebb szerződési terület** 3 kat. hold. Szerződés feltételei: Vetőmagot szaporító állomásán kölcsönön kapja, termésből kell 25% többlettel visszaadni.

* Több gazdaságban a szokásos búza- és rozsvetőmagmennyiségen felül hozzáadott szöszösbükköny-vetőmag igen előnyös magtermetést adott.

Veszünk; ill. lekötünk magas árbán Sumac edesciroknádat

vagontételben, leveleitől megfosztva, átkötve, s arra zöldhíttel is folyósítunk.

Eladunk Lampe-féle takarmánymálymagot:

Ára kg-kint 13- P, 10 kg-on felüli vételnél kg-kint 12 P. Fehérjében értékesebb, mint a lucerna.

Szénsavas mésztrágyát, mely minden növénynél nélkülözhetetlen, 214 P 100 kg-kint ab Budafok vagy Nagyterényi vagonba rakva. Olcsó vasúti díjszabás.

Fizetés: Utánvétellel vagy számla vételekor azonnal.

Termeltetünk Comfrey, Kazár-féle sertéstakarmányt

(Nádor-féle sertéscemegé első évi utántermése), mely egyszer ültetve 15-20 évig aratható. Nagy fehérjetermő. Szárazságot, esapadékot bírja. Minden állat szereti. Legkisebb tétel 100 drb. Ára drb-kint 7 fillér. A dugványok csomagolása önköltségi árban. Szállítás utánvétellel.

SCHULLER JENŐ ÉS IMRE magtermelő, Budapest, V., Széchenyi-rakpart 7. TELEFON: 327-571

Cégünk igen előnyös feltételek mellett köt fűmagtermelési szerződéseket. A vetőmagot (anyagot) a szaporítógazdaság kamamentesen kölcsönre kapja. Vetőmagkölcsönön kívül — amit az első termésből kell visszaadni — természetesen segélyt is kieszakozunk a szerződő gazdaságoknak, melynek összegét minden rumagtelési közöljük. Minden magteléshez részletes termelési utasítást adunk.

Angol perje: Vetési ideje szeptember eleje vagy március, 30-40 cm sortávolságra, 1-2 cm mélyre kat. holdankint 12-15 kg magot vetünk. Terméseredmény a második évben kat. holdankint 3-6 q. A harmadik évre is megnagyvult magnozónak. **Beváltási ára** (94% tisztaságú, 88% csiraképeségű) 280 P 100 kg-kint. **Búzapont** 100 kg-kint 1000. **Legkisebb szerződési terület** 1 kat. hold.

Réti perje: Vetési ideje — védőnövénnyel — kora tavasszal 30-40 cm sortávolságra, 1/2 cm mélyre kat. holdankint 4-7 kg mag. **Beváltási ára** a második évben hozza. **Terméseredmény** 3-6 évig hoz magot. Terméseredmény: évenként és kat. holdankint 2-3 q. **Beváltási ára** jelenleg (84% tisztaságú és 86% csiraképeségű) 500 P 100 kg-kint. **Búzapont** 100 kg-kint 1200. **Legkisebb szerződési terület** 1 kat. hold. **Termelési segély** 80 P kat. holdankint.

Olasz perje: Márciusban vetik védőnövénnyel. A második és esetleg a harmadik évben hozza a magot. 30-40 cm sortávolságra, 2 cm mélyre 12-15 kg magot vetünk. Terméseredmény kat. holdankint 2-5 q. **Beváltási ára** jelenleg (94% tisztaságú és 88% csiraképeségű) 100 kg-kint 280 P. **Búzapont** 100 kg magnál 700. **Legkisebb szerződési terület** 1 kat. hold. **Termelési segély** 60 P kat. holdankint.

Magas (francia) perje: Vetése márciusban védőnövénnyel történik. 30-40 cm sortávolságra, 2-3 cm mélyre kat. holdankint 12-15 kg magot vetünk. Már az első évben hoz magot, de a második és harmadik évben is fogható mag. Terméseredmény kat. holdankint 2-4 q évenként. **Beváltási ára** jelenleg (80% csiraképeségű és 84% tisztaságú) 300 P q-kint. **Búzapont** 100 kg-kint 700. **Legkisebb szerződési terület** 1 kat. hold. **Termelési segély** 80 P kat. holdankint.

Tarackos tippan: Vetése tavasszal, védőnövénnyel, gabonásortávolságra, 1/2 cm mélyre 3-4 kg maggal történik. Három-öt évig hoz magot kat. holdankint 150-250 kg. **Beváltási ára** jelenleg (90% tisztaságú és 88% csiraképeségű) 400 P q-kint. **Búzapont** 100 kilogrammonkint 1000. **Legkisebb szerződési terület** 1 kat. hold. **Termelési segély** 70 P kat. holdankint.

Vörös csekesz: Márciusban vetjük védőnövénnyel, 30-40 cm sortávolságra, 1-2 cm mélyre (lehetőleg 1 cm mélyre) 8-10 kg magot. Két-három évig évenként 2-4 q magot hoz. **Beváltási ára** jelenleg (90% tisztaságú és 88% csiraképeségű) 360 P q-kint. **Búzapont** 100 kg-kint 900. **Legkisebb szerződési terület** 2 kat. hold.

Réti csetpázsit: Védőnövénnyel márciusban 30-40 cm sortávolságra, 1 legfeljebb 1 1/2 cm mélyre kat. holdankint 5-8 kg magot vetünk. Három-öt évig évenként 100-150 kg magot hoz. **Beváltási ára** jelenleg (70% tisztaságú és 65% csiraképeségű) 500 P q-kint. **Búzapont** 100 kg-kint 1000. **Legkisebb szerződési terület** 1 kat. hold. **Termelési segély** kat. holdankint 70 P.

Réti komócsin: Tavasszal, védőnövénnyel, 30-40 cm sortávolságra, 0,5-1 cm mélyre kat. holdankint 5-8 kg magot vetünk. Egy-három évig évenként 3-4 q magot hoz. **Beváltási ára** jelenleg (95% tisztaságú és 88% csiraképeségű) 280 P q-kint. **Búzapont** 100 kilogrammonkint 700. **Legkisebb szerződési terület** 1 kat. hold. **Termelési segély** kat. holdankint 60 P.

Csomós cibir: Márciusban, védőnövénnyel, 30-40 cm sortávolságra, 1-1 1/2 cm mélyre 8-10 kg magot vetünk. Kat. holdankint 2-3 q magot hoz. **Beváltási ára** jelenleg (84% tisztaságú és 80% csiraképeségű) 265 P q-kint. **Búzapont** 100 kg-kint 700. **Legkisebb szerződési terület** 2 kat. hold. **Termelési segély** kat. holdankint 70 P.

Magyar (arva) rozsnok: Összel a kalászosokkal egyidőben vetik 30-40 cm sortávolságra, 2-3 cm mélyre kat. holdankint 14-18 kg magot. Két-három évben át jól megtermi a 2-3 q magot. **Beváltási ára** jelenleg (86% tisztaságú és 85% csiraképeségű) 300 P q-kint. **Búzapont** 100 kg-kint 700. **Legkisebb szerződési terület** 2 kat. hold. **Termelési segély** 60 P kat. holdankint.

Szarvaskerep: Tavasszal védőnövénnyel, gabonásortávolságra, 1-2 cm mélyre 8 kg magot vetünk. A szarvaskerep 20 évig is diszlik. Hat-nyolc évig évente 200-300 kg magot terem, utána következő években már kevesebbet. **Beváltási ára** jelenleg (94% tisztaságú) 320 P q-kint. **Búzapont** 100 kg-kint 800. **Legkisebb szerződési terület** 5 kat. hold. Évenként 20-25 q szénát ad.

Már most költjük a tavaszi gazdasági, kertli és virágmagvakat, szerződéses kedvező feltételekkel.

Termeltetünk:

Borsóféleségeket: Expressz-, Viktória, velő-, kifejtő- és cukorborsófajtákat. A gazdaság a vetőmagot kölcsönön kapja állomásán. Min. átvételi ár: expresszborsónál 60 P, Viktóriánál 65 P, kifejtő 81 P, velőborsónál 87 P q-kint. Fajtaborsonál magasabb. **Búzapont:** expressz- és Viktóriaborsonál 165, zöldborsófajtáknál 250. Expressz- és Viktóriaborsonál még hódolási célra is termeltetünk. Feltétel ugyanaz, de itt a gazdaság csak a tisztaságért felel, csiraképeségért nem.

Bokorbabot: Kölesönvetőmag a gazdaság állomásán, amit a termésből kell 25% többlettel visszaadni. A bokorbabot tisztán vagy köztesként, tengeri és ricinus között is termeltetjük. Termésátvételi ára legalább 130 P q-kint. **Búzapont** 100 kg-kint 200. **Karósbabot,** amely — ott, ahol karó nincsen — elmúlt évi napraforgószár mellett is termelhető. Feltételek, mint a bokorbabnál. **Átvételi ár** legalább 200 P métermázsánkint.

Salátamagot: (fejes saláta) 550-1400 P-ig, endivia saláta 850 P, mezei salátamag legalább 500 P átvételi ár.

Ugorkamagot: 500-1200 P-ig (legcélszerűbb a közepfajta termelése).

Tökmagot: 140-400 P-ig. **Búzapont** 220.

Paradicsommagot: legalább 1600 P-ig. **Búzapont**

Paprikamagot: legalább 1400 P-ig. **Búzapont**

Cukordinnyemagot: legalább 1400 P-ig. **Búzapont**

Hónapos retekemagot: Kissé nyirkos vályog- vagy kötöttebb homoktalajba március vége vagy április elején 30 cm sortávolságra, 1-1 1/2 cm mélyre két holdankint 6 kg magot vetünk. Tűlsűrű sorokat 5-8 cm-re ritkítünk. Sorközöket kapáljuk és gyomláljuk. Ha az egész tábla világosbarna színű és a mag a tokban érett, a magszárakat sarlóval aratjuk, esomókba kötve szárítjuk. Ponyvás szekéren hordjuk, nehogy a mag kihulljon. Csépléshez 20-25 kat. hold szerződésénél retekfejőgépet díjtalanul küldünk. **Átvételi ár** 250 P, esetleg több. Átlag 4-5 q termést hoz. **Búzapont**

Kapormagot: Átvételi ára legalább 200 P. **Búzapont**

Laboda- (spenót-) magot: Átvételi ára 200-220 P. **Búzapont**

Sósakamag: **Búzapont**

Majoranna (évelő): Átvételi ára 1500 P. **Búzapont**

Koriander: Átvételi ára 1550 P. **Búzapont**

Libatop (kerti paraj): Átvételi ára 220 P. **Búzapont**

Kétféle termelések:

Vöröshagymamag: Átvételi ár 1400 P. **Búzapont**

Pórré (parhagyma): Átvételi ár 1400 P. **Búzapont**

Metélő hagymamag: Átvételi ár 2000 P. **Búzapont**

Cékla: Átvételi ár 420 P. **Búzapont**

Sárgarépmag: Vethető március végén 40 cm sortávolságra kat. holdankint 3-5 kg vetőmag. Összel kiszedjük és száraz helyen elraktározzuk a dugványokat. Vethető még július-augusztus hónapokban is. Ha ősszel nem akarjuk a dugványokat kiszedni, úgy a sorokat apró szalmás trágyával betakarjuk és felhúzzuk. Tavasszal 40 cm növénytávolságra vagy kiültetjük, vagy ha földben maradt, annyira megritkítjük. Augusztus elején érik. Terméshozam 2,5-3 q kat. holdankint. **Átvételi ár** 470-720 P.

Petrezselyemmag: Ugyanúgy vethető, mint a sárgarépmag. Vetőmagszükséglete 5 kg. Télen szabadon is maradhat, de akkor a sorokat apró szalmás trágyával vagy trékkkel letakarjuk. Terméshozam kat. holdankint 2-3 q. **Átvételi ára** 500 P q-kint. **Búzapont**

Feketeegykér: Átvételi ára 750 P.

Termeltetünk mindenféle virágmagot, többek között:

Őszirozsát: Állandó helyre vetjük 35-40 cm sortávolság, 25-30 cm növénytávolságra, augusztus-szeptember hónapban virágnak. Virágzási ideje cca 1 hónap. Aratása, mint a saláta, kis esomókba kötve, 2-3 nap alatt utánérlik. Termés kat. holdankint kb. 150 kg. **Átvételi ár** kg-kint 1120-60 — pengőig. **Legkisebb szerz. terület** 500 négyszögöl.

Lathyrus: (szagos bükköny) korán kell vetni, nem túl sűrűn, száraz helyre. Kat. holdankint 5-6 q megterem. **Átvételi ár** 600-1000 — pengő q-kint.

Helianthus: (dísznapraforgó) állandó helyre, fűszekbe vetjük. A kikézés után 1-2 növényre ritkítjuk. **Átvételi ár** kg-kint leg. 4 — pengő.

Papaver: (díszmák, vagy díszpipacs): Úgy termelik, mint a mákot, sorba. A magtokokat érekor leszedjük és tovább szárítjuk, utána kiverjük. **Átvételi ára** leg. 6 — pengő kg-kint.

Petunia: Közismert virág, palántából neveljük. Megterem 100 n. öltön 10-12 kg. **Ára** kg-kint 45 — 90 — pengő.

Viola Tricolor (árvaszka): augusztusban vetjük, ősszel kipalántazzuk. Magtokjait szedni kell; 10 termelés. **Átvételi ár** kg-kint 550-7 — pengő.

Zinnia (rézvörös, legényrózsza): vethető: állandó helyre, vagy palántára. **Átvételi ára** kg-kint 14 — 21 — pengő.

Disztók: Átvételi ára leg. 420 pengő kg-kint.

Termeltetünk még: Antirrhinum, Calandula Tagetes, stb. virágféléket magas átvételi ár mellett.

A felsorolt megjelöléseken kívül mindenféle gazdasági magvakat termeltetünk: Répmagvakat: takarmány és tak. cukorrépa, stb. Olajmagvakat: gomborkát, stb. Gyökernövényeket: cikória, stb. Ipari rostnövényeket: kender, len, aranyárpáca, stb. Minden növényről termelési utasítást küldünk és felvilágosítást adunk.

...i, kerti és virág-
...telekkel.

...velő-, kifejtő- és
...a vetőmagot köl-
...ermésből kell 25%
...i ár: expresszbor-
...ajtó 81 P. velőbor-
...magasabb. Búza-
...ál 165, zöldborsó-
...laborsót még hán-
...étel ugyanaz, de
...felel, esiraképes-

...adáság állomásán,
...ttel visszaadni. A
...t, tengeri és ri-
...ermésátvételi ára
...100 kg-kint 200.
...nincsen — elmúlt
...elhető. Feltételek,
...legalább 200 P

...P.ig, endivia sa-
...alább 500 P átvé-
...szerűbb a közép-

...220.

...Búzapont
...Búzapont
...g. Búzapont
...vályog- vagy kö-
...ége vagy április
...e cm mélyre két-
...űlsűrű sorokat 5-
...áljuk és gyomlál-
...na színű és a mag
...sarlóval aratjuk,
...ás szekéren hord-
...pléshez 20-25 kat.
...et díjtalanul kül-
...több. Átlag 4-5 q

...200 P. Búzapont
...a 200-220 P. Búza-

...Búzapont
...P. Búzapont
...Búzapont
...220 P. Búzapont

...P. Búzapont
...P. Búzapont
...P. Búzapont

...en 40 cm sortávöl-
...etőmag. Ősszel ki-
...ározzuk a dugvá-
...asztus hónapokban
...ványokat kiszedni,
...gyával betakarjuk
...növénytavolságra
...maradt, annyira
...rik. Terméshozam
...ár 470-720 P.
...s, mint a sárnga-
...g. "Élen szabadon
...apró szalmás trá-
...Teréshozam kat.
...00 P q-kint. Búza-

...között:

...sortávolság, 25-30 cm
...hónapban virágzik,
...mint a salátáé, kis
...rik. Termés kat. hol-
...1120-60 — pengőig.

...ni, nem túl sűrűn,
...kint 5-6 q megterem.

...fészekbe vetjük. A
...Átvételi ár kg-kint

...melik, mint a mákot,
...és továbbszartjuk,
...pengő kg-kint,
...ük. Megterem 100 n.
...— pengő.
...ük, ősszel kihalántás-
...Átvételi ár kg-kint

...elő helyre, vagy pa-
...— pengő.

...fotes, stb. virágféléket
...gazdasági magvakat
...répa, stb.

...vsárda, stb.
...ük és felvilágosítást

...vasúti díjszabás.
...a. Minden állat
...FON: 327-571

Termeltetek Vásárolok

szerrődéses alapon
repcét, őszi-lenti,
és őszi olajözönt
minden nagysági területen.
Vetőmagot kölcsönadom.
Gyors és előnyös lebonyolítás!

PÖHL HENRIK MAGTERMELŐ,
a Hüvelyesforgalmi Központ
keretében kijelölt országos nagykereskedő 8553
Budapest, IV., Váciu. 56/58.
Telefon: 181-453; 387-174.

Csepeg az istállója?

A szabadalmazott
"Autoventor" folytonszellőző
motornélküli

szárazzá és páramentessé teszi Malacfiasztónál

ökör-, tehén-, ló-, birkaistállókban egyaránt bevált.
Vadas Mihály okl. mérnök 8423
hűtő- és szellőzőberendezések vállalata
Budapest, VII., Damjanich-u. 56. Tel.: 220-051

A sárvári angol félvér ménesből a következő számfeletti lovak kerülnek eladásra

- 1 drb 3 éves Kanca
- 1 drb 2 éves Kanca
- 1 drb 1 éves Kanca
- 1 drb 4 éves herélt
- 1 drb 3 éves herélt
- 1 drb 1 éves herélt

A 4- és 3 éves herélték belovagolt hátsólovak. Bővebb felvilágosítást ad a **Bajor Kir. hercegi uradalom jószágigazgatója, Sárvár.** 8545

Öskeresztény

8549 8000 holdas birtok kezelő főtisztje felmondatlan állásban, állását változtatni óhajtja.
Mezőgazdaság minden ágazatában perfect. — 23 évi nagy uradalmi gyakorlattal rendelkezik. Komolyabb kisebb gazdaságok vezetését is vállalja.
Ajánlatokat továbbít:
KISS ANTAL, Budapest, József Nádor-tér 8. Astra Bizt. R.T. lev.

Hirdetés a siker kulcsa!!

KEMÉNY PÁL

OKL. GAZDA
TERMELTETŐ ÉS TERMÉNYFORGALMI IRODÁJA
BUDAPEST, V., ZRINYI-U. 1. Telefon: 186-481

Termelési szerződéseket köt és kamatmentes előleget folyósít: borbore, szöszösbükköny, maglóhere, lucerna, nyúlzapuka, takarmányfélésekre és egyéb konyhakerti növényekre, továbbá fonállan, lenmag, kendermag és egyéb olajos magvakra.

Felvásárol, igen előnyös abraktakarmanycsere feltételek mellett, borsó, bab és egyéb hüvelyes terményeket, s takarmánymagféléseket.

Hadiüzemek megbízásából, jó bonitású gazdaságoknál tehenészetet állít be és bérhizlalási szerződéseket köt, igen előnyös feltételek mellett.

Nagyobb tételekben vásárol ipari feldolgozásra, ősziszalmát, kender- és lenkórót. 8523

Vállalja:
Gazdaságok üzemi beszervezését és műszaki tanácsadását.
Új gazdaságok központi vezetését, hivatalos ügyek budapesti elintézését.
Gazdasági számtartás felfektetését, központi vezetését, adómérleg elkészítését.

Mindennemű **INGATLAN** BIRTOK TANYA TELEK stb.

adás-vételét vagy bérletét gyorsan, szakszerűen közvetíti 8547

KÖRMENDY-IRODA
Budapest, V., Rudolf-tér 1.
Helyszínnel ellátott szíves részletes bejelentéseket, illetve pontos igénymegjelöléseket kérek.

Eladó szeszgyárberendezés

Pest megyében.
Érdeklődőknek felvilágosítással szolgál
Tamáty Kálmán
Budapest, V., Gróf Teleki Pál-u. 7. 8530

Gyakorlattal bíró, okl., képesített, vagy szakiskolát végzett

segédtiszteket keresünk felvételre.

Pályázatok életkor, szakképzettség és eddigi gyakorlat feltüntetésével
Országos Földhitelintézet
Birtokkezelési Osztálya
Budapest, V., Gróf Teleki Pál-utca 7
címmre küldendők.
Bizonyítványokat csak másolatban kérünk, vissza semmit nem küldünk. 8551

Bérletet keresek

800—1000 magyar holdig
Dunántúlon 1943. év október hó 1-ére megfelelő épületekkel, úrilakkal.
Teljes felszerelésem van.
Kellő garanciával rendelkezem. Ajánlatokat
PARRAK GUSZTÁV n-bérlő
Kishörcegi gazdasága u. p. Kálóz, Fejér m. kérek.
8552

ARANYAT ÉR A GAZDÁNAK A CIKÓRIA

FELVILÁGOSÍTÁST AD
Franck
KAVESZER MŰVEK RT
BUDAPEST, V. GRÓF TELEKI PÁL-UTCA 54

Belga és német fegyvereket jutányosan szállít: KNÉBL puskaműves Budapest, Baross-u 17/a.

Raktárról kaphatók:
CASALI tengerimorzsoló
KÉZI CSÉPLŐK próbacsepléshez
SZALMAKAZALÓZÓ
KÉVEKÖTŐARATÓGÉPEK
ARATÓGÉPRÉSZEK
 és egyéb gazdasági gépek használt állapotban.
BARNA LÁSZLÓ
 okl. gépészmérnök
 Budapest, V., Báthory-u. 9. Tel.: 123-925.

ÁLLAST KERESŐK

KÖLONFELE
 36 éves, nős, gazda, magtárolási vagy külső gazdál állást keres. Cím: Molnar József, Szakonybánk, Veszprém m. 3723

BELSOGAZDALÉKESÉRT
 állást keres október 1-re terménykezelési, gazdasági, valamint irodai gyakorlati, szakvezettséggel bíró nős egyén. Szíves megkeresést „Megbízható 3726” jellegű kiadói hivatal továbbítja. 3726

SZÁMADÓHÁSZNÁK ajánlatok nagyobb gazdaságba 40 éves, nős, allandóan juthatóval foglalkozó, megbízható egyén. Cím: Nehéz István Juhász, Ifj. Sz. Pónor István leveleivel, Berettyóújfalva, v. Osváth Károly nyug. jegyző leveleivel, Bihar m. 3727

TÖRBBÉVES gyakorlatlalt rendelkező okleveles szőlész keres szőlőkezelő állást azonnali belépésre. Cím: Csizsar István, Keszthely, Múzeum-u. 2. 3623

KISEBB gazdaság vezetését, majorgazda, magtároló, kerülő vagy ehhez hasonló állást vállal 38 éves, ref. nős, nyugdíjas, okt. 1-re, volt honvéd állást. Gazdaság vezetésben, állattenyésztésben teljesen járatos. K. örökös, erélyes, emberrel bántó tudó, szorgalmas egyén. Könyvelésben járatos. Cím: Kovács István, Orosháza, VIII. Sziget-u. 12. sz. 3730

ALLATOK

MANGALICATENYÉSZTŐR ORSZÁGOS EGYESÜLETE (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. sz.) mindazoknak, akik mangalicaterítés tenyésztésanyagukat vérteffrisítésével javítani, vagy tenyészállományukat kleserélni akarják, vagy hízalásra kiváló hízekonyaságú, egyöntetű anyagot akarnak beállítani, megkeresésre országosan törzskönyvezett tenyész- és haszonsertések vételét és eladását közvetíti. A mangalicaterítők (tagok) érdekeit minden vonalon képviseli és védelmezi.

ELADÓ törzskönyvezett, magasvérű, szímentáll 4 darab bika - 2 évesig - darabonként 2-3000 P közötti áron. Cím: Mocsary Dénes, Fegyvernek. 3353

100-150 darab fésűs anyabirkát keresek megvételre ármegjelöléssel. Cím: Savanyú Géza, Mezőcsanak, Mindszent, Győr m. 3704

Nagytejű
 magasan hasas és friseborjas törzskönyvezésre alkalmas, vagy törzskönyvezett teheneket elad: **FARM MEZŐGAZDASÁGI SZÖVETKEZET, Bpest, IV. Váci-utca 65. sz.** 8534

KIHELYEZNEK tökéletesítés céljából, az állattartó részére nagyon kedvező feltételek mellett, továbbtartásra elsőrendű tenyészanyagot, növendékmarhákat. Horváth Béla, Győr, Wenezs Jenő-út 2. 3569

ANYABIRKÁT, 400 darabot részeltartásra keres, azonnali kifutó legelővel, valamint bőséges takarmánnyal, szőlőkkel rendelkező gazdaság. Cím: Kertész Kálmán, Nagyléta. 3633

ELADÓ 5 darab fehér tinó és sző, másfél éves és kétfele éves, tenyésztésre alkalmas. Hajdú megyében megtekinthető. Értekezni lehet Hefnec Antal, Budapest, IX., Tompa-utca 22., délelőtt 10-ig, telefon: 339-738. 3677

ANYABIRKA eladó, 110 darab A fésűs anyajuh, H. Szitányi Matild gazdaságában, Dunaföldvár. 3703

TENYÉSZBIRKA, jószármazú, hároméves, eladó. Rédel Kálmán, Bónyretfalpa, Győr megye. 3705

ELADÓ tenyészkanca: egy idősebb, T. óna: Tamasi fajta, sárga anyakanca, vemhes, kocsió, országos törzskönyvelésű, I. osztályú. Egy 6 éves pej anyakanca, angol félvér, fias, vemhes, koronás besütésű. Sebők gazdaság, Ladánybene, Pest m. 3736

ÁLLAMILAG ellenőrzött telepen ldel kelesű rhodé tenyészkancaok előgyeztetők. Fajbaromfitelep, Vajta. 3735

KÖZÖNDÖRKÖLYÖK, törzskönyvezett, díjnyertes szőlők ivadókat, törzskönyvvel eladókat az öregyajak gazdaságában, u. p. Tolna. 3734

VEGYESEK

130 DARAB fésűs birkával felelül mennék október 1-re. Cím: Lakos István, Világospusztá, Pákozdi. 3409

FELESJUHÁSZ 150-400 mérőbirkával október 26-ra helyet keres. Kollar József, Kókút, u. p. Zagypfalva. 3439

TELEPREZELŐNKET, férjem halála miatt beszűntetett telepünk szerény igényű vezetőjét, aki gépkocsiját és mesterséges elbenerelésben, tojófarm kezelésében teljesen megbízható, önálló munkaadó, ötévi eredményes munkásságáért, anyagi jótállással, elismeréssel alkalmaztatásra ajánlom. Bővebbet öv. Spänenbergerné Pécs, Hegyalja 80. 3577

VÁLLALOK mezőgazdasági géz munkát, tengeritörést, cukorrépa- és burgonyaszedést, szőlőszüretelést stb. munkákat az ország bármely területén, vas- és zalamegyel munkásokkal. E. ös István munkásszállkozó, Rábsáhdvég, Vas m. 3638

ÜNTÖZŐ motorszivattyúk, főtenyelyheglesztés garanciával, villamosheglesztés, hengeresztés, hidraulikus kihűzőbak-hengerfűzők kölcsönzése, delezés. Osgyan mérnök, Dékésosaba. 3637

TÖRÖTT GÉPRÉSZEK repedt, kimart Kazánok **elektromos hegesztése**

LAKOS és SZÉKELY **Építők** **BUDAPEST, XIII. BÉKE-TÉR 3.** Új berendezések gyártása és hegesztő-aktatóműhely. 8248

ÖSZI, téli és szőlőmunkásokat szállító gazdaságoknak Treplán Jenő munkavállaló, Rábsáhdvég, Vas m. 3766

POLYÓTÍZ vagy tó mellett, öntözhető, megfelelő talajon, konyhakertészeti termelést fel-alapon vállalok, nagy gyakorlattal. Juhász Sándor kertész, Szentmártonkúta, Pasikom 874. sz. 3702

KÜTSZÁZ darab hazai fésűs anyabirkát feleslebe vagy tartásra kiadnám juhászal. Ifj. Harb Ferenc, Kunszentmiklós. 3731

URADALOMBA megfelelő területen állandó folyó mellett óhajtok rizstermő telepet létesíteni megvezetés szerinti. Tamás Mihály kertész, Csörnyeföld, Zala m. 3732

A GAZDASÁG minden ágazatában járatos erő, keres betársulást gazdasági vállalatnál. Bérlet vagy saját tulajdon. Ajánlatokat „Töke, szaktudás 3733” jellegű kiadóihoz. 3733

Elmennék 2-300 darab **anya-birkával** **feles-tartásra** október 1-re. Fodor József, U. p. Tarnasádnny, Heves m., Nagyhármas. 3646

ELADÁS **HOFHERR**, új 24-es vetőgép, utradalmilek, morzsoló, répa, vágó eladók. Znakovszky Zoltán, Budapest V., Szemere-u. 2. szám. 3668

SZEKÉR-KERÉKET, bármilyen méretben, szekér alkatrészek, strápszekerek, kocsiok, speciális hengerek, ökör járomok, tézslák és az összes gazdasági szerzőszámok és eszközök előnyösen allandóan beszerezhetők. **BÁLINT LÁSZLÓ** gazdaságában, **JOBAHÁZA** u. p. Rábatamási, Sopron m. 8400

FUTURA
 BUDAPEST, V. VIGADÓ UJ 6

GABONA-OSZTÁLY
 Vásárol búzát, rozst, sorp-és takarmányárpát, kukoricát, zabot, kölest és hajdínát.

OLAJMAG-OSZTÁLY
 Vásárolja az összes olajos magvakat. Szerződéses alapon leggyorsabb kedvezménytel szervezi az olajmagvak termelését.

GYAPJU-OSZTÁLY
 Az ország gyapju termésének begyűjtését és elosztását végzi és az országos gyapju árveréseket rendezi.

MAG-OSZTÁLY
 Takarmány-magvakat, hüvelyeseket, fűmagvakat vásárol és elad, termelési szerződéseket köt.

MAGTERMELÉSI-OSZTÁLY edescsillagfűt, fagyborsók és babok, konyhakerti és virágmagvak szerződéses termeltesével foglalkozik.

RAKTÁR ÉS SZÁRÍTÓÜZEMI-OSZTÁLY Velőmagtisztítás, gabona, tengeri és olajmagvak szárítása.

TÖBB MINT 2000 KIRENDELTSÉG, FŐ-ÉS ALBIZOMÁNYOS

MONARCH-DARÁLÓ és különféle **daráló-kövek**, valamint mindenféle **gazdasági és műszaki cikkek** legelőnyösebb beszerzési forrása. **KEMÉNY MANÓ** műszaki üzlet 8060 Budapest, V., Akadémia-u. 21.

BELÉNYEK négyvasúti, üzemképes állapotban ócska eladó, Simon gépraktár, Budapest, XIII., Frangepán-u. 18. 3727

ALBERTI közég határában 20 kat. hold szántó és legelő eladó. Telefon délelőtt 9-től 1/2-ig 381-102. 3738

ELADÓK: Tornád tengeriszárító, újjal egyenlő köszőrűvel Adlernál, Rétság. 3760

ELADÓK: Fogatos társasák, nagyteljesítményű járgányok tejszeparátor, mütrágyaszóró, 4 HP-os benzínmotor, eszil-szóró, elevátor, erékszögöl, al-talajmörtyő, vízbarázda, 20-soros Komádnit vetőgép, 20-17-13-soros v. etőgépek, székéngépező, 750 kg-os tizedsmérleg, fűgölköves daráló, Adlernál, Rétság. 3761

VÉTEL **JÓ KARBAN** lévő középteljesítményű traktort venne Ármmentesítő Társulat grümöl-és köztes területének fejlesztése céljából. Cím: Ármmentesítő, Szatmárnémeti, Árpád-utca 14. szám. 3530

ÜNTÖZŐBERENDEZÉST, szántóföldi, öntözőcsöveket megvételre keresek. Kertész Kálmán, Nagyléta. 3639

Legjobb minőségű mezőgazdasági gépalkatrészek
 fűkaszalókhöz, aratógépekhez, tárcsaboronákhoz, vetőgépekhez, fogatos- és traktorekéhez és az összes létező bel-és külföldi gyártmányú egyéb mezőgazdasági gépekhez allandóan raktáron
László és Fia műszaki és gépkereskedők
 Budapest, V., Állomány-utca 25.
 Telefon: 117-752 és 118-431 8492

TANYÁS kislírtokot keresek a Duna mentén Pest-Baja-Bátaszék között, vagy a Tisza jobbpartján Szolnok-Szeged között, mely a vízrel lehetőleg határos, de építke nem esik árterbe. Székér Béla, Maas, Hajdú megye. 3739

KERESÜNK egy traktor-bódét, 1 pár traktor kerékpántot (abroncsot) Hofherr 30-ashoz társait és szekeret. Ajánlatokat „Gyep-törés 3672” jellegű kiadóihoz továbbítja. 3672

KERESÜNK megvételre kifogástalan karban és garantált üzemképes állapotban levő 4-6 HP benzínmotort. Ajánlatokat részletes leírással a Rádalmi Főintézőség, Szakolyi-kert, u. p. Nyíradony kérem. 3674

KISVASÚTI használt **SÍNEKET** és felszerelési tárgyakat legmagasabb áron **VÁSÁROLJA** **ORENSTEIN ÉS KOPPEL** magyar R.-T., BUDAPEST, VI., Vilmos császár-út 31. sz. 8392

SZECSKAVAGÓT, háromkésű, lehetőleg kocsihasználatra, keresek. Kertész Kálmán, Nagyléta. 3640

KALAPCSOS DARÁLÓT, kifogástalan állapotban, Keveset használt, kisebb típusú, 300-400 kg teljesítményű keresek megvételre. Ajánlatot gyártmány és pontos leírással Felsőöskői Gazdaság, Indrec-Kakucs, Pest megye címre. 3706

BÉRLET **BÉRELNEK** 3-500 kat. holdig kímódott jó földet, espedig vagy állattenyésztésre alkalmas, vagy kertésztetere is alkalmas földet 60-és hófelfel-felével, vízzel (patak, stb.) megkeresést „Ügynekmentes 3740” jellegű kiadóihoz továbbítja. 3740

Könyvszerkesztését szerezze be a 45 éve fennálló **PÁTRIA** könyvkereskedésétől. Budapest, IX., Ollósi-út 25. Árjegyzéket az érdeklődőknek ingyen küldünk.

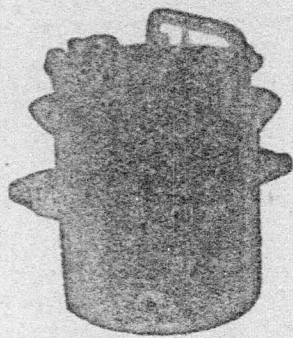
Uradalomban, gazdaságban 8550
 elhelyezkedne **két intelligens, komoly úrileány**
 Levelezés, könyvelés, adminisztráció, felügyelet, magtár-és anyagkezelés, nyilvántartását vállalják. Szíves megkeresést »Komoly munka 8550« jellegű kiadói továbbítja.

Jeligés leveleket csakis megfelelő postabélyeg ellenében továbbítunk!

Ditta
 A 60
 Gar
 párt
 János
 tozó
 betölt
 lathat
 gards
 örök
 sok sz
 szim
 stb.1
 Orsz
 megl
 meg.
 BE
 OR
 AZON
 sünk
 néal
 kező,
 tény
 tiszt
 Gróf
 tézse
 PÁLY
 tanári
 kereszt
 daságt
 det egy
 állásra
 október
 A keff
 pályázó
 folyó
 adták
 gához,
 hasonf
 Bövebb
 gál az 1
 SZABOL
 tok öná
 nall be
 komoly
 előleke
 leg gazd
 landó n
 Kiterjedt
 malomh
 zárólag
 Farkas M
 pest, Kos
 GA
 SE GÉPTE
 restnek, a
 ért és a
 ágában
 Magyar
 Budapest,
 7. sz. alá
 JELENTŐS
 delkező, a
 megbízhat
 tas gazda
 északl do
 zatokrefere
 sal okmá
 tisztelt
 ar, Frenkl
 Múzeum-ko
 dok.
 FOLDMŰVE
 nőtlan, gyar
 pánt bennko
 dok. Irásbel
 dígti működé
 masolattal
 Göböljárás,
 felt.
 ÖNÁLLÓAN
 szerényigény
 sági lepank k
 ter Lajos, M
 GER
 SZAKKEPZE
 tatal rendel
 dsági gépek
 és esztergaly
 gépező keres
 mellé éves
 lyazatok gróf
 örökös utar
 tárnócá címre
 KER
 HOMOKOS
 rekedelmi
 fides bulgári
 egyenként ny
 letre. A kert
 idénytel kezd
 maztatnak A
 mölcs-és a
 konzervgyár
 Bunjanovics R
 falva címre k
 KÖLÖ
 VIZGÁZOTT
 nyitványok
 dalom. Ajánla
 János címre
 stb. IV., V
 am.
 Jel

A fáradt, szennyezett traktorolaját ismételten használhatja

RETROIL

olajregenerálókészülék beszerzése után.

Raktárról szállítja

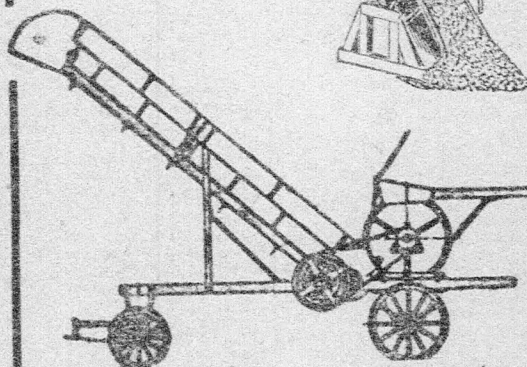
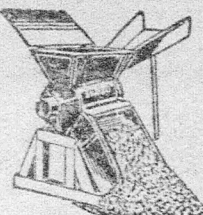
MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

Még néhány kocsirakomány nagyharsányi 8513
égetett fehér trágyamészpor
azonnali szállításra kapható. Feladó-állomás: Nagyharsány, Baranya megye.
Egyedárusító: **Dr. Dely Zoltán**
Budapest, V., Tűkőr-utca 2.

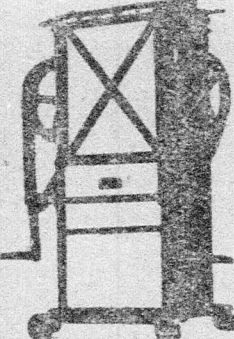
Gyapjút megfonja megfesti 8416

Sárányi Lajos Budapest, VIII., Lósy Imre-u. 1.
Telefon: 141-888

Univerzális szilottógépek elevátorral és elevátor nélkül víz, vág és tép. 8417

Készíték vasból gép- és kézi hajtásos szena-, szalma-, len-, cirok-

SAJTOLOKAT
mely könnyebben, gyorsabban, súlyosabb bálákat sajtol az eddigieknél. Gyártók barna szén-generátorokat.

BARTKO GYÖRGY
GÉPÜZEME
Budapest, XIII., Szegedi-út 48.
Telefon: 498-374.

FAG

FAG GÖLYÖSCSAPÁGY-KÉPVISELET
HESZ. ÉS TÁRVA
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 22.

Külön engedély nélkül szállít traktor- és hengerolajat

Holitscher Zsigmond és Társaság
Budapest, V., Kálmán-u. 16. Tel.: 323-720. 8501

Csépléshez, gőzzántáshoz, kazántüzeléshez, házfűtéshez

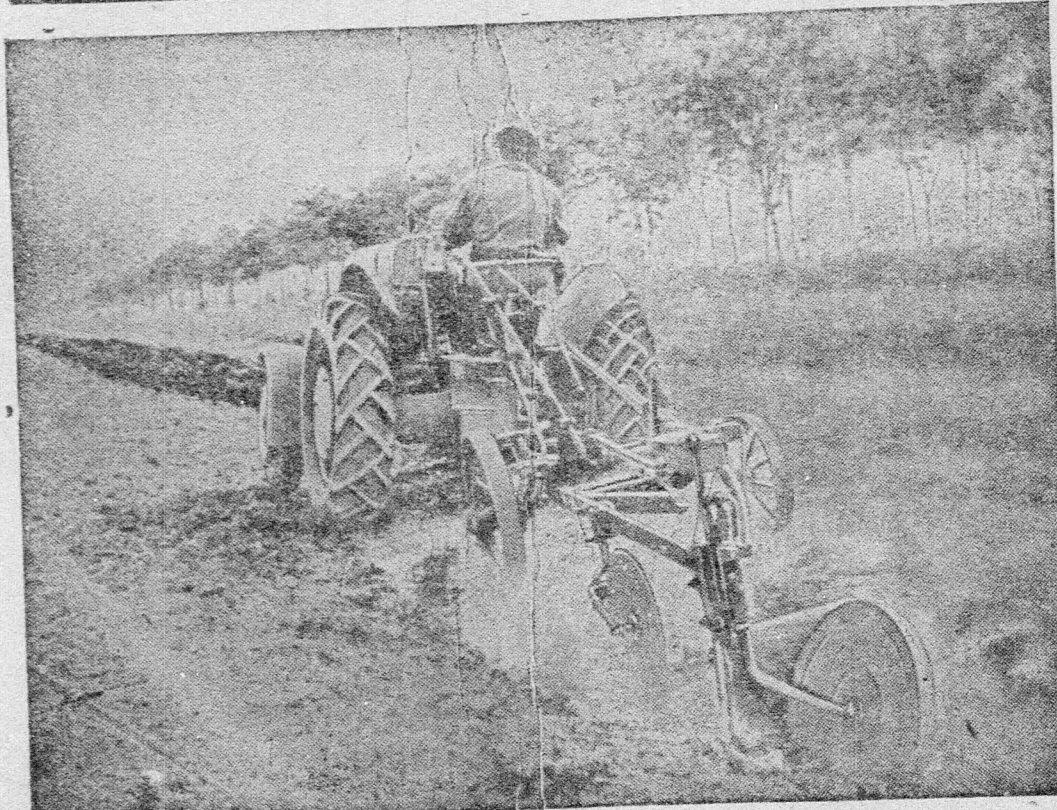
Tatai szén és brikett

MAGYAR ÁLTALÁNOS KŐSZÉNÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT
Budapest, V., Zoltán-u. 2.

Sikurit

LITZ EDEK ÉS TÁRSASÁG

Minden gazda a Köztelek Gazdasági Könyvtárat olvassa

AZ ÚJ 20-25 LE

RABA MINDENES TRAKTOR

KISEBB GAZDASÁGOK EGYETEMES MUNKAGÉPE, URADALMAK KONNYÚ TALAJMUVELŐ. ÉS VONTATÓGÉPE, NAGYTELJESÍTMÉNYŰ KASZÁLÓ. ÉS KAPÁLÓGÉP, VONTATJA ÉS ÜZEMBENTARTJA A NAGYOBB CSÉPLŐGÉPEKET IS.

MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T.

KÖZPONTI IRODA ÉS MINTARAKTÁR: BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 12. TEL.: 125-210

Mi műve t-c. a Munk gazda kötele hozott Min pedig pítő E szabás munkó színvo törtete és ho ruház hássák lábbeli ugyan ben töl érdek, állandó végzik delmet mezo ga olyan hetők, más ké elismer népruha mérték lező új kedő fe hogy a bizottsá egyrészt határau Anna állapító meren oldalról

2
8035
Mai sz